

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ Κ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΓΕΝΙΚΟ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ:

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ 30-31-36

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ 50-51-56

ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΔΕΣΜΟΛΟΓΙΑ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ:

ΤΡΥΦΩΝΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑ

ΔΕΙΚΤΑΚΗ ΣΤΕΛΛΑ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: ΜΑΚΡΥΓΕΝΝΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΠΑΤΡΑ 2011

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	σελ. 8
ΚΕΦΑΛΑΙΟΙ	
ΟΜΑΔΑ 3 ^η : ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ	σελ. 10
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ 3	σελ. 10
Έννοια και διακρίσεις των απαιτήσεων	σελ. 10
Αποτίμηση των απαιτήσεων	σελ. 13
Απόσβεση των επισφαλών απαιτήσεων κατά πελατών	σελ. 15
Απόσβεση των επισφαλών χρεωστών	σελ. 30
Απόσβεση των επισφαλών απαιτήσεων κατά τις σύγχρονες αντιλήψεις	σελ. 31
Μέθοδοι εκτιμήσεως των προβλέψεων για απώλειες από επισφαλείς πελάτες	σελ.32
Λογαριασμός 30 «ΠΕΛΑΤΕΣ»	σελ. 40
Λογαριασμός 30.00 «Πελάτες εσωτερικού»	σελ. 40
Λογαριασμός 30.01 «Πελάτες εξωτερικού»	σελ. 41
Λογαριασμοί 30.02 «Ελληνικό Δημόσιο»	σελ. 42
Λογαριασμοί 30.03 «Ν.Π.Δ.Δ. και Δημόσιες Επιχειρήσεις»	σελ. 42
Λογαριασμός 30.04 «Πελάτες – εγγυήσεις ειδών συσκευ- ασίας»	σελ. 42
Λογαριασμός 30.05 «Προκαταβολές πελατών»	σελ. 42

Λογαριασμός 30.06 «Πελάτες – παρακρατημένες εγγυήσεις»	σελ. 45
Λογαριασμός 30.07 «Πελάτες - αντίθετος λογαριασμός ειδών συσκευασίας»	σελ.47
Λογ/σμοί 30.80 «Πελάτες εσωτερικού εκχωρηθέντες με σύμβαση Factoring»	σελ.48
Λογαριασμός 30.81 «Πελάτες εξωτερικού εκχωρηθέντες με σύμβαση Factoring»	σελ. 49
30.82 «Πελάτης Ελληνικό Δημόσιο εκχωρηθείς με σύμβαση Factoring»	σελ. 49
30.83 «Πελάτες ΝΠΔΔ και Δημόσιες Επιχειρήσεις εκχωρηθέντες με σύμβαση Factoring»	σελ. 49
Λογαριασμός 30.90 «Έξοδα για λογαριασμό πελατών (λογαριασμός διάμεσος)»	σελ. 59
Λογαριασμός 30.97 «Πελάτες Επισφαλείς»	σελ.60
Λογαριασμός 30.98 «Ελληνικό Δημόσιο – λογαριασμός επίδικων απαιτήσεων»	σελ.61
Λογαριασμός 30.99 «Λοιποί Πελάτες – λογαριασμός επίδικων απαιτήσεων»	σελ.61
Λογαριασμός 31 «ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ»	σελ.62
Λογαριασμός 31.00 «Γραμμάτια σε χαρτοφυλάκιο»	σελ. 64
Λογαριασμός 31.07 «Γραμμάτια σε ΞΝ στο Χαρτοφυλάκιο»	σελ. 68
Λογαριασμοί 31.01 «Γραμμάτια στις τράπεζες για είσπραξη»	σελ. 69

Λογαριασμός 31.08 «Γραμμάτια σε ΞΝ στις Τράπεζες για είσπραξη»	σελ. 69
Λογαριασμοί 31.02 «Γραμμάτια στις Τράπεζες σε εγγύηση»	
31.09 «Γραμμάτια σε ΞΝ στις Τράπεζες σε εγγύηση»	σελ. 71
Λογαριασμοί 31.03 «Γραμμάτια σε καθυστέρηση»	
31.10 «Γραμμάτια σε ΞΝ σε καθυστέρηση»	σελ. 72
Λογαριασμοί 31.05 «Γραμμάτια προεξοφλημένα»	
31.12 «Γραμμάτια σε ΞΝ προεξοφλημένα»	σελ. 73
Λογαριασμοί 31.06 «Μη δουλευμένοι τόκοι γραμματίων εισπρακτέων»	
31.13 «Μη δουλευμένοι τόκοι γραμματίων εισπρακτέων σε ΞΝ»	σελ. 74
Λογαριασμοί 31.90 και 31.92 «Υποσχετικές επιστολές εισπρακτέες σε ευρώ»	σελ. 83
Λογαριασμοί 31.91 και 31.93 «Υποσχετικές επιστολές εισπρακτέες σε ΞΝ»	σελ.83
Λογαριασμός 31.94 «Γραμμάτια στις Τράπεζες για είσπραξη με σύμβαση Factoring»	σελ. 84
Λογαριασμός 31.95 «Τίτλοι trade credit»	σελ. 84
Λογαριασμός 31.99 «Διάμεσος λογαριασμός ελέγχου διακινήσεως γραμματίων εισπρακτέων»	σελ. 85

Λογαριασμός 36 «Μεταβατικοί Λογαριασμοί Ενεργητικού»	σελ.86
Λογαριασμός 36.00 «Έξοδα επομένων χρήσεων»	σελ. 87
Λογαριασμός 36.01 «Έσοδα χρήσεως εισπρακτέα»	σελ. 89
Λογαριασμός 36.02 «Αγορές υπό παραλαβή»	σελ. 90
Λογαριασμός 36.03 «Εκπτώσεις επί αγορών χρήσεως υπό διακανονισμό»	σελ. 91

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΟΜΑΔΑ 5 ^η : ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	σελ. 95
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑ 5	σελ. 95
Γενικά περί βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων	σελ. 96
Έννοια των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων	σελ. 96
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις σε ξένο νόμισμα	σελ. 97
Λογαριασμός 50 «ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ»	σελ.98
Λογαριασμος 50.01 «ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ»	σελ. 99
Λογαριασμοί 50.02 «Ελληνικό Δημόσιο»	
50.03 «Ν.Π.Δ.Δ. και Δημόσιες Επιχειρήσεις»	
50.04 «Προμηθευτές- Εγγυήσεις ειδών συσκευασίας»	σελ.100
Λογαριασμός 50.05 «Προκαταβολές σε προμηθευτές»	σελ. 101
Λογαριασμός 50.06 «Προμηθευτές – παρακρατημένες εγγυήσεις»	σελ. 103

Λογαριασμός 50.07 «Προμηθευτές – αντίθετος λογαριασμός ειδών συσκευασίας»	σελ. 104
Λογαριασμός 50.90 «Τρίτοι – λογαριασμοί πωλήσεων εμπορευμάτων για λογαριασμό τους»	σελ. 106
Λογαριασμός 51 «ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΠΛΗΡΩΤΕΑ»	σελ. 107
Λογαριασμοί 51.03 «Μη δουλευμένοι τόκοι γραμματίων πληρωτέων σε ευρώ»	
51.04 «Μη δουλευμένοι τόκοι γραμματίων πληρωτέων σε Ξ.Ν.»	
51.05 «Μη δουλευμένοι τόκοι γραμματίων πληρωτέων εκδόσεως ΝΠΔΔ και Δημοσίων Επιχειρήσεων»	σελ. 108
Λογαριασμοί 51.90 «Υποσχετικές επιστολές πληρωτέες σε ευρώ»	
51.91 «Υποσχετικές επιστολές πληρωτέες σε Ξ.Ν.»	σελ. 114
Λογαριασμός 56 «ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ»	σελ. 117
Έννοια και περιεχόμενο των μεταβατικών λογαριασμών Παθητικού	σελ.117
Λογαριασμός 56.00 «Έσοδα επόμενων χρήσεων»	σελ. 117
Λογαριασμός 56.01 «Έξοδα χρήσεως δουλευμένα	

(πληρωτέα)»	σελ. 118
Λογαριασμός 56.02 «Αγορές υπό τακτοποίηση»	σελ. 120
Λογαριασμός 56.03 «Εκπτώσεις επί πωλήσεων υπό διακανονισμό»	σελ. 121
Λογαριασμός 56.90 «Πωλήσεις εγειρόμενων οικοδομών υπό διακανονισμό»	σελ.123
Βιβλιογραφία	σελ. 125

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι παρεχόμενες από τη Λογιστική πληροφορίες, είτε απευθύνονται στη διοίκηση είτε σε τρίτους, για να διαθέτουν βαρύτητα θα πρέπει να είναι συγκρίσιμες διαχρονικά μεταξύ τους μέσα στα πλαίσια της επιχείρησης αλλά και εκτός, με στοιχεία ομοειδών επιχειρήσεων του κλάδου. Η λογιστική τυποποίηση αποβλέπει στην εξασφάλιση της συγκέντρωσης ομοιογενών και σωστών στοιχείων και πληροφοριών σχετικά με την περιουσιακή διάρθρωση, τη χρηματοοικονομική θέση και την παραγωγική και συναλλακτική δραστηριότητα όλων των οικονομικών μονάδων της χώρας, κατά κλάδους και συνολικά.

Αυτή η τυποποίηση και συγκρισιμότητα όμως δεν απορρέει μόνο από τις παραδεκτές λογιστικές αρχές. Η αυθαιρεσία πολλών λογιστών, ο αυτοσχεδιασμός σε πολλές περιπτώσεις, χωρίς να αντιβαίνει τις λογιστικές αρχές, καταστρέφει τη συγκρισιμότητα των στοιχείων. Με την καθιέρωση του Γενικού Λογιστικού Σχεδίου (Γ.Λ.Σ.) επιτυγχάνεται η τυποποίηση και η ομοιομορφία των λογιστικών μεγεθών, τουλάχιστον σε εθνικό επίπεδο.

Σκοποί και σημασία του Γενικού Λογιστικού Σχεδίου.

Έχει επικρατήσει η λογιστική τυποποίηση να αποκαλείται απλούστερα Γενικό Λογιστικό Σχέδιο. Ο όρος Γενικό Λογιστικό Σχέδιο, παρότι έχει καθιερωθεί διεθνώς, είναι ατυχής γιατί δίνει την εντύπωση ότι το Γ.Λ.Σ. δεν είναι τίποτε παραπάνω από ένα λογιστικό οδηγό, που αποβλέπει αποκλειστικά και μόνο σε μια τυποποιημένη λογιστική διαδικασία. Στην πραγματικότητα ένα επιστημονικά καταρτισμένο Γενικό Λογιστικό Σχέδιο έχει πολύ βαθύτερους και ευρύτερους σκοπούς. Δημιουργείται ένα ενιαίο περιβάλλον, κοινό για όλους τους ενδιαφερόμενους, στο λογιστικό τρόπο χειρισμού των συναλλαγών και στην απεικόνιση της οικονομικής κατάστασης και της περιουσιακής διάρθρωσης. Καταργείται η "πολυγλωσσία" και οι επακόλουθες παρερμηνείες. Ακολουθούνται ομοιόμορφοι κανόνες αποτίμησης στοιχείων του Ενεργητικού και του Παθητικού και μέθοδοι απόσβεσης πάγιων στοιχείων με βάση τις παραδεκτές αρχές. Καθορίζονται ενιαίοι κανόνες κοστολόγησης, ενιαία ονοματολογία λογαριασμών και η συνδεσμολογία τους. Τέλος, καθιερώνεται ενιαίος τύπος για τις Οικονομικές καταστάσεις που δημοσιεύονται (Ισολογισμός, Αποτελέσματα χρήσης, Πίνακας διάθεσης αποτελεσμάτων). Οι άμεσα συναλλασσόμενοι με την οικονομική μονάδα, αποδέκτες των δημοσιευμένων καταστάσεων, διευκολύνονται στην κατανόηση τους και την ακριβή εκτίμηση της πιστοληπτικής ικανότητας της μονάδας.

Ε.Γ.Λ.Σ.

Οι λογαριασμοί του Λογιστικού Σχεδίου κατατάσσονται σε 10 ομάδες από 0-9. Χρησιμοποιείται δεκαδικό και εκατονταδικό σύστημα αρίθμησης και επιτυγχάνεται:

- με τους μεν δεκαδικούς τυποποιημένη επαρκής ανάπτυξη,
- με τους δε εκατονταδικούς ευχερής ανάπτυξη μεγάλου πλήθους ομάδων (100), ικανών να καλύψουν κάθε ανάγκη.

Οι ομάδες 1-8 καλύπτουν τις ανάγκες της Γενικής Λογιστικής, η ομάδα 9 τις ανάγκες της Αναλυτικής Λογιστικής εκμετάλλευσης και η ομάδα 0 καλύπτει τις ανάγκες των Λογαριασμών Τάξεως.

Οι 10 ομάδες του Ε.Γ.Λ.Σ. ακολουθούν την ομαδοποίηση του ισολογισμού ως προς την αρίθμηση. Αν παραθέσουμε τους λογαριασμούς του ενεργητικού ενός ισολογισμού, αυτοί είναι οι παρακάτω:

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

1. Πάγια
2. Αποθέματα
3. Απαιτήσεις και Διαθέσιμα

Οι λογαριασμοί του Παθητικού είναι:

ΠΑΘΗΤΙΚΟ

4. Καθαρή θέση, Προβλέψεις, Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις
5. Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις

Οι λογαριασμοί των Αποτελεσμάτων χρήσης είναι:

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ

6. Οργανικά έξοδα κατ' είδος,
7. Οργανικά έσοδα κατ' είδος και
8. Αποτελεσματικοί λογαριασμοί

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΟΜΑΔΑ 3^η: ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ 3

Στην ομάδα 3 παρακολουθούνται οι ακόλουθες κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων:

ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ λ/σμοί: 30, 32, 33, 35 και 36
ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ τίτλοι γραμματίων: λ/σμός 31 τίτλοι χρεογράφων: λ/σμός 34
ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ λ/σμός 38

Έννοια και διακρίσεις των απαιτήσεων

Έννοια των απαιτήσεων

Ο όρος «απαίτηση» υπό ευρεία έννοια, περιλαμβάνει όλες τις αξιώσεις που έχει η επιχείρηση κατά φυσικών ή νομικών προσώπων για παροχή αγαθών ή υπηρεσιών, κυρίως δε χρήματος. Ανάλογα με το χρησιμοποιούμενο κριτήριο, διακρίνονται στις ακόλουθες κατηγορίες:

✓ Διάκριση των απαιτήσεων με κριτήριο τη φύση των συναλλαγών από τις οποίες προέρχονται

Ανάλογα με τη φύση των συναλλαγών από τις οποίες πηγάζουν, δηλαδή ανάλογα με το εάν οι συναλλαγές εμπίπτουν ή όχι στο κύριο αντικείμενο των εργασιών της επιχείρησης, οι απαιτήσεις διακρίνονται σε οργανικές και ανόργανες.

Α) Οργανικές (ή εμπορικές) είναι οι απαιτήσεις που προέρχονται από την πώληση προϊόντων της επιχείρησης ή την παροχή υπηρεσιών στους

πελάτες. Οι απαιτήσεις αυτές εμφανίζονται λογιστικά στο λογαριασμό «30 πελάτες», αν προέρχονται από πωλήσεις σε ανοιχτό λογαριασμό ή στο λογαριασμό «γραμμάτια εισπρακτέα» αν οι πελάτες αποδέχτηκαν συναλλαγματικές ή γραμμάτια «εις διαταγήν» της επιχειρήσεως ή στο λογαριασμό 33.90 «επιταγές εισπρακτέες (μεταχρονολογημένες), αν οι πελάτες παρέδωσαν στην επιχείρηση μεταχρονολογημένες επιταγές.

Β) Ανόργανες ή ειδικές (ή μη εμπορικές) είναι οι απαιτήσεις που δεν προέρχονται από την πώληση προϊόντων ή υπηρεσιών της επιχειρήσεως, αλλά από διάφορες άλλες αιτίες. Οι απαιτήσεις αυτές μπορεί να εμφανίζονται σε ανοιχτούς λογαριασμούς, σε γραμμάτια εισπρακτέα ή σε επιταγές εισπρακτέες και μπορεί να αφορούν τρέχουσες (κυκλοφορούσες) ή μη τρέχουσες απαιτήσεις. Χαρακτηριστικά παραδείγματα ανόργανων (ειδικών) απαιτήσεων είναι οι ακόλουθες:

- απαιτήσεις κατά τρίτων από ζημίες που προξένησαν σε βάρος της επιχειρήσεως
- απαιτήσεις κατά του Δημοσίου για επιστροφή φόρων
- δάνεια προς εξαρτημένες επιχειρήσεις
- εισπρακτέα μερίσματα
- απαιτήσεις κατά ασφαλιστικών εταιριών για ασφαλισμένες ζημίες
- προκαταβολές σε απόδοση λογαριασμού
- δοσμένες εγγυήσεις
- απαιτήσεις κατά μετόχων από αύξηση κεφαλαίου

✓ Διάκριση των απαιτήσεων σε μακροπρόθεσμες - βραχυπρόθεσμες

Ανάλογα με το χρόνο ρευστοποιησεώς τους, οι απαιτήσεις διακρίνονται σε μακροπρόθεσμες και βραχυπρόθεσμες. Βραχυπρόθεσμες είναι οι απαιτήσεις που αναμένεται να εισπραχθούν μέσα στην επόμενη χρήση, ενώ κατά την άποψη του AICPA μακροπρόθεσμες είναι οι απαιτήσεις που αναμένεται λογικά να εισπραχθούν μέσα στο λειτουργικό κύκλο της επιχείρησης και στις περιπτώσεις που ο κύκλος αυτός είναι μεγαλύτερος του έτους.

✓ Διάκριση των απαιτήσεων με κριτήριο τη φερεγγυότητά τους

Με βάση τη φερεγγυότητα των οφειλετών, οι απαιτήσεις της επιχειρήσεως διακρίνονται σε: απαιτήσεις *ασφαλούς εισπράξεως*, σε απαιτήσεις *επισφαλούς εισπράξεως* και σε απαιτήσεις *ανεπίδεκτες εισπράξεως*. Ειδικότερα:

A) Ασφαλούς εισπράξεως είναι η απαίτηση για την οποία, κατά το χρόνο συντάξεως του ισολογισμού, υπάρχει βεβαιότητα ότι θα εισπραχθεί στο ακέραιο.

B) Επισφαλής κρίνεται η απαίτηση, όταν διαγράφεται, αλλά δεν είναι πλήρως αποδειγμένη, η αδυναμία του οφειλέτη να εξοφλήσει την υποχρέωσή του. Είναι δηλαδή αβέβαιο αν ο πελάτης θα εκπληρώσει την υποχρέωσή του προς την επιχείρηση. Ενδείξεις τέτοιας αδυναμίας αποτελούν κυρίως οι μεγάλες και συνεχιζόμενες ζημιές του οφειλέτη, εξαιτίας των οποίων έχασε σημαντικό τμήμα των κεφαλαίων του, η ποινική δίωξη του για οφειλόμενους προς το Δημόσιο φόρους και για υποχρεώσεις του προς ασφαλιστικούς οργανισμούς, η συχνή διαμαρτύρηση συναλλαγματικών αποδοχής του κ.λπ.

Γ) *Ανεπίδεκτη εισπράξεως* απαίτηση θεωρείται εκείνη που η είσπραξη της εκτιμάται ότι είναι αδύνατη. Αυτό συμβαίνει κυρίως:

- σε περίπτωση πτωχεύσεως του πελάτη χωρίς ή με ασήμαντο ενεργητικό
- σε περίπτωση θανάτου του πελάτη χωρίς να εγκαταλείπει περιουσία και χωρίς να αφήνει κληρονόμους που να αποδέχονται την κληρονομιά
- σε περίπτωση κακόβουλης αποδημίας χωρίς να αφήσει περιουσία
- σε περίπτωση που η επιχείρηση άσκησε εναντίον του πελάτη όλα τα ένδικα μέσα κι αυτά αποδείχτηκαν ατελέσφορα
- σε περίπτωση επιτεύξεως εξώδικου ή δικαστικού συμβιβασμού, ανεπίδεκτη εισπράξεως θεωρείται το τμήμα που περικόπηκε.

Η τυχόν ύπαρξη ελπίδας ότι στο απώτερο μέλλον θα εισπραχθεί η απαίτηση που, σύμφωνα με τα παραπάνω, κρίνεται ανεπίδεκτη εισπράξεως, δε μεταβάλλει το χαρακτηρισμό αυτής ως ανεπίδεκτης εισπράξεως.

Αποτίμηση των απαιτήσεων

Γενικά περί αποτιμήσεως των απαιτήσεων

Σύμφωνα με την αρχή της «πραγματικής εικόνας» που καθιερώνεται με τις διατάξεις των παρ. 2 και 3 του άρθρου 42^α του ν. 2190/1920, οι απαιτήσεις έπρεπε να εμφανίζονται στον ισολογισμό στην πραγματική τους αξία κατά την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού. Πραγματική αξία των απαιτήσεων είναι η παρούσα αυτών αξία, δηλαδή η αξία που προκύπτει αν από την ονομαστική τους αξία αφαιρεθεί ο τόκος της περιόδου από την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού μέχρι την είσπραξή τους, ο οποίος τόκος συνιστά αναμφισβήτητο έξοδο που πρέπει να βαρύνει τα αποτελέσματα της χρήσεως. Εντούτοις, η αποτίμηση των απαιτήσεων έχει καθιερωθεί να γίνεται στην ονομαστική τους αξία και ειδικότερα:

-οι μεν έντοκες απαιτήσεις στην ονομαστική τους αξία αυξημένες με το δουλευμένο μέχρι την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού τόκο,

-οι δε άτοκες στην ονομαστική τους αξία.

Η αποτίμηση των απαιτήσεων στην ονομαστική τους αξία έρχεται σε αντίθεση με την αρχή της αυτοτέλειας των χρήσεων, γιατί στην πραγματικότητα μια απαίτηση μέλλουσας λήξεως αποτελείται από τα εξής δυο στοιχεία: την παρούσα αξία που είναι στοιχείο του ενεργητικού και το ανάλογο τόκο μέχρι την είσπραξή της, που όπως προαναφέρθηκε, συνιστά έξοδο και πρέπει να βαρύνει τα αποτελέσματα της χρήσεως.

Η αποτίμηση των απαιτήσεων στην ονομαστική τους αξία μπορεί να δικαιολογηθεί με βάση την παραδοχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας της επιχειρήσεως (going concern), που προσδίνει στα λογιστικά δεδομένα μια συμβατικότητα και σύμφωνα με την οποία δεν πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στις αξίες που απορρέουν από βίαια εκποίηση, δηλαδή στις αξίες που θα εισέπραττε η επιχείρηση αν ζητούσε την είσπραξη των απαιτήσεών της πριν από τη λήξη τους.

Η παραπάνω σύγκρουση των αρχών της αυτοτέλειας των χρήσεων και της going concern αίρεται κατά κάποιο τρόπο από άλλη λογιστική αρχή της συνέπειας των μεθόδων αποτιμώσεως (consistency), κατά την οποία οι απαιτήσεις πρέπει να αποτιμώνται σε κάθε χρήση με τον ίδιο τρόπο και συνεπώς δεν παραβιάζεται η αυτοτέλεια των χρήσεων, εφόσον βέβαια τα ποσά και ο χρόνος εισπράξεως των απαιτήσεων είναι περίπου τα ίδια σε κάθε χρήση.

Σύμφωνα με τα παραπάνω:

A) Οι άτοκοι λογαριασμοί των πελατών πρέπει να αποτιμώνται στην «εισπραχθησόμενη» αξία τους, δηλαδή στην ονομαστική αξία και δεν πρέπει να γίνεται καμιά αφαίρεση τόκου.

B) Τα γραμμάτια εισπρακτέα πρέπει να αποτιμώνται στην παρούσα αξία τους, στις περιπτώσεις που η αποτίμηση στην ονομαστική τους αξία παραβιάζει σημαντικά περιοδικά αποτελέσματα. Θεωρείται ότι τα αποτελέσματα επηρεάζονται σημαντικά όταν:

1. το ποσό των γραμματίων καλύπτει μεγάλο μέρος του ενεργητικού
2. οι πωλήσεις γίνονται με δόσεις που καλύπτονται με συναλλαγματικές
3. μεταβάλλεται το σύστημα των πωλήσεων από «μετρητοίς» σε «επί πιστώσει» διά συναλλαγματικών και μεταχρονολογημένων επιταγών.

Αποτίμηση των απαιτήσεων σε ξένο νόμισμα

1. Ε.ΓΛΣ και ν. 2190/1920

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 13 παραγραφος 8β του ν.2190/1920 «οι απαιτήσεις ..σε ξένο νόμισμα..εμφανίζονται στον ισολογισμό με το ποσό των ευρώ που προκύπτει από τη μετατροπή του ξένου νομίσματος με βάση την επίσημη τιμή του κατά την ημέρα κλεισίματος του ισολογισμού...Οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν κατά την αποτίμηση των απαιτήσεων...και χωριστούς για τις μακροπρόθεσμες σε ξένο νόμισμα, καταχωρούνται σε ιδιαίτερους λογαριασμούς, κατά ξένο νόμισμα, χωριστούς για τις μακροπρόθεσμες και μεταφέρονται στα αποτελέσματα χρήσεως, όπως ορίζεται από τις σχετικές διατάξεις της περιπ. 4 της παρ. 2.3.2 του άρθρου 1 του Π.Δ.

1123/1980, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με τη διάταξη της παρ. 23 του μοναδικού άρθρου του Π.Δ. 502/1984» δηλαδή με βάση τις διατάξεις του Ε.ΓΛΣ.

2. ΚΒΣ

«Οι απαιτήσεις που εκφράζονται σε ξένο νόμισμα αποτιμώνται σε ευρώ με το ποσό που προκύπτει από τη μετατροπή του ξένου νομίσματος με βάση την επίσημη τιμή του κατά την ημέρα της απογραφής».

Με βάση λοιπόν τις συμπλέουσες διατάξεις οι απαιτήσεις τόσο οι μακροπρόθεσμες όσο και οι βραχυπρόθεσμες αποτιμώνται στην επίσημη τιμή του ξένου νομίσματος κατά την ημέρα κλεισίματος του ισολογισμού, που είναι η τιμή της αγοράς της Διαπραβεζικής Αγοράς Συναλλάγματος.

Απόσβεση των επισφαλών απαιτήσεων κατά πελατών

Η απόσβεση των επισφαλών απαιτήσεων (πελατών και χρεωστών) σύμφωνα με την εμπορική νομοθεσία

Ο ν. 2190/1920 δεν κάνει διάκριση των επισφαλών απαιτήσεων της επιχειρήσεως σε οργανικές και ανόργανες, αλλά και για τις δύο αυτές κατηγορίες απαιτήσεων προβλέπει το ίδιο σύστημα αποσβέσεως. Πράγματι, με το άρθρο 43 παρ. 8^α ορίζει ότι «οι απαιτήσεις που είναι ανεπίδεκτες είσπραξης, αποσβένονται ολοσχερώς, ενώ οι επισφαλείς απαιτήσεις απεικονίζονται στον ισολογισμό με την πιθανή τους αξία κατά το χρόνο σύνταξής του». Έτσι με βάση τη διάταξη αυτή:

Α) Οι ασφαλούς εισπράξεως απαιτήσεις εμφανίζονται στον ισολογισμό στο ακέραιο. Στις τοκοφόρες απαιτήσεις πρέπει να προστεθεί και ο δουλευμένος, μέχρι την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού, τόκος.

Β) Οι επισφαλείς απαιτήσεις αποτιμώνται και εμφανίζονται στον ισολογισμό με το ποσό που πιθανολογείται, με βάση τα υφιστάμενα στοιχεία κατά τη σύνταξη του ισολογισμού, ότι θα εισπραχθεί απ' αυτές. Για την πιθανολογούμενη απώλεια διενεργείται πρόβλεψη.

Γ) Οι ανεπίδεκτες εισπράξεως απαιτήσεις αποσβένονται εξολοκλήρου.

Από τα προαναφερόμενα προκύπτει ότι, για την απόσβεση των επισφαλών απαιτήσεων, ο νόμος προβλέπει το σύστημα της διενέργειας προβλέψεων κατά το χρόνο της εκδηλώσεως της επισφάλειας.

Απόσβεση των επισφαλών απαιτήσεων (πελατών και χρεωστών) σύμφωνα με το Ε.ΓΛΣ

- «Οι προβλέψεις πιθανών ζημιών, που γίνονται για επισφαλείς και επίδικες απαιτήσεις κατά πελατών, καταχωρούνται σε χρέωση του λογαριασμού 83.11 «προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις» με αντίστοιχη πίστωση του λογαριασμού 44.11 «προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις»
- Οι προβλέψεις για πιθανές ζημίες για τις απαιτήσεις που καταχωρούνται στους λογαριασμούς:

33.97 «χρεώστες επισφαλείς»

33.98 «επίδικες απαιτήσεις κατά Ελληνικού Δημοσίου» και

33.99 «λοιποί χρεώστες επίδικοι»,

καταχωρούνται σε χρέωση του λογαριασμού 83.11 «προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις, με αντίστοιχη πίστωση του λογαριασμού 44.11 «προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις».

«Ο λογαριασμός 44.11 χρεώνεται με το ποσό της σχηματισμένης προβλέψεως, με πίστωση του λογαριασμού της οικείας απαιτήσεως, οπότε αυτή χαρακτηρίζεται, για το σύνολο ή μέρος, σαν ανεπίδεκτη εισπράξεως. Το υπόλοιπο της απαιτήσεως, που τυχόν μένει ακάλυπτο, μεταφέρεται στη χρέωση του λογαριασμού 81.02.06 «ζημίες από ανεπίδεκτες εισπράξεως απαιτήσεις»

Από τα προαναφερόμενα προκύπτει ότι ο Ε.ΓΛΣ προέβλεπε την μέθοδο της αποσβέσεως των επισφαλών απαιτήσεων κατά πελατών και κατά χρεωστών, η οποία μέθοδος βασίζεται στο σύστημα της διενέργειας προβλέψεως για την κάλυψη των ζημιών από απαιτήσεις, όχι κατά το χρόνο γεννήσεως των απαιτήσεων αλλά κατά το χρόνο που εκδηλώνεται η επισφάλεια.

Το σύστημα αυτό της διενέργειας προβλέψεως κατά το χρόνο εκδηλώσεως της επισφάλειας που προβλέπει το Ε.ΓΛΣ και ο ν. 2190/1920 ήταν εναρμονισμένο με τα όσα, κατά το χρόνο εκπονήσεως

του Ε.ΓΛΣ προέβλεπε ο φορολογικός νομοθέτης και εφαρμόζε η πράξη στη χώρα μας για την απόσβεση των επισφαλών απαιτήσεων, μολονότι το σύστημα αυτό θεωρητικά έπασχε. Μετά όμως τη φορολογική μεταρρύθμιση που επέφερε ο φορολογικός νόμος 2065/1992, ο οποίος καθιερώνει το σύστημα της διενέργειας της προβλέψεως για ζημίες από απαιτήσεις κατά πελατών στη χρήση που έγιναν οι πωλήσεις και όχι στη χρήση που εκδηλώνεται η επισφάλεια, όπως πρότερα), πρέπει να δεχθούμε ότι η πρόβλεψη για ζημίες από επισφαλείς πελάτες πρέπει να διενργείται με χρέωση του λογαριασμού εξόδου 68 «προβλέψεις εκμεταλλεύσεως» και όχι του 83.11, που είναι λογαριασμός έκτακτου και ανόργανου εξόδου, ο οποίος μεταφέρεται στα αποτελέσματα χρήσεως.

Η αντιμετώπιση αυτή επιβάλλεται για τους εξής λόγους:

A) Η απώλεια από επισφαλείς απαιτήσεις πελατών αποτελεί αναμφισβήτητα οργανική έξοδο, αφού είναι συνήθους φύσεως και συχνά επαναλαμβανόμενη και συνεπώς πρέπει να καταχωρείται σε λογαριασμό της ομάδας 6 και όχι της ομάδας 8 και

B) Η απώλεια από επισφαλείς απαιτήσεις πελατών συνδέεται άρρηκτα με τα έσοδα από πωλήσεις. Επιβάλλεται, συνεπώς, το έξοδο της προβλέψεως για απώλειες από επισφαλείς πελάτες να άγεται στη χρέωση του 80.00 «λογαριασμός γενικής εκμεταλλεύσεως», αφού στην πίστωσή του άγονται τα έσοδα από πωλήσεις. Το αντίθετο συνιστά αναμφισβήτητα λογιστικό παραλογισμό.

Το σύστημα που προβλέπει το Ε.ΓΛΣ για την απόσβεση των επισφαλών απαιτήσεων ισχύει μόνο για την απόσβεση των επισφαλών χρεωστών, δηλαδή των απαιτήσεων που δεν συναρτώνται με τις πωλήσεις.

Απόσβεση των επισφαλών απαιτήσεων κατά πελατών σύμφωνα με τη φορολογική νομοθεσία

Με τις διατάξεις του άρθρου 10 περ. Θ του ν.2065/1992, οι οποίες ενσωματώθηκαν στο άρθρο 31 περ. Θ του ν. 2238/1994, καθιερώθηκε ένα ιδιόρρυθμο σύστημα αποσβέσεως των πεισφαλών απαιτήσεων, το οποίο παρουσιάζει μεν βασικά μειονεκτήματα έχει όμως το πλεονέκτημα ότι η δαπάνη της αποσβέσεως των επισφαλών απαιτήσεων βαρύνει τη

χρήση στην οποία πραγματοποιήθηκε η πώληση και όχι τη χρήση στην οποία εκδηλώθηκε και πραγματοποιήθηκε η απώλεια.

Ο φορολογικός νομοθέτης οδηγήθηκε στο νέο αυτό σύστημα αποσβέσεως των απαιτήσεων όχι βέβαια ορμώμενος από τις επιστημονικά ορθές αντιλήψεις επί των οποίων πολλάκις ασεβεί, αλλά από τις συνεχείς αντιδικίες και αμφισβητήσεις μεταξύ φορολογούσας αρχής και φορολογουμένων επί του πραγματικού θέματος της επισφάλειας ή μη των παιτήσεων που είχαν αποσβέσει οι επιχειρήσεις.

Το προαναφερόμενο σύστημα ισχύει αναντίρρητα και εφαρμόζεται για την απόσβεση των επισφαλών απαιτήσεων που προέρχονται από πωλήσεις της επιχειρήσεως, δηλαδή για την απόσβεση οργανικών επισφαλών απαιτήσεων, δεν εφαρμόζεται όμως για την απόσβεση ανόργανων επισφαλών απαιτήσεων, δηλαδή απαιτήσεων που δεν προέρχονται από πωλήσεις αλλά από αιτίες.

Το ισχύον σύστημα στηρίζεται στην ορθή αρχή ότι στη χρήση που γίνονται οι πωλήσεις πρέπει να γίνονται και προβλέψεις για την κάλυψη απωλειών που θα εκδηλωθούν σε μεταγενέστερες χρήσεις.

A. Βάση και ποσοστά υπολογισμού της προβλέψεως

ΑΑ. Επί των πωλήσεων με τιμολόγια

Το άρθρο 31 παρ 1 περ. θ του ν.2238/1994 ορίζει ότι τα ακαθάριστα έσοδα της επιχειρήσεως εκπίπτει το ποσό των προβλέψεων για απόσβεση εισφαλών απαιτήσεων, το οποίο υπολογίζεται σε ποσοστό 0,5% επί της αναγραφόμενης στα τιμολόγια πώλησης ή παροχής υπηρεσιών αξίας προς επιτηδευματίες με την αφαίρεση:

α) των επιστροφών ή εκπτώσεων,

β) της αξίας των πωλήσεων ή παροχής υπηρεσιών προς το Δημόσιο, δήμους και κοινότητες, δημόσιες επιχειρήσεις κοινής ωφελείας και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και

γ) του ειδικού φόρου κατανάλωσης πετρελαιοειδών, του φόρου κατανάλωσης καπνού και λοιπών φόρων που εμπεριέχονται στην τιμή πώλησης.

Επί της αξίας των πωλήσεων που προσδιορίζονται κατά τον τρόπο αυτόν υπολογίζεται πρόβλεψη με ποσοστό μισό τοις εκατό (0,5%)

Με την ερμην. εγκ. Του Υπουργείου Οικονομικών 1018050/8.2.93 διευκρινίζονται τα ακόλουθα:

Η πρόβλεψη υπολογίζεται σε ποσοστό 1% επί της αναγραφόμενης στα τιμολόγια πώλησης ή παροχής υπηρεσιών αξίας (εσωτερικού – εξωτερικού), αφού προηγουμένως αφαιρεθούν οι επιστροφές ή εκπτώσεις που προκύπτουν από τα βιβλία. Επομένως, για τον υπολογισμό της πρόβλεψης, δεν λαμβάνονται υπόψη:

- Τα έσοδα από λιανικές πωλήσεις ή παροχή υπηρεσιών προς ιδιώτες, έστω και αν αυτά έχουν πραγματοποιηθεί με πίστωση του τιμήματος
- Οι χονδρικές πωλήσεις για τις οποίες έχουν εκδοθεί τιμολόγια πώλησεως (π.χ. πώληση επαγγελματικού αυτοκινήτου με συμβολαιογραφική πράξη)
- Τα έσοδα που έχουν πραγματοποιηθεί από πωλήσεις ή παροχή υπηρεσιών προς το Δημόσιο ή τα ΝΠΔΔ, ΟΤΑ, ΔΕΚΟ, οργανισμούς κοινής ωφελείας, δημόσιες επιχειρήσεις και επιχειρήσεις κοινής ωφελείας, λόγω της φερεγγυότητας των πελατών αυτών.
- Ο ειδικός φόρος κατανάλωσης πετρελαιοειδών, ο φόρος κατανάλωσης καπνού και λοιποί φόροι που εμπεριέχονται στην τιμή πώλησης.
- Επειδή από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων εκπίπτονται γενικά οι δαπάνες απόκτησης εισοδήματος του υποκειμένου σε φορολογία και περαιτέρω, επειδή ο ΦΠΑ με τον οποίο επιβαρύνονται οι πωλήσεις ή οι υπηρεσίες δεν αποτελεί ακαθάριστο έσοδο της επιχείρησης, προκύπτει ότι αυτός δεν

πρέπει να συμπεριλαμβάνεται στην αξία των τιμολογίων επί της οποίας υπολογίζεται η πρόβλεψη.

ΑΒ. Επί των πωλήσεων με αποδείξεις λιανικής πώλησεως με πίστωση.

Με τις διατάξεις του άρθρου 14 παρ. 3 του ν.2459/1997 που ενσωματώθηκαν στο προαναφερόμενο άρθρο 31 παρ 1 περ θ του ν. 2234/1994 (ισχύς από τους ισολογισμούς που κλείνουν με 31.12.1996 και μετά) ορίστηκε ότι αναγνωρίζεται πρόβλεψη με ποσοστό ένα τοις εκατό (1%) «επί της αναγραφόμενης στις αποδείξεις λιανικής πώλησης αξίας, η οποία προκύπτει από λιανικές πωλήσεις με πίστωση διαρκών καταναλωτικών αγαθών, που περιλαμβάνονται στους με αριθμό 501-503, 521-528 και 721-726 κωδικούς ειδών και υπηρεσιών της έρευνας οικογενειακών προϋπολογισμών των ετών 1993-1994 της ΕΣΥΕ, με την προϋπόθεση ότι στις αποδείξεις αυτές αναγράφεται διακεκριμένα το είδος, η ποσότητα και η αξία των συγκεκριμένων αγαθών».

Τα διαρκή καταναλωτικά αγαθά, στα οποία αναγράφεται η παραπάνω διάταξη, είναι τα ακόλουθα:

Κωδικός ΕΣΥΕ	Είδος αγαθού	Κωδικός ΕΟΚ
501	Έπιπλα ξύλινα και μεταλλικά (σαλόνια, κρεβατοκάμαρες καρέκλες, κρεμάστες τοίχου, κουρτινόξυλα κ.λπ.).	41011
502	Φωτιστικά και είδη διακόσμησης (πολύφωτα, λαμπατέρ πορτατίφ και τα παρόμοια πλην ηλεκτρικών λαμπτήρων, πίνακες ζωγραφικής, κάδρα, κορνίζες, εικονίσματα τοίχου και επιτραπέζια, καθρέπτες κ.λπ.).	41011
503	Καλύμματα δαπέδου (χαλιά, κλίμια, μοκέτες, φλοκάτες, ψάθες κ.λπ.).	41012

Κωδικός ΕΣΥΕ	Είδος αγαθού	Κωδικός ΕΟΚ
521	Κουζίνες ηλεκτρικές.	43014
522	Πλυντήρια ρούχων, στεγνωτήρια, σιδερωτήρια.	43012
523	Ψυγεία και καταψύκτες.	43011
524	Πλυντήρια πιάτων.	43013
525	Συσκευές θέρμανσης χώρου ή νερού (σόμπες πετρελαίου ηλεκτρικές, φωταερίου, συσκευές κλιματισμού, ηλεκτρικά φορητά καλοριφέρ, ηλεκτρικοί & ηλιακοί θερμοσίφωνες κ.λπ.).	43015
526	Ηλεκτρικές σκούπες και παρκετέζες.	43016
527	Ραπτομηχανές και πλεκτομηχανές.	43017
528	Λοιπές οικιακές συσκευές (ηλεκτρικά σίδερα, πετρογκάζ φρυγανιέρες, τοστιέρες, ηλεκτρικά μάτια, μίξερ, ανεμιστήρες, απορροφητήρες, ψυγεία πάγου, μηχανές κοπής χόρτου με κινητήρα κ.λπ.).	43018
721	Ραδιοφωνα, κασετόφωνα, μαγνητόφωνα, στερεοφωνικά συγκροτήματα.	71013
722	Τηλεοράσεις, βίντεο.	71012
723	Ηλεκτρονικοί υπολογιστές και εκτυπωτές.	71022
724	Ηλεκτρονικά παιχνίδια, συσκευές τηλεφώνου, συσκευές ραδιοκεπικοινωνίας, συναγερμοί, ηλεκτρονικός εξοπλισμός κατοικίας κ.λπ.	71013
725	Φωτογραφικές μηχανές, κινηματογραφικές μηχανές λήψεως ή προβολής και ο εξοπλισμός τους.	71021
726	Μουσικά όργανα.	71022

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 13 του ΚΒΣ (π.δ. 186/92, Εγκύκλιος 1118148/936/0015/25.11/92, άρθρο 13 παρ. 13.2.3), οι επιχειρήσεις που τηρούν πρόσθετα βιβλία, οι ελεύθεροι επαγγελματίες και οι επιχειρήσεις ενοικίασεως αυτοκινήτων για τις υπηρεσίες που παρέχουν σε άλλους επιτηδευματίες εκδίδουν «απόδειξη παροχής υπηρεσιών» και τιμολόγιο. Επομένως και οι υπηρεσίες αυτές θα λαμβάνονται υπόψη για το σχηματισμό προβλέψεως επισφαλών απαιτήσεων με ποσοστό 1%, εφόσον βεβαίως προκύπτουν από τα βιβλία τους οι παρεχόμενες υπηρεσίες προς ιδιώτες (λιανικής που δεν θα λαμβάνονται υπόψη) και οι παρεχόμενες υπηρεσίες προς επιτηδευματίες (χονδρικής που θα λαμβάνονται υπόψη)

B) Μέγιστο όριο (οροφή) της σχηματισμένης προβλέψεως

Το προαναφερόμενο άρθρο 31 παρ 1 περ θ του ν 2238/1994 ορίζει περαιτέρω ότι «το ποσό αυτό της πρόβλεψης που έγινε σε προγενέστερες διαχειριστικές χρήσεις και η οποία εμφανίζεται στα τηρούμενα βιβλία της επιχείρησης, δεν μπορεί να υπερβεί το τριάντα πέντε τοις εκατό (35%) του συνολικού χρεωστικού υπολοίπου του λογαριασμού «Πελάτες», όπως αυτό εμφανίζεται στην απογραφή τέλους χρήσης. Για τον υπολογισμό του χρεωστικού υπολοίπου των πελατών δεν περιλαμβάνονται τυχόν υπόλοιπα που αφορούν το Δημόσιο, δήμους, κοινότητες ή δημόσιες επιχειρήσεις, οργανισμούς ή επιχειρήσεις κοινής ωφελείας και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.

Η έκπτωση της δαπάνης αυτής από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων εμφανίζεται στα τηρούμενα βιβλία αυτών σε ειδικό λογαριασμό «Προβλέψεις για απόσβεση επισφαλών απαιτήσεων»

Επισημαίνεται ότι ως μέγιστο ύψος (οροφή) της σχηματισμένης προβλέψεως λαμβάνεται το χρεωστικό υπόλοιπο του λογαριασμού 30 «Πελάτες», όπως εμφανίζεται στην απογραφή και το οποίο προκύπτει ειδικότερα από τους ακόλουθους υπολογισμούς του:

30.00 Πελάτες εσωτερικού

30.01 Πελάτες εξωτερικού

30.97 Πελάτες επισφαλείς

30.99 Λοιποί πελάτες λογαριασμός επίδικων απαιτήσεων

Αφού ο φορολογικός νομοθέτης θέλησε να θέσει οροφή στο ύψος της σχηματισμένης προβλέψεως θα έπρεπε να λάβει σαν βάση όχι μόνο το κατά το τέλος της χρήσεως υπόλοιπο του λογαριασμού «πελάτες» αλλά κατά το τέλος της χρήσεως συνολικό ύψος των απαιτήσεων της επιχείρησης από πωλήσεις δηλαδή πέραν του λογαριασμού «πελάτες» να λάβει ως βάση και τα υπόλοιπα των λογαριασμών «γραμμάτια εισπρακτέα» και «επιταγές εισπρακτέες». Το επιχείρημα ότι οι κίνδυνοι από τις απαιτήσεις που είναι ενσωματωμένες σε τίτλους γραμματίων και επιταγών είναι σημαντικά μειωμένοι δεν ευσταθεί όταν προκειται περί γραμματίων και επιταγών εκδόσεως των πελατών της επιχείρησης και δεν υπάρχουν επί των τίτλων αυτών άλλες υπογραφές. Όταν πτωχεύσει ο

πελάτης όλες οι κατ' αυτού απαιτήσεις σε ανοιχτό λογαριασμό και σε τίτλους καθίστανται επισφαλείς.

Γ) Διαγραφή των ανεπίδεκτων εισπράξεων πελατών

Στην ερμην. Εγκ. Του Υπ. Οικονομικών 1018050/1993 αναφέρονται και τα ακόλουθα:

Η διαγραφή των ανεπίδεκτων εισπράξεως πελατών γίνεται με χρέωση του λογαριασμού 44.11 «Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις» με πίστωση των λογαριασμών των απαιτήσεων, όταν αυτές καταστούν ανεπίδεκτες εισπράξεως.

Ο χαρακτηρισμός και η διαγραφή ορισμένων πελατών ως επισφαλών είναι θέμα που κρίνεται από την επιχείρηση, με βάση τα στοιχεία και έγγραφα που έχει στη διάθεσή της και δεν ερευνάται κατά το διενεργούμενο έλεγχο στην επιχείρηση εκ μέρους της Φορολογούσας Αρχής, αν πράγματι οι διαγραφέντες πελάτες είναι επισφαλείς ή όχι.

Επισημαίνεται ότι με χρέωση του λογαριασμού 44.11 είναι δυνατό να αποσβένονται επισφαλείς απαιτήσεις από γραμμάτια και επιταγές εισπρακτέες, καθώς και ανεπίδεκτες εισπράξεως απαιτήσεις κατά πελατών που γεννήθηκαν πριν από τη θέσπιση του νέου συστήματος αποσβέσεων των επισφαλών.

Τέλος με τη εγκύκλιο πολ. 1124/24.4.1997 η Διοίκηση ορίζει ότι «σε περίπτωση που η επιχείρηση προβαίνει σε διαγραφή επισφαλών πελατών της με μείωση του ποσού της πρόβλεψης που εμφανίζεται στο λογαριασμό 44.11 «..προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις» έχει υποχρέωση για τους πελάτες για τους οποίους δεν έχουν ασκηθεί ένδικα μέσα και κατά συνέπεια δεν αποδεικνύεται η επισφάλειά τους, εφόσον το ποσό της επισφαλούς απαίτησης υπερβαίνει τα 2000 ευρώ θα πρέπει να γνωστοποιεί στον πελάτη της, που αυτό αποδεικνύεται με κάθε νόμιμο μέσο, ότι διέγραψε το ποσό της απαίτησής της, προκειμένου να καταστεί δυνατή η επαλήθευση από τα αρμόδια φοροτεχνικά όργανα της διαγραφής της υποχρέωσης αυτής από τα βιβλία του διαγραφέντος πελάτη.

«Για τους ως άνω πελάτες που διαγράφει η επιχείρηση μέσα στη διάρκεια της διαχειριστικής χρήσης έχει υποχρέωση να συντάσσει συγκεντρωτική κατάσταση των διαγραφομένων πελατών με πλήρη

στοιχεία για τον καθένα. Συγκεκριμένα, θα καταχωρείται το ονοματεπώνυμο ή η επωνυμία, το επάγγελμα, η διεύθυνση, η ΔΟΥ του πελάτη, ο ΑΦΜ αυτού, καθώς και το διαγραφέν ποσό. Η συγκεντρωτική αυτή κατάσταση θα υποβάλλεται στην αρμόδια ΔΟΥ σε τρία αντίγραφα μέχρι την 25^η Μαΐου κάθε χρόνου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 20 του ΚΒΣ».

Το περιγραφόμενο σύστημα αφορά, την απόσβεση μόνο των απαιτήσεων που προέρχονται από πωλήσεις (οργανικές απαιτήσεις) που παρακολουθούνται στους λογαριασμούς 30 «Πελάτες», 31 «Γραμμάτια εισπρακτέα» και 33.90 «Επιταγές εισπρακτέες». Όχι όμως και για την απόσβεση απαιτήσεων που δεν προέρχονται από πωλήσεις (μη οργανικές απαιτήσεις) που παρακολουθούνται στο λογαριασμό 33.97 «χρεώστες επιβαλείς».

Δ) Επανάκτηση της προβλέψεως

Οι προαναφερόμενες διατάξεις ορίζουν περαιτέρω ότι «αν σε δεδομένη διαχειριστική χρήση το ποσό των προβλέψεων που πραγματοποιήθηκαν και εμφανίζονται στον ως άνω λογαριασμό είναι μεγαλύτερο του τριάντα πέντες τοις εκατό (35%) του χρεωστικού υπολοίπου του λογαριασμού «πελάτες» της διαχειριστικής αυτής χρήσης, το ποσό της πρόβλεψης που πραγματοποιήθηκε κατά το υπερβάλλον μέρος αυτής μεταφέρεται στο «Αποτελέσματα Χρήσεως» της διαχειριστικής αυτής χρήσης και υπόκειται σε φόρο εισοδήματος».

Ε) Ποιός δικαιούται να διενεργεί την πρόβλεψη

Την πρόβλεψη για απόσβεση επισφαλών απαιτήσεων δικαιούται να διενεργεί κάθε επιχείρηση που φέρει τον κίνδυνο της εισπράξεως των απαιτήσεων μέσα στα πλαίσια που ορίζει ο νόμος, ανεξάρτητα αν υπάρχουν ή όχι πελάτες ανεπίδεκτοι εισπράξεως.

Οι επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν για τη διάθεση των προϊόντων τους αντιπροσώπους προς τους οποίους στέλνουν τα εμπορεύματά τους με «δελτίο αποστολής» και στη συνέχεια σκαλοουθεί η έκδοση εκκαθαρίσεων, δεν δικαιούνται για τις πωλήσεις αυτές να ενεργούν πρόβλεψη επισφαλών απαιτήσεων, αφού δεν εκδίδουν τιμολόγιο πώλησης. Το δικαίωμα αυτό έχει ο αντιπρόσωπος για τις περαιτέρω χονδρικές πωλήσεις των ιδίων εμπορευμάτων στις οποίες προβαίνει.

Η θέση αυτή της Διοίκησης δικαιολογείται από το γεγονός ότι εκείνος που έχει την επισφάλεια των πελατών είναι ο αντιπρόσωπος και σε καμιά περίπτωση ο εντολέας, ο οποίος δεν συμβάλλεται με τους πελάτες, δεν διακινδυνεύει την είσπραξη των δόσεων, επιατών κ.λπ. Άρα, μόνο ο αντιπρόσωπος έχει το δικαίωμα σχηματισμού προβλέψεως επισφαλών απαιτήσεων.

Η διενέργεια της προβλέψεως μέχρι τα νόμιμα ποσοστά είναι προαιρετική. Η επιχείρηση, συνεπώς, διακαιούται να μη διενεργεί τέτοια πρόβλεψη ή να διενεργεί πρόβλεψη με ποσοστά μικρότερα των νομίμων.

Λογιστική διαδικασία αποσβέσεως επισφαλών πελατών

Α) Σχηματισμός της προβλέψεως

Η δαπάνη της προβλέψεως για απώλειες από επισφαλείς απαιτήσεις αποτελεί κατ' εξοχήν οργανικό έξοδο συνδεδεμένο άμεσα με τις πωλήσεις και πρέπει να βαρύνει τη χρήση που αυτές πραγματοποιήθηκαν. Πρόκειται για έξοδο εκμεταλλεύσεως, το οποίο πρέπει να αχθεί στη χρέωση του λογαριασμού 80.00 «λογαριασμός γενικής εκμεταλλεύσεως» για να αντιπαραβληθεί με τα έσοδα των πωλήσεων και στη συνέχεια να εμφανιστεί στον «πίνακα αποτελεσμάτων χρήσεως» στην κατηγορία των «εξόδων διοικήσεως». Για τους λόγους αυτούς η δαπάνη της προβλέψεως πρέπει να καταχωρείται στη χρέωση υπολογισμού του 68 «προβλέψεις εκμεταλλεύσεως».

Γίνεται, δηλαδή, εγγραφή της ακόλουθης μορφής:

68 Προβλέψεις εκμεταλλεύσεως
68.09 Λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως
68.09.00 Προβλέψεις για επισφαλείς πελάτες
68.09.00.00 Φορολογικά αναγνωριζόμενη πρόβλεψη
(εις) 44 Προβλέψεις
44.11 Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις
44.11.00 Πρόβλεψη για επισφαλείς πελάτες
44.11.00.00 Φορολογικά αναγνωριζόμενη πρόβλεψη

Το Ε.ΓΛΣ προβλέπει το σχηματισμό τη εξεταζόμενης προβλέψεως με χρέωση του λογαριασμού 83.11 «προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις» και τούτο διότι, κατά την εκπόνηση του Ε.ΓΛΣ η κείμενη

νομοθεσία, εμπορική και φορολογική, επέβαλλε τη μέθοδο της εξατομικευμένης αποσβέσεως των απαιτήσεων δηλαδή την απόσβεση των απαιτήσεων στη χρήση που αυτές καθίσταντο ανεπίδεκτες εισπράξεως και η οποία χρήση ήταν, κατά κανόνα, μεταγενέστερη της χρήσεως κατά την οποία γεννήθηκαν οι διαγραφόμενες απαιτήσεις. Έτσι, ο τελευταίος λογαριασμός 83.11 μπορεί να χρησιμοποιείται μόνο για την απόσβεση των επισφαλών χρεωστών όχι όμως και για την απόσβεση των απαιτήσεων από πωλήσεις.

B. Χρησιμοποίηση της προβλέψεως

Η πρόβλεψη χρησιμοποιείται για τη διαγραφή των ανεπίδεκτων εισπράξεως πελατών. Γίνεται εγγραφή της ακόλουθης μορφής:

---

44 Προβλέψεις
44.11 Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις
44.11.00 Πρόβλεψη για επισφαλείς πελάτες
44.11.00.00 Φορολογικά αναγνωριζόμενη πρόβλεψη
(εις) 30 Πελάτες
30.97 Πελάτες επισφαλείς
30.97.000 Α. Ανδρέου
30.97.001 Β. Βασιλείου
κ.λπ.

Γ. Επανάκτηση της προβλέψεως

Εάν στο τέλος μιας χρήσεως το πιστωτικό υπόλοιπο του λογαριασμού 44.11 υπερβαίνει το 35% του λογαριασμού 30 «πελάτες», η επιπλέον διαφορά πρέπει να μεταφερθεί στην πίστωση του λογαριασμού 84. Γίνεται δηλαδή λογιστική εγγραφή της ακόλουθης μορφής:

---

44 Προβλέψεις
44.11. Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις
44.11.00. Προβλέψεις για επισφαλείς πελάτες
44.11.00.00. Φορολογικά αναγνωριζόμενη πρόβλεψη
(εις) 84 Έσοδα από προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων
84.00 Έσοδα από αχρησιμοποίητες προβλέψεις
προηγούμενων χρήσεων
84.00.11 Από προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις

Η εγγραφή αυτή γίνεται στην περίπτωση που, για οποιοδήποτε λόγο αποφασίζεται η διάθεση (διανομή ή αποθεματικοποίηση) σχηματισμένης προβλέψεως για επισφαλείς απαιτήσεις.

Ευνόητο ότι η αγόμενη στην πίστωση του λογαριασμού 84.00 μη χρησιμοποιούμενη πρόβλεψη αποτελεί φορολογητέο έσοδο της επιχείρησης αφού κατά τον σχηματισμό της εξεπέστη ως δαπάνη και δεν χρησιμοποιήθηκε για το σκοπό που προβλέπει ο νόμος, δηλαδή για την κάλυψη ζημίας από διαγραφόμενες επισφαλείς απαιτήσεις.

Η λειτουργία του λογαριασμού 41.11.00.00 μπορεί να απεικονιστεί παραστατικά ως εξής:

41.11.00.00 Προβλέψεις για επισφαλείς πελάτες/ Φορολογικά αναγνωριζόμενη πρόβλεψη	
<i>Χρεώνεται:</i> - με την αξία των διαγραφόμενων επισφαλών απαιτήσεων κατά πελατών (πελάτες, γραμμάρια και επιταγές εισπρακτέες). - με το ποσό της πρόβλεψως που ακυρώνεται ή διανέμεται με πίστωση του 84.00.11	<i>Πιστώνεται:</i> με χρέωση του 68.09.00.00 «προβλέψεις για επισφαλείς πελάτες/ φορολογικά αναγνωριζόμενη πρόβλεψη», [0,5% επί των τιμολογίων πωλήσεως], 1% επί των αποδείξεων λιανικής πωλήσεως]

Το ποσό των διαγραφόμενων επισφαλών απαιτήσεων δεν αποτελεί δαπάνη εκπιπτόμενη από τα ακαθάριστα έσοδα.

Παράδειγμα: Για την εμπέδωση του συστήματος αποσβέσεως των επισφαλών χρεωστών προβλέπεται από τη φορολογική νομοθεσία έστω ότι:

A) Στο τέλος της χρήσεως οι σχετικοί λογαριασμοί έχουν ως εξής:

30 Πελάτες	44.11.00.00 Προβλέψεις για επισφαλείς πελάτες/ Φορολογικά αναγνωριζόμενη πρόβλεψη
100.000.000	40.000.000

Οροφή πρόβλεψως: $100.000.000 \times 35\% = \underline{35.000.000}$

Δεν αναγνωρίζεται φορολογικά η διενέργεια πρόβλεψως, διότι η σχηματισμένη πρόβλεψη υπερβαίνει το μέγιστο όριο.

Το υπόλοιπο του λογαριασμού 44.11.00.00 πρέπει να προσαρμοστεί στο ποσό των 35.000.000 και η διαφορά 5.000.000 ευρώ με χρέωση του λογαριασμού αυτού, πρέπει να μεταφερθεί στην πίστωση του 84.00.11

B) Στο τέλος της χρήσεως οι σχετικοί λογαριασμοί έχουν ως εξής:

30 Πελάτες	44.11.00.00 Προβλέψεις για επισφαλείς πελάτες/ Φορολογικά αναγνωριζόμενη πρόβλεψη
100.000.000	33.000.000

Οροφή προβλέψεως: $100.000.000 \times 35\% = \underline{35.000.000}$

Δ) Πρόβλεψη πέραν του αναγνωριζόμενου φορολογικά ορίου

Ο νόμος ορίζει ρητά ότι «πέραν της σχηματιζόμενης κατά τα ανωτέρω πρόβλεψης, ουδέν άλλο ποσό αναγωνρίζεται προς έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα για απόσβεση επισφαλών απαιτήσεων». Η παραπάνω διάταξη πρέπει να ερμηνευθεί ότι αναφέρεται μόνο στις απαιτήσεις που προέρχονται από πωλήσεις, αφού η βάση υπολογισμού της προβλέψεως είναι οι πωλήσεις και το ανώτατο όριο αυτής είναι το 35% του υπολοίπου του λογαριασμού 30 «πελάτες» δηλαδή το υπόλοιπο των απαιτήσεων που προέρχονται από πωλήσεις. Η προαναφερόμενη διάταξη συνεπώς, δεν καταλαμβάνει την απόσβεση των επισφαλών απαιτήσεων που δεν απορρέουν από πωλήσεις και εμφανίζονται στο λογαριασμό 33.97 «χρεώστες επισφαλείς»

Για πολλές επιχειρήσεις η αναγνωριζόμενη φορολογικά πρόβλεψη 0,5% επί των πωλήσεων κ.λπ. είναι ανεπαρκής για την κάλυψη των απωλειών από επισφαλείς πελάτες και οι επιχειρήσεις αυτές πρέπει να διενεργούν προβλέψεις πέραν του ορίου που αναγνωρίζει ο φορολογικός νόμος, η δαπάνη των οποίων όμως δεν αναγνωρίζεται για έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα.

Για τη λογιστική παρακολούθηση τόσο της δαπάνης όσο και της σχηματισμένης προβλέψεως που δεν αναγνωρίζεται φορολογικά, προτείνεται η δημιουργία κατάλληλων υπολογισμών στους λογαριασμούς 68.09 και 44.11. Έτσι λοιπόν για το σχηματισμό της μη αναγνωριζόμενης φορολογικά προβλέψεως γίνεται η εγγραφή:

68 Προβλέψεις εκμεταλλεύσεως
68.09 Λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως
68.09.00 Προβλέψεις για επισφαλείς πελάτες
68.09.00.01 Μη αναγνωριζόμενη φορολογικά πρόβλεψη
(εις) 44 Προβλέψεις
44.11 Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις
44.11.00 Προβλέψεις για επισφαλείς πελάτες
44.11.00.01 Μη αναγνωριζόμενη φορολογικά πρόβλεψη

Επισημαίνεται ότι η δαπάνη της μη αναγνωριζόμενης φορολογικά προβλέψεως που εμφανίζεται στο λογαριασμό 68.09.00.01 θα αντιμετωπιστεί στη φορολογική δήλωση ως λογιστική διαφορά προσαυξάνοντας τα φορολογητέα κέρδη της χρήσεως στην οποία η πρόβλεψη σχηματίστηκε. Η διαγραφή των ανεπίδεκτων εισπράξεως απαιτήσεων κατά πελατών με τη χρησιμοποίηση της εξεταζόμενης προβλέψεως θα γίνει με χρέωση του λογαριασμού 44.11.00.01 και πίστωση των λογαριασμών των πελατών (υπολογισμοί του 30.97). Η δαπάνη όμως της αποσβέσεως των απαιτήσεων αυτών δεν αναγνωρίζεται φορολογικά, δηλαδή το φορολογητέο εισόδημα της επιχειρήσεως θα μείνει ανεπηρέαστο από την απώλεια εκ της αποσβέσεως των ανεπίδεκτων εισπράξεως πελατών.

Η λειτουργία του λογαριασμού 44.11.00.01 μπορεί να απεικονιστεί παραστατικά ως εξής:

44.11.00.01 Προβλέψεις για επισφαλείς πελάτες/ Μη αναγνωριζόμενη φορολογικά πρόβλεψη	
<i>Χρεώνεται:</i> – με την αξία των διαγραφόμενων απαιτήσεων κατά πελατών – με το ποσό της προβλέψεως που ακυρώνεται ή διανέμεται μεταφερόμενη στην πίστωση του 84.00.11	<i>Ηιστώνεται:</i> με χρέωση του 68.09.01 «προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις/ μη αναγνωριζόμενη φορολογικά πρόβλεψη» [το ποσό της σχηματιζόμενης προβλέψεως φορολογείται και συνεπώς στη Δήλωση φορολογίας εισοδήματος αντιμετωπίζεται ως λογιστική διαφορά].

Το ποσό των διαγραφόμενων επισφαλών απαιτήσεων δεν αναγνωρίζεται για έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα. Το ποσό της ακυρούμενης ή διανεμόμενης προβλέψεως δεν φορολογείται, αφού έχει φορολογηθεί κατά το σχηματισμό της. Στη δήλωση φορολογίας εισοδήματος, το ποσό αυτό θα αντιμετωπιστεί ως λογιστική διαφορά εσόδων.

Απόσβεση των επισφαλών χρεωστών

Η απόσβεση των επισφαλών χρεωστών δεν γίνεται με τη μέθοδο αποσβέσεως επισφαλών πελατών

Το σύστημα που καθιερώνει ο φορολογικός νόμος για την απόσβεση επισφαλών απαιτήσεων αφορά μόνο την απόσβεση επισφαλών απαιτήσεων κατά πελατών αφού μόνο οι απαιτήσεις κατά πελατών τελούν σε συνάρτηση των πωλήσεων και μάλιστα των επί πιστώσει πωλήσεων.

Οι απαιτήσεις κατά χρεωστών και γενικότερα οι ανόργανες απαιτήσεις δεν τελούν σε συνάρτηση με τις πωλήσεις. Θα αποτελούσε συνεπώς παραλογισμό να υπολογίζεται επί των πωλήσεων πρόβλεψη για απώλειες από απαιτήσεις που δεν έχουν καμία σχέση με τις πωλήσεις.

Ως μέγιστο όριο (οροφή) της προβλέψεως που υπολογίζεται επί των πωλήσεων ορίζεται το 35% του λογαριασμού «πελάτες». Εάν ο φορολογικός νομοθέτης, ήθελε την απόσβεση των επισφαλών χρεωστών με χρησιμοποίηση της υπολογιζόμενης επί των πωλήσεων προβλέψεως, τότε το μέγιστο όριο της προβλέψεως θα υπολογιζόταν όχι μόνο με βάση το χρεωστικό υπόλοιπο του λογαριασμού «πελάτες» αλλά και με βάση τα υπόλοιπα των ανόργανων απαιτήσεων που εμφανίζονται στους λογαριασμούς 33.97 «χρεώστες επισφαλείς» και 33.99 «λοιποί χρεώστες επίδικοι».

Η διατύπωση του φορολογικού νόμου: «πέραν της σχηματιζόμενης κατά τα ανωτέρω πρόβλεψης, ουδέν άλλο ποσό αναγνωρίζεται προς έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα για απόσβεση επισφαλών απαιτήσεων», πρέπει να ερμηνευθεί απαιτήσεων κατά πελατών, δηλαδή απαιτήσεων από πωλήσεις, αφού αυτές λαμβάνονται σαν βάση και σαν οροφή για τον υπολογισμό της προβλέψεως.

Απόσβεση των επισφαλών απαιτήσεων κατά τις σύγχρονες αντιλήψεις

Οι απώλειες από επισφαλείς απαιτήσεις πρέπει να βαρύνουν τα αποτελέσματα των χρήσεων στις οποίες οι απαιτήσεις γεννήθηκαν

Ένας σημαντικός παράγοντας ανάπτυξης της οικονομίας πολλών χωρών είναι η πώληση αγαθών και υπηρεσιών με πίστωση. Οι βιομηχανίες, οι χονδρέμποροι και οι λιανοπωλητές μεγιστοποιούν τα κέρδη τους αυξάνοντας τις πωλήσεις τους με τις παρεχόμενες πιστώσεις. Γι αυτό και οι πωλήσεις επί πιστώσει αποτελούν τον κανόνα στη σημερινή επιχείρηση.

Όταν η επιχείρηση πωλεί με πίστωση σε μια συνεχή βάση θα έχει αναπόφευκτα ορισμένες απώλειες από τη μη είσπραξη εξολοκλήρου των απαιτήσεών της, είτε λόγω οικονομικής αδυναμίας των οφειλετών της, είτε λόγω αμφισβητήσεως από αυτούς των υποχρεώσεών τους προς την επιχείρηση. Οι απώλειες αυτές έχει καθιερωθεί να λέγονται ζημίες από επισφαλείς απαιτήσεις και αποτελούν ένα φυσιολογικό – λειτουργικό έξοδο της επιχείρησης.

Σύμφωνα με τη βασική λογιστική αρχή της αντιπαραθέσεως εσόδων – εξόδων, οι ζημίες από επισφαλείς απαιτήσεις πρέπει να βαρύνουν τις χρήσεις στις οποίες οι απαιτήσεις αυτές γεννήθηκαν, δηλαδή προκειμένου περί απαιτήσεων κατά πελατών, στις χρήσεις που πραγματοποιήθηκαν οι πωλήσεις, γιατί τα έσοδα των χρήσεων αυτών είναι αυξημένα με τα ποσά των ζημιών από επισφαλείς απαιτήσεις και να μη βαρύνουν, οι ζημίες αυτές, τα αποτελέσματα των επόμενων χρήσεων, κατά τις οποίες γίνεται η διαπίστωση αυτών π.χ. μια απαίτηση που δημιουργήθηκε από πώληση με πίστωση στη χρήση 2001 διαπιστώθηκε ότι είναι ανεπίδεκτη εισπράξεως τη χρήση 2002 πρέπει να αποτελεί ένα έξοδο της χρήσεως 2001 γιατί τα έσοδα της χρήσεως αυτής συμπεριελήφθη το αντίτιμο της πωλήσεως από την οποία γεννήθηκε η απαίτηση. Είναι σφάλμα με το έξοδο αυτό να επιβαρυνθούν τα αποτελέσματα της χρήσεως 2002.

Επειδή η ζημία από επισφαλείς απαιτήσεις δεν είναι δυνατό να διαπιστωθούν προκαταβολικά κατά τις χρήσεις που οι απαιτήσεις δημιουργούνται (γιατί τότε ασφαλώς θα αποφευγόταν η δημιουργία τους), αλλά διαπιστώνονται εκ των υστέρων (σε μεταγενέστερες

χρήσεις), επιβάλλεται η προκαταβολική εκτίμηση των ζημιών αυτών και η διενέργεια σχετικής προβλέψεως.

Μέθοδοι εκτιμήσεως των προβλέψεων για απώλειες από επισφαλείς πελάτες

Για την εκτίμηση των πιθανών απωλειών από επισφαλείς απαιτήσεις που προέρχονται από εμπορικές συναλλαγές, η λογιστική θεωρία έχει αναπτύξει και η πράξη εφαρμόζει τις εξής τρεις μεθόδους:

- A) Τη μέθοδο της εξατομικευμένης έρευνας των απαιτήσεων
- B) τη μέθοδο της εκτιμήσεως του ύψους της απώλειας από επισφαλείς απαιτήσεις και
- Γ) τη μέθοδο της εκτιμήσεως του εισπρακτέου από τις απαιτήσεις ποσού

Σημειώνεται ότι κατά την εφαρμογή των δυο τελευταίων μεθόδων πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι μεταβολές στην πιστωτική πολιτική της επιχείρησης, οι μεταβολές στις συνθήκες της αγοράς και οι άλλοι εξωτερικοί παράγοντες, που εκτιμάται ότι θα έχουν επιπτώσεις στην ικανότητα των πελατών να εξοφλήσουν τις οφειλές τους. Και ακόμα, ότι η μέθοδος που επιλέχθηκε από την επιχείρηση πρέπει να υπόκεινται σε μια συνεχή αναθεώρηση από τους λογιστές και τους αρμοδίους της επιχείρησης, με αναπροσαρμογή των χρησιμοποιούμενων ποσοστών ή να γίνεται ακόμη και αλλαγή μεθόδου, αρκεί τα εξαγόμενα αποτελέσματα να αναταποκρίνονται όσο γίνεται ακριβέστερα προς τις πραγματικές απώλειες της επιχείρησης από τις εμπορικές της απαιτήσεις.

Η μέθοδος της εξατομικευμένης διαγραφής των απαιτήσεων

Μερικές μικρές επιχειρήσεις χρησιμοποιούν την καλούμενη μέθοδο της εξατομικευμένης διαγραφής των απαιτήσεων (specific charge off method), κατά την οποία οι ζημιές από επισφαλείς απαιτήσεις μεταφέρονται στη χρήση κατά την οποία καθίστανται γνωστό ότι η συγκεκριμένη απαίτηση είναι ανεπίδεκτη εισπράξεως, οπότε διενεργείται η εγγραφή της αποσβέσεώς της.

Η μέθοδος αυτή παρουσιάζει το πλεονέκτημα της βεβαιότητας της απώλειας, γι αυτό και γίνεται αποδεκτή από φορολογική άποψη. Παρουσιάζει τα εξής δυο μειονεκτήματα:

A) Οι απαιτήσεις υπερεκτιμώνται, γιατί δεν επιτρέπεται σύμφωνα με τη μέθοδο, καμιά μείωση των απαιτήσεων, μολονότι είναι βέβαιο οτι δεν πρόκειται να εισπραχθεί στο ακέραιο η αξία με την οποία εμφανίζονται στον ισολογισμό και

B) η χρήση κατά την οποία γίνεται η απόσβεση της απαιτήσεως είναι συνήθως μεταγενέστερη της χρήσεως κατά την οποία δημιουργήθηκε η απαίτηση. Αυτό οδηγεί σε εσφαλμένη αντιπαράθεση εσόδων – εξόδων, κατά παράβαση της βασικής λογιστικής αρχής. Γι αυτό η μέθοδος αυτή δίκαια κατακρίνεται από τη λογιστική θεωρία και δεν εφαρμόζεται στις λογιστικά προηγμένες χώρες, παρά μόνο από μερικές μικρές επιχειρήσεις.

Η μέθοδος της εκτιμήσεως του ύψους της απώλειας από επισφαλείς απαιτήσεις

Η εκτίμηση του ύψους της απώλειας από επισφαλείς απαιτήσεις υπολογίζεται σε ποσοστό είτε των επί πιστώσει πωλήσεων, είτε των συνολικών πωλήσεων (μετρητοίς και επί πιστώσει).

Το ποσοστό επί των πωλήσεων προσδιορίζεται με βάση τα στατιστικά στοιχεία των προηγούμενων χρήσεων. Δηλαδή, συσχετίζονται οι πωλήσεις, οι απώλειες από επισφαλείς απαιτήσεις και οι εισπράξεις από αποσβεσθείσες επισφαλείς απαιτήσεις ορισμένων προηγούμενων χρήσεων, κατά τον ακόλουθο τύπο:

$$\left[\text{Εκτιμώμενο ποσοστό απωλειών} \right] = \frac{\left(\text{Απώλειες από επισφαλείς απαιτήσεις προηγ. χρήσεων} \right) - \left(\text{Εισπράξεις από αποσβεσθείσες επισφ. απαιτήσεις προηγ. χρήσεων} \right)}{\text{Πωλήσεις (συνολικές ή μόνο επί πιστώσει) προηγ. χρήσεων}}$$

Το ποσοστό που προκύπτει από τον παραπάνω τύπο χρησιμοποιείται γαι τον υπολογισμό της απώλειας από επισφαλείς απαιτήσεις που πρέπει να βαρύνει την τρέχουσα χρήση.

Όπως είναι ευνόητο, το ποσοστό των απωλειών που προσδιορίζεται με τον παραπάνω τρόπο, μπορεί να βρίσκεται εκτός πραγματικότητας, επειδή πιθανόν να έχουν επέλθει μεταβολές στις

τρέχουσες συνθήκες της αγοράς. Γι αυτό, όταν εφαρμόζεται η υπό συζήτηση μέθοδος τουλάχιστον μια φορά το χρόνο πρέπει να γίνεται διερεύνηση των υπολοίπων των λογαριασμών των απαιτήσεων (δηλαδή της παλαιότητας και της φερεγγυότητας αυτών), για να διαπιστωθεί αν το ποσό των αποσβέσεων που έχουν διενεργηθεί είναι επαρκές να καλύψει τις προβλεπόμενες απώλειες. Σε περίπτωση ανεπάρκειας του ποσού αυτού γίνεται προσαρμογή του εσφαλμένου ποσοστού απωλειών επί των πωλήσεων.

Σημειώνεται ότι πρέπει να προτιμάται το ποσοστό επί των πωλήσεων με πίστωση και όχι επί των συνολικών πωλήσεων, γιατί οι πωλήσεις τοις μετρητοίς δεν επιφέρουν απώλειες από επισφαλείς απαιτήσεις. Στηριζόμενοι όμως στην αρχή της σημαντικότητας (materiality) κι εφόσον η διαφορά στο ποσό της απώλειας, υπολογιζόμενη με βάση ποσοστό επί των πωλήσεων, είναι ασήμαντη, είναι δυνατό σαν βάση υπολογισμού των παωλειών να λαμβάνονται οι συνολικές πωλήσεις. Εντούτοις, πρέπει να επισημανθεί ότι μια αλλαγή στη σχέση των πωλήσεων τοις μετρητοίς προς τις συνολικές πωλήσεις συνεπάγεται εσφαλμένο προσδιορισμό του ποσού των απωλειών που υπολογίστηκαν επί των συνολικών πωλήσεων.

Ας υποθέσουμε ότι οι επί πιστώσει πωλήσεις της χρήσεως ανήλθαν σε 100.000.000 ευρώ και ότι η απώλεια από επισφαλείς απαιτήσεις εκτιμάται σε 5% επ' αυτών. Θα διενεργηθεί η εγγραφή:

Ζημίες από επισφαλείς απαιτήσεις (100.000.000 × 5%)	5.000.000
Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	5.000.000

Η μέθοδος της εκτιμήσεως του εισπρακτέου από τις απαιτήσεις ποσού

Σε περίπτωση που, από την πείρα της επιχειρήσεως προκύπτει ότι ένα ορισμένο ποσοστό απαιτήσεων δεν θα εισπρασθεί τελικά, η συνολική πρόβλεψη για επισφαλείς απαιτήσεις είναι δυνατό να εκτιμηθεί, πολλαπλασιάζοντας το κατά το τέλος της χρήσεως συνολικό ποσό των

απαιτήσεων με το ποσοστό αυτό. Κατά τη μέθοδο αυτή είναι σαν να εκτιμώνται στη σημερινή αξία τους οι απαιτήσεις της επιχείρησης. Η μέθοδος αυτή μπορεί να εφαρμοστεί κατά δυο τρόπους:

Α) Πρώτος τρόπος: Συσχετίζονται τα ποσά των απωλειών από τη μη είσπραξη απαιτήσεων προς τα αντίστοιχα οσά των απαιτήσεων των προηγούμενων χρήσεων και προσδιορίζεται η ποσοστιαία σχέση αυτών κατά τον ακόλουθο τύπο:

$$\text{Συνολικό ποσοστό της προβλέ-} \\ \text{ψεως για επισφαλείς απαιτήσεις} = \frac{\text{Σύνολο απωλειών από επισφαλείς πελάτες} \\ \text{σε προηγούμενες χρήσεις}}{\text{Σύνολο απαιτήσεων στις αντίστοιχες} \\ \text{προηγούμενες χρήσεις}}$$

Με το ποσοστό που προκύπτει από τη σχέση αυτήν πολλαπλασιάζεται το κατά το τέλος της χρήσεως συνολικό ποσό των απαιτήσεων, για να εξευρεθεί το συνολικό ύψος της προβλέψεως που πρέπει να εμφανίζει ο λογαριασμός «προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις», το υπόλοιπο του οποίου προσαρμόζεται προς το ποσό αυτό.

Σημειώνεται ότι το παραπάνω ποσοστό της συνολικής προβλέψεως που βασίζεται στην πείρα του παρελθόντος, πρέπει να προσαρμόζεται στις τρέχουσες και αναμενόμενες συνθήκες της αγοράς, ώστε να ανταποκρίνεται πλησιέστερα προς την πραγματική απώλεια της επιχειρήσεως από τις απαιτήσεις της.

Παρατηρείται ότι, με την εγγραφή της υπό ανάλυσης μεθόδου, είναι δυνατό να εκτιμηθεί το ποσό που θα εισπράξει η επιχείρηση από τις απαιτήσεις της, αλλά είναι ενδεχόμενο η μέθοδος να μην οδηγεί σε σωστή αντιαπαράθεση των εσόδων – εξόδων της χρήσεως, επειδή η αφερεγγυότητα των πελατών αποδεικνύεται σε μεταγενέστερο χρόνο και σε ακανόνιστα χρονικά διαστήματα. Το υπολογιστικό έξοδο της ζημίας από επισφαλείς απαιτήσεις, που εγγράφεται στη χρέωση του λογαριασμού «αποτελέσματα χρήσεως» της συγκεκριμένης χρήσεως, δεν συναρτάται με τις πωλήσεις επί πιστώσει της χρήσεως αυτής και ως εκ τούτου παραβιάζεται η matching principle. Η μέθοδος ευνοεί την αλήθεια του ισολογισμού σε βάρος του λογαριασμού «αποτελέσματα χρήσεως», γιατί προσδιορίζει το σωστό υπόλοιπο των απαιτήσεων και εκτιμά την απώλεια από επισφαλείς απαιτήσεις που πρέπει να βαρύνει τη συγκεκριμένη χρήση.

Ας υποθέσουμε ότι το σύνολο των απαιτήσεων ανέρχεται σε 600.000.000 ευρώ και ότι οι απώλειες από επισφαλείς απαιτήσεις εκτιμώνται σε 6% πάνω στο συνολικό αυτό ποσό. Ας υποθέσουμε ακόμη ότι οι σχηματισμένες προβλέψεις ανέρχονται στο τέλος της προηγούμενης χρήσεως σε 10.000.000 ευρώ αλλά στη διάρκεια της χρήσεως αποσβέστηκαν ανεπίδεκτες εισπράξεως απαιτήσεις 15.000.000 ευρώ και συνεπώς το υπόλοιπο του λογαριασμού «προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις» είναι χρεωστικό 5.000.000 ευρώ. Το ποσό της προβλέψεως που πρέπει να γίνει στο τέλος της χρήσεως ανέρχεται σε 41.000.000, υπολογιζόμενο ως εξής:

Απαιτήσεις 600.000.000 × 6%	ευρώ	36.000.000
Υπόλοιπο λ/σμού προβλέψεως (χρεωστικό)	ευρώ	5.000.000
Σύνολο	ευρώ	<u>41.000.000</u>

Β) Δεύτερος τρόπος: Το συνολικό ποσό της προβλέψεως δεν εξευρίσκεται με βάση ένα γενικό ποσοστό, όπως γίνεται με τον προηγούμενο τρόπο, αλλά κατόπιν αναλύσεως της παλαιότητας των υπολοίπων όλων των απαιτήσεων. Για το σκοπό αυτό καταρτίζεται ένας πίνακας παλαιότητας των απαιτήσεων δηλαδή ένας πίνακας στον οποίο καταχωρούνται όλα τα κατά το τέλος της χρήσεως υπόλοιπα των απαιτήσεων τα οποία στη συνέχεια αναλύονται σε κλιμάκια παλαιότητας.

Ας υποθέσουμε ότι το συνολικό ποσό των απαιτήσεων του προηγούμενου παραδείγματος – 600.000.000 ευρώ - αναλύεται ως εξής:

Πίνακας παλαιότητας των απαιτήσεων κατά την 31.12.2001

Πελάτες	Υπόλοιπο 31.12.2001	Απαιτήσεις μη λήξασες	Απαιτήσεις λήξασες			
			1-30	31-60	61-90	πέρα των 90
A. Ανδρεάδης	50.000	40.000	10.000	-	-	-
B. Βασιλειάδης	80.000	80.000				
Γ. Γεωργιάδης	130.000	-	100.000	30.000		
Δ. Δημητριάδης	110.000	-	-	-	60.000	50.000
Ε. Ευθυμάδης	90.000	70.000	10.000	-	-	10.000
.....						
Κ. Χαρισιάδης	140.000	90.000	20.000	10.000	20.000	-
Σύνολα	600.000	280.000	140.000	40.000	80.000	60.000
Ποσοστά	100%	47%	23%	7%	13%	10%

Στις περιπτώσεις που τα εισπραχθέντα από τους πελάτες ποσά (δηλαδή οι πιστώσεις των λογαριασμών των πελατών) δε σχετίζονται με συγκεκριμένες χρεώσεις για την εξεύρεση της παλαιότητας των εισπρακτέων από την επιχείρηση απαιτήσεων εφαρμόζεται η μέθοδος FIFO.

Ο παραπάνω πίνακας δίνει μια χρήσιμη εικόνα εισπραξιμότητας των απαιτήσεων και των πιθανών απωλειών από επισφαλείς απαιτήσεις, γιατί η πείρα δείχνει ότι όσο «ηλικιωμένη» είναι μια απαίτηση, τόσο μεγαλύτερη επισφάλεια περικλείει.

Με βάση τον πίνακα αυτόν, η αρμόδια υπηρεσία της επιχειρήσεως διερευνά τη δυνατότητα εισπράξεως κάθε λήξασας απαιτήσεως για να προσδιορίζει την ενδεχόμενη απώλεια. Επειδή όμως σε περιπτώσεις μεγάλου αριθμού λογαριασμών απαιτήσεων η διερεύνηση αυτή είναι πολύ χρονοβόρα, αν όχι εντελώς αδύνατη, η αρμόδια υπηρεσία της επιχείρησης προβαίνει σε μια κατά προσέγγιση εκκτίμηση της συνολικής απώλειας από επισφαλείς απαιτήσεις, χρησιμοποιώντας για τις απαιτήσεις κάθε ομάδας παλαιότητας το κατάλληλο ποσοστό απώλειας που προκύπτει από την πείρα του παρελθόντος, ύστερα από κατάλληλη προσαρμογή αυτού στις τρέχουσες συνθήκες ως εξής:

Κατηγορία	Συνολικά υπόλοιπα	Ποσοστό απώλειας (εκ πείρας)	Εκτιμώμενο ποσό απώλειας
Μη λήξασες	280.000	1%	2.800
Λήξασες 1-30 ημ.	140.000	5%	7.000
31-60 ημ.	40.000	8%	3.200
61-90 ημ.	80.000	15%	12.000
πάνω από 90 ημ.	60.000	20%	12.000
	<u>600.000</u>		<u>37.000</u>

Από τον πίνακα αυτόν προκύπτει ότι το συνολικό ποσό της προβλέψεως για επισφαλείς απαιτήσεις εκτιμάται σε 37.000 ευρώ, προς το ποσό δε αυτό προσαρμόζεται το υπόλοιπο του λογαριασμού «προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις». Δηλαδή το παραπάνω παράδειγμα και λαμβανομένου υπόψη ότι ο λογαριασμός των προβλέψεων παρουσιάζει χρεωστικό υπόλοιπο 5.000.000, η πρόβλεψη που πρέπει να γίνει στο τέλος της χρήσεως 2001 ανέρχεται σε 42.000.000, υπολογιζόμενη ως εξής:

Συνολικό ποσό της προβλέψεως, όπως προκύπτει από τον παραπάνω πίνακα	ευρώ	37.000.000
Υπόλοιπο λογαριασμού προβλέψεως (χρεωστικό)		<u>5.000.000</u>
Σύνολο	ευρώ	<u><u>42.000.000</u></u>

Η προκειμένη μέθοδος πλεονεκτεί επειδή προσδιορίζει ακριβέστερα το ύψος της απώλειας. Έχει όμως, όλα τα μειονεκτήματα σε ό,τι αφορά ετεροχρονισμό των εσόδων από τις πωλήσεις και των ζημιών από επισφαλείς πελάτες και, συνεπώς και η μέθοδος αυτή παραβιάζει τη matching principle.

Για την εκτίμηση και λογιστική καταχώρηση της ημίας από τις επισφαλείς απαιτήσεις, έστω τα ακόλουθα:

Υπόλοιπα ενάρξεως:		
Λογαριασμοί απαιτήσεων (χρεωστικοί)	ευρώ	10.000
Πρόβλεψη για επισφαλείς απαιτήσεις (πιστωτικοί)		<u>(750)</u>
Υπόλοιπο λογαριασμών απαιτήσεων	ευρώ	<u><u>9.250</u></u>
Συναλλαγές στη διάρκεια της χρήσεως:		
Πωλήσεις με πίστωση	ευρώ	60.000
Εισπράξεις πωλήσεων με πίστωση		55.000
Αποσβεσθέντα ανεπίδεκτα εισπράξεως υπόλοιπα	ευρώ	1.000

Παλαιότητα των λογαριασμών απαιτήσεων στο τέλος της χρήσεως:

	Ηλικία των απαιτήσεων σε ημέρες				
	Σύνολο	0-30	31-60	61-90	91 και πάνω
Ποσό απαιτήσεων	14.000	9.000	3.000	1.000	1.000
Εκτιμώμενο ποσοστό απώλειας	7,6%	2%	6%	20%	50%
Εκτιμώμενο ποσό απώλειας	1.060	180	180	200	500

Στη διάρκεια της χρήσεως, απαίτηση 1000 ευρώ διεγράφη ως ανεπίδεκτη εισπράξεως και μετέβαλε το υπόλοιπο του λογαριασμού «προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις» σε χρεωστικό 250 ευρώ.

Εκτίμηση και λογιστική απεικόνιση:

1) Με τη μέθοδο του ποσοστού επί των πωλήσεων: Ας υποθέσουμε ότι η απώλεια από επισφαλείς απαιτήσεις εκτιμάται σε 3% στις πωλήσεις με πίστωση:

Ζημίες από επισφαλείς απαιτήσεις (60.000 × 3%)	1.800
Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	1.800

2) Με τη μέθοδο του ποσοστού επί των απαιτήσεων:

A) *Απλός υπολογισμός:* Ας υποθέσουμε ότι οι απώλειες από επισφαλείς απαιτήσεις εκτιμώνται σε 6% πάνω από το συνολικό υπόλοιπο των απαιτήσεων.

Η παραπάνω εγγραφή θα γίνει για ποσό 1.090 ευρώ, υπολογιζόμενο ως εξής:

Απαιτήσεις 14.000 × 6%	840
Παρόν υπόλοιπο λ/σμού προβλέψεως (χρεωστικό)	<u>250</u>
Απαιτούμενο συνολικό ποσό πιστώσεως	<u><u>1.090</u></u>

B) *Υπολογισμός με βάση την ηλικία των απαιτήσεων:* Η παραπάνω εγγραφή θα γίνει για ποσό 1.310 ευρώ, υπολογιζόμενο ως εξής:

Κανονικό υπόλοιπο λ/σμού προβλέψεως (πιστωτικό), ως ο παραπάνω πίνακας	1.060
Παρόν υπόλοιπο λ/σμού προβλέψεως (χρεωστικό)	<u>250</u>
Απαιτούμενο συνολικό ποσό πιστώσεως	<u><u>1.310</u></u>

Λογαριασμός 30 «ΠΕΛΑΤΕΣ»

- **Περιεχόμενο και ανάπτυξη του λογαριασμού 30.**

Στους υπολογισμούς του 30 παρακολουθούνται οι απαιτήσεις και κατ' εξαίρεση, για λόγους ενιαίας παρακολούθησης, ορισμένες υποχρεώσεις της επιχειρήσεως έναντι των πελατών της, απορρέουν από τις πωλήσεις.

Παρέχεται στις επιχειρήσεις η δυνατότητα, αντί να αναπτύσσουν σε τρίτο και πέρα βαθμούς τους υποχρεωτικούς και προαιρετικούς υπολογισμούς του 30, να χρησιμοποιούν για την ανάπτυξη αυτών τους κενούς δευτεροβάθμιους 30.08-30.96, με την προϋπόθεση ότι θα προκύπτουν, κατά οποιοδήποτε τρόπο (π.χ. από τα ισοζύγια), οι πληροφορίες που θα προέκυπταν αν είχαν αναπτυχθεί οι δευτεροβάθμιοι 30.00-30.04.

Σημειώνεται ότι η πίστωση του τιμήματος επί της πωλήσεως αγαθών με πίστωση δεν μεταβάλλει τον χαρακτήρα της συμβάσεως πωλήσεως σε δάνειο και, συνεπώς, η σύμβαση δεν υπόκειται σε χαρτοσήμανση, εφόσον η σύμβαση της πωλήσεως αποδεικνύεται δεόντως. Εάν λάβει χώρα εκχώρηση του πιστωθέντος τιμήματος οφείλεται τέλος χαρτοσήμου συμβάσεως εκχωρήσεως.

Λογαριασμός 30.00 «Πελάτες εσωτερικού»

Στο λογαριασμό 30.00 «πελάτες εσωτερικού» παρακολουθούνται οι απαιτήσεις από πωλήσεις που γίνονται στο εσωτερικό της χώρας, εκτός από εκείνες που προέρχονται από πωλήσεις, είτε προς το Ελληνικό Δημόσιο, είτε προς τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου και Δημόσιες Επιχειρήσεις, οι οποίες παρακολουθούνται αντίστοιχα στους λογαριασμούς 30.02 «Ελληνικό Δημόσιο» και 30.03 «Ν.Π.Δ.Δ. και Δημόσιες Επιχειρήσεις».

Οι δοσοληψίες με τους αντιπροσώπους-υπαντιπροσώπους της επιχειρήσεως παρακολουθούνται στους λογαριασμούς 30.00 και 30.01, όταν αφορούν πωλήσεις και, γενικά, όταν είναι όμοιες με τις δοσοληψίες με πελάτες, και στους λογαριασμούς 33.95 «λοιποί χρεώστες διάφοροι σε ευρώ.» και 33.96 «λοιποί χρεώστες διάφοροι σε Ξ.Ν.», όταν αναφέρονται σε άλλες συναλλαγές ή σχέσεις.

Λογαριασμός 30.01 «Πελάτες εξωτερικού»

Σε αυτούς παρακολουθούνται οι απαιτήσεις της επιχειρήσεως από πωλήσεις στο εξωτερικό εμπορεύσιμων αγαθών ή υπηρεσιών.

Μετά το ν. 2093/1992, με τον οποίο η νομοθεσία της χώρας μας προσαρμόστηκε στην οδηγία της Ε.Ο.Κ. 91/680/Ε.Ο.Κ., με την οποία καθιερώθηκε ενιαίος τρόπος παρακολουθήσεως, αποδόσεως κ.λπ. του ΦΠΑ επί των συναλλαγών μεταξύ επιχειρήσεων κρατών-μελών, συνίσταται η δημιουργία ιδιαίτερου λογαριασμού, με τον οποίο να παρακολουθούνται οι απαιτήσεις από πωλήσεις σε πελάτες άλλων κρατών μελών (ενδοκοινοτικοί πελάτες). Έτσι, στο λογαριασμό 30.01 «πελάτες εξωτερικού» θα παρακολουθούνται οι απαιτήσεις από πωλήσεις σε πελάτες τρίτων (εκτός κοινότητας) χωρών, ενώ στο λογαριασμό π.χ. 30.20 «πελάτες ενδοκοινοτικοί» θα παρακολουθούνται οι απαιτήσεις κατά πελατών άλλων χωρών της κοινότητας.

Οι λογαριασμοί αυτοί και οι αναλυτικοί τους τηρούνται κατά τρόπο που να προκύπτουν από αυτούς οι απαιτήσεις σε ξένο νόμισμα (δηλαδή πρέπει να τηρούνται σε ευρώ και σε ξένο νόμισμα).

Οι λογαριασμοί 30.01 (και 30.02) και οι αναλυτικοί τους χρεώνονται με την αξία του τιμολογίου, η οποία για τη χρέωση αυτή, μετατρέπεται σε ευρώ με βάση την επίσημη τιμή συναλλάγματος (τιμή αγοράς της Τράπεζας της Ελλάδος) της ημέρας εκδόσεως του τιμολογίου, σύμφωνα με όσα αναπτύσσονται παρακάτω.

Οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν κατά την είσπραξη των απαιτήσεων κατά πελατών εξωτερικού, δηλαδή οι διαφορές μεταξύ των ποσών που κατά τα προαναφερόμενα έχουν χρεωθεί οι πελάτες και των ποσών που προκύπτουν με βάση τις τιμές συναλλάγματος που αναγράφονται στις εκκαθαρίσεις των Τραπεζών που μεσολαβούν στην Ελλάδα, αποτελούν κατά το Ε.ΓΛΣ ανόργανα αποτελέσματα και καταχωρούνται αν είναι χρεωστικές στο λογαριασμό 81.00.04 και αν είναι πιστωτικές στο λογαριασμό 81.01.04.

Οι απαιτήσεις κατά των πελατών εξωτερικού (ενδοκοινοτικών και τρίτων χωρών), ως απαιτήσεις σε ξένο νόμισμα, αποτιμώνται, κατά το τέλος της χρήσεως, σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν.

Οι δοσοληψίες με τους αντιπροσώπους-αντιπροσώπους της οικονομικής μονάδας παρακολουθούνται στους λογαριασμούς 30.00 και 30.01, όταν αφορούν πωλήσεις και γενικά όταν είναι όμοιες με τις δοσοληψίες με πελάτες και στους λογαριασμούς 33.95 και 33.96 όταν αναφέρονται σε άλλες συναλλαγματικές ή σχέσεις.

Λογαριασμοί 30.02 «Ελληνικό Δημόσιο»

Λογαριασμοί 30.03 «Ν.Π.Δ.Δ. και Δημόσιες Επιχειρήσεις»

Στους λογαριασμούς αυτούς παρακολουθούνται οι απαιτήσεις της επιχείρησης από πωλήσεις της προς το Δημόσιο ή τα Ν.Π.Δ.Δ. και τις Δημόσιες Επιχειρήσεις αντίστοιχα.

Λογαριασμός 30.04 «Πελάτες – εγγυήσεις ειδών συσκευασίας»

Σ' αυτόν παρακολουθούνται τα ποσά που καταβάλλονται στην επιχείρηση από τους πελάτες της για εγγύηση της επιστροφής των ειδών συσκευασίας, τα οποία παραδίνονται σ' αυτούς χωρίς να τιμολογούνται.

Λογαριασμός 30.05 «Προκαταβολές πελατών»

1.Ε.ΓΛΣ

Στο λογαριασμό 30.05 «προκαταβολές πελατών» παρακολουθούνται οι προκαταβολές που λαμβάνει η επιχείρηση από τους πελάτες της έναντι των παραγγελιών τους, όταν η επιχείρηση δεν επιθυμεί να παρακολουθεί τις προκαταβολές αυτές στους οικείους λογαριασμούς 30.00-30.03. Ο λογαριασμός 30.05 πιστώνεται με το ποσό της προκαταβολής και χρεώνεται με ολόκληρο ή μέρος του ποσού, ανάλογα με τη μερική ή ολική εκτέλεση της παραγγελίας με πίστωση του οικείου λογαριασμού του πελάτη (30.00-30.03).

Σε περίπτωση που ο πελάτης, επειδή δεν τηρεί κάποιο όρο της παραγγελίας, χάνει την προκαταβολή ή μέρος της, που περιέρχεται στην επιχείρηση, το ποσό αυτό μεταφέρεται από το λογαριασμό 30.05 (ή 30.00-30.03) στο λογαριασμό 74.98.00 «αποζημιώσεις από πελάτες». Αν

όμως πρόκειται για ποινική ρήτρα, τότε μεταφέρεται στο λογαριασμό 81.01.02 «καταπτώσεις εγγυήσεων-ποινικών ρητρών». Π.χ.

Ο πελάτης Α κατέβαλε στην επιχείρηση την ½ προκαταβολή δρχ 500.000 για την αγορά προϊόντων τιμής πώλησης ευρώ 5.000.000. Σύμφωνα είναι ρητά ότι ο πελάτης θα παραλάβει τα προϊόντα το αργότερο μέχρι 31/5 και ότι η προκαταβολή θα καταπέσει υπέρ της εταιρίας εάν μέχρι την ημερομηνία αυτή δεν παραλάβει τα προϊόντα και καταβάλει το υπόλοιπο τίμημα πωλήσεως. Πράγματι, μετά την πάροδο της ημερομηνίας αυτής ο πελάτης δηλώνει ότι αδυνατεί να αγοράσει τα προϊόντα και η προκαταβολή περιέρχεται στην επιχείρηση. Θα γίνουν εγγραφές:

38 ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ	
38.00 ΤΑΜΕΙΟ	500.000
(Εις) 30 Πελάτες	
30.05 Προκαταβολές πελατών	500.000
30.05 XX.A	
30 ΠΕΛΑΤΕΣ	
30.05 Προκαταβολές πελατών	500.000
30.05 XX. A	
(Εις) 54 Υποχρεώσεις από φόρους-τέλη	
54.00 Φ.Π.Α.	
76.241	
74 Επιχορηγήσεις και διάφορα έσοδα πωλήσεων	
74.98 Διάφορα πρόσθετα έσοδα πωλήσεων	
423.729	
74.98.00 Αποζημιώσεις από πελάτες	

1. ΚΒΣ

Ο ΚΒΣ δεν συναρτά το χρόνο εκδόσεως με το χρόνο εισπράξεως του τιμήματος αλλά με το χρόνο παραδόσεως των αγαθών. Για την είσπραξη προκαταβολής από πελάτες ή την προείσπραξη ολόκληρης της αξίας του τιμολογίου, εκδίδονται αποδείξεις (γραμμάτια) εισπράξεως.

Με εξαίρεση τα τιμολόγια επιδοτήσεων, οικονομικών ενισχύσεων, αποζημιώσεων, ανόργανων εσόδων, επιστροφής εμμέσων φόρων (άρθρο 12 ΚΒΣ) καθώς και τις «αποδείξεις παροχής υπηρεσιών» των ελεύθερων επαγγελματιών που εκδίδονται κατά την είσπραξη των σχετικών ποσών, για τις λοιπές εισπράξεις της επιχειρήσεως δεν εκδίδονται παραστατικά προβλεπόμενα από τον ΚΒΣ, γιατί κατά το ισχύον φορολογικό σύστημα φορολογούνται οι αποκτήσεις δικαιωμάτων και όχι οι εισπράξεις.

Για την προκαταβολή που περιέρχεται στην επιχείρηση ως αποζημίωση ή ως ποινική ρήτρα, επειδή ο πελάτης αθέτησε κάποιο όρο της παραγγελίας, ή επιχείρηση που καρπούται την προκαταβολή οφείλει να εκδώσει για το ποσό αυτής τιμολόγιο (αθεώρητο) σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 13 του ΚΒΣ.

2. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

Οι προκαταβολές πελατών συνιστούν συνήθη διαδικασία στη διεκπαίωση των πωλήσεων και συνεπώς δεν πρέπει να έχουν καμιά φορολογική συνέπεια. Έτσι:

Κατά τη Διοίκηση, η προκαταβολή ολόκληρου ή μέρους του τιμήματος μέλλουσας αγοραπωλησίας δεν συνιστά δάνειο, εφόσον επακολούθησε η πραγματοποίηση της αγοράς ή, σε περίπτωση ματαιώσεώς της, η επιστροφή της προκαταβολής αυτής (Υπ. Οικ. Εγκ. 63/1955, Α 12250/1962). Επίσης:

Κατά τη νομολογία, η προκαταβολή του τιμήματος μέλλουσας αγοραπωλησίας, που ματαιώθηκε τελικά μετά την πάροδο ορισμένου χρόνου, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως δάνειο, μολονότι η επιχείρηση έκανε χρήση του ποσού της προκαταβολής για τις ανάγκες της.(Δ. Φορ. Δικ. Πατρών 368/1964)

Η προκαταβολή πελάτη που περιέρχεται στην επιχείρηση λόγω ματαιώσεως της παραγγελίας με υπαιτιότητα του πελάτη συνιστά συμπληρωματικό έσοδο πωλήσεων και συνεπώς αποτελεί φορολογητέο έσοδο.

3. Φ.Π.Α

Επί των αποδείξεων εισπράξεως προκαταβολών πελατών δεν υπολογίζεται Φ.Π.Α., αφού η επιβολή του φόρου αυτού προϋποθέτει παράδοση των αγαθών. Ο φόρος υπολογίζεται επί του τιμολογίου πωλήσεως που εκδίδεται κατά την παράδοση των αγαθών κ.λπ.

Στις περιπτώσεις που η προκαταβολή περιέρχεται στην επιχείρηση ως αποζημίωση ή ως ποινική ρήτρα, επί του ποσού της προκαταβολής υπολογίζεται Φ.Π.Α., αφού στις περιπτώσεις αυτές, η προκαταβολή θεωρείται συμπληρωματικό τίμημα πωλήσεως.

Λογαριασμός 30.06 «Πελάτες – παρακρατημένες εγγυήσεις»

1.ΕΓΑΣ

Στο λογαριασμό 30.06 «Πελάτες – παρακρατημένες εγγυήσεις» παρακολουθούνται τα ποσά που, με βάση συμβατικό όρο, παρακρατούν για εγγύηση οι πελάτες της επιχειρήσεως, όταν η επιχείρηση δεν επιθυμεί την παρακολούθηση τους στους οικείους λογαριασμούς 30.00-30.03. Ο λογαριασμός 30.06 χρεώνεται με τα ποσά που παρακρατούνται για εγγύηση και παραμένει χρεωμένος μέχρι την εκπλήρωση του όρου, για ασφάλεια του οποίου γίνεται η παρακράτηση ή με αντικατάσταση των παρακρατούμενων ποσών εγγυήσεων με εγγυητικές επιστολές τραπεζών, οι οποίες δεν παρακολουθούνται στον παρόντα λογαριασμό αλλά σε λογαριασμούς τάξεως.

Παράδειγμα:

Η τεχνική εταιρία Τ ανέλαβε την κατασκευή τεχνικού έργου της εταιρίας Π και συμφωνήθηκε συνολική αξία του έργου 100.000.000€

Συμφωνήθηκε η πληρωμή της Τ να γίνεται τμηματικά με την πρόοδο των εργασιών βάσει επιμετρήσεων μηχανικών και ότι θα παρακρατείται από την Π για εγγύηση καλής εκτελέσεως το 10% επί του ποσού που εκάστοτε θα καταβάλλεται στην Τ. Η 1^η προσωρινή πιστοποίηση του επιβλέποντος μηχανικού εκτιμά το έργο που εκτελέστηκε σε 100.000€ Η Τ θα κάνει την εγγραφή:

30 Πελάτες

30.00 Πελάτες εσωτερικού

9.000.000

30.06 Πελάτες-παρακρατημένες εγγυήσεις

1.000.000

30.06 XX Εταιρία Π

(Εις) **71 Πωλήσεις προϊόντων έτοιμων και ημιτελών**

Η

73 Πωλήσεις υπηρεσιών

10.000.000

Μετά την ολοκλήρωση του έργου και την πιστοποίηση της καλής εκτελέσεώς του, η Π θα καταβάλει στην Τ την εγγύηση που έχει παρακρατήσει, οπότε, με χρέωση του ταμείου, πιστώνεται ο λογαριασμός 30.06

Από φορολογική άποψη τα παρακρατούμενα ποσά από τους εργοδότες τεχνιών έργων και γενικά τα παρακρατούμενα ποσά των πωλήσεων που τελούν υπό αναβλητική αίρεση δεν συνιστούν οριστικά έσοδα πωλήσεων και συνεπώς δεν πρέπει να καταχωρούνται στους ιδίους λογαριασμούς πωλήσεων που καταχωρούνται τα οριστικά έσοδα από πωλήσεις.

Ενδείκνυται στους λογαριασμούς των πωλήσεων να δημιουργούνται κατάλληλοι λογαριασμοί στους οποίους να καταχωρούνται τα προαναφερόμενα ποσά, τα οποία θα λαμβάνονται υπόψη κατά τη φορολογικά αναμόρφωση των λογιστικών κερδών της χρήσεως.

1. ΚΒΣ

Το τιμολόγιο τεχνικών έργων εκδίδεται για τα οριστικά ποσά των εσόδων. Τα παρακρατούμενα από τον εργοδότη ποσά που καταχωρούνται στο σχολιαζόμενο λογαριασμό 30.06 τελούν υπό την αναβλητική αίρεση της καλής ή εμπρόθεσμης εκτελέσεως του έργου και το τιμολόγιο εκδίδεται κατά το χρόνο της πληρώσεως της αιρέσεως, δηλαδή κατά το χρόνο της οριστικής παραλαβής του έργου.

2. Φορολογία Εισοδήματος

Δεν αποτελούν εισόδημα για τον εργολάβο τα ποσά που παρακρατεί ο εργοδότης για εγγύηση καλής εκτελέσεως του έργου, επειδή τα ποσά αυτά δεν είναι οριστικά, αφού τελούν υπό αναβλητική αίρεση της καλής, έγκαιρης κ.λπ. εκτελέσεως του έργου. Τα παρακρατημένα ποσά θα αποτελέσουν εισόδημα της χρήσεως στην οποία θα ολοκληρωθεί και παραδοθεί το έργο στον εργοδότη και παύσει να υφίσταται η προαναφερόμενη αναβλητική αίρεση, οπότε τα παρακρατημένα ποσά καθίστανται οριστικά και, συνεπώς, εκδίδεται και για αυτά τιμολόγιο τεχνιών έργων.

3. ΦΠΑ

Ο Φ.Π.Α. υπολογίζεται στο τελικό ποσό της εγγυήσεως που θα επιστραφεί στον εργολάβο, για το οποίο ποσό και θα εκδοθεί σχετικό τιμολόγιο.

Λογαριασμός 30.07 «Πελάτες - αντίθετος λογαριασμός ειδών συσκευασίας»

1. Ε.ΓΛΣ

Στον προαιρετικής τηρήσεως λογαριασμό αυτόν παρακολουθείται η αξία των τιμολογημένων ειδών συσκευασίας, για τα οποία οι πελάτες διατηρούν το δικαίωμα της επιστροφής (πολλές φορές έχουν υποχρέωση να τα επιστρέψουν).

2. ΚΒΣ και ΦΠΑ

Τα κενά είδη συσκευασίας (φιάλες, κιβώτια αναψυκτικών κ.λπ.) επιτρέπεται να διακινούνται χωρίς «δελτίο αποστολής», εφόσον τα είδη αυτά δεν αποτελούν αντικείμενο εμπορίας και είναι πάγια στοιχεία των επιχειρήσεων παραγωγής των συσκευασμένων σ' αυτά αγαθών.

Ο υποκείμενος σε Φ.Π.Α., μπορεί να μη χρεώσει Φ.Π.Α. στην αξία της επιστρεφόμενης συσκευασίας, τόσο κατά την παράδοση, όσο και

κατά την επιστροφή αυτής, όταν η επιστρεφόμενη συσκευασία καλύπτεται από εγγύηση.

Σημειώνουμε ότι στην περίπτωση αυτήν ο υποκείμενος Φ.Π.Α. δεν έχει δικαίωμα να εκπέσει το Φ.Π.Α. που επιβάρυνε τα υλικά αυτά συσκευασίας κατά την απόκτησή τους, σύμφωνα με το άρθρο 23 παράγραφος 4 περ. Στ' του ν.1642/1986.

Με τον τρόπο αυτό τα υλικά συσκευασίας που επιστρέφονται μπορούν να διακινούνται χωρίς φόρο απαλλάσσοντας έτσι τις επιχειρήσεις από τη γραφειοκρατική διαδικασία χρεώσεως και πιστώσεως του φόρου κατά την παράδοση και κατά την επιστροφή των υλικών αυτών (βασική Ερμ. Εγκ. 10ΦΠΑ, Εγγ. Α 15756/1197/302/9-6-1987 Φ.Π.Α.)

Κατόπιν των ανωτέρω, η αξία εγγυοδοσίας των παραδιδόμενων στους πελάτες κενών φιαλών και κιβωτίων πρέπει να αναγράφεται σε ειδικό χώρο του τιμολογίου, (π.χ. αριστερά κάτω), ως ουδέτερο στοιχείο, χωρίς να χρεώνεται Φ.Π.Α. στην αξία αυτή και χωρίς να επηρεάζεται μόνο το πληρωτέο ποσό.

Στην περίπτωση αυτή δεν απαιτείται η έκδοση «πιστοποιητικού τιμολογίου» για την επιστροφή των κενών συσκευασίας και αυτά παρακολουθούνται μέσω του λογαριασμού εγγυοδοσίας(Σχετ. Εγγ. 1137070/1200/24-1-1995

Σημειώνεται ότι τα ποσά των εγγυοδοσιών δεν συμπεριλαμβάνονται στις συγκεντρωτικές καταστάσεις, αφού δεν επηρεάζουν την αξία των πωληθέντων αγαθών.

Λογ/σμοί 30.80 «Πελάτες εσωτερικού εκχωρηθέντες με σύμβαση Factoring»

30.81«Πελάτες εξωτερικού εκχωρηθέντες με σύμβαση Factoring»

30.82»Πελάτης Ελληνικό Δημόσιο εκχωρηθείς με σύμβαση Factoring

30.83»Πελάτες ΝΠΔΔ και Δημόσιες Επιχειρήσεις εκχωρηθέντες με σύμβαση Factoring

Έννοια και τύποι του factoring

Το factoring (πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων) εισήχθη στη χώρα μας με το ν. 1905/1990, σύμφωνα με τον οποίο (άρθρο 1 παράγραφος 1), «1. Η σύμβαση πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων καταρτίζεται εγγράφως μεταξύ ενός κατά κύριο επάγγελμα προμηθευτή αγαθών ή υπηρεσιών και ενός πράκτορα επιχειρηματικών απαιτήσεων, ο οποίος αναλαμβάνει να παρέχει στον προμηθευτή, για το διάστημα που συμφωνείται, έναντι αμοιβής, υπηρεσίες σχετικές με την παρακολούθηση και είσπραξη μιας ή μέρους του συνόλου των απαιτήσεων του προμηθευτή, ιδίως από συμβάσεις πώλησης αγαθών, παροχής υπηρεσιών σε τρίτους ή εκτέλεση έργων»

Χαρακτηριστικά του factoring

Τα κύρια χαρακτηριστικά του Factoring είναι τα ακόλουθα: Ο πράκτορας δεν ενεχυριάζει τις απαιτήσεις των πελατών του, όπως κάνουν οι Τράπεζες για την εξασφάλιση των χρηματοδοτήσεών τους, αλλά αναδέχεται τις απαιτήσεις και αναλαμβάνει κατά κανόνα, τον πιστωτικό κίνδυνο και εφόσον έχει σχετικών συμφωνηθεί, δυνατόν να μην έχει δικαίωμα αναγωγής (resource) κατά του πελάτη του.

Ο πράκτορας, στα πλαίσια της συμβάσεως Factoring, προσφέρει στον πελάτη μια δέσμη υπηρεσιών που συνοψίζονται στο τρίπτυχο: *χρηματοδότηση-ασφάλιση-διαχείριση απαιτήσεων*.

Το Factoring είναι δυνατό να συμφωνηθεί ως μια δυναμική, συνεχώς επαναλαμβανόμενη, εργασία, αφού δυνατό να συμφωνηθεί ότι

εκχωρούνται στον πράκτορα όχι μόνο οι υφιστάμενες κατ'αποχρόνιο υπογραφής της συμβάσεως απαιτήσεις του πελάτη, αλλά και αυτές που θα γεννηθούν στο μέλλον από πωλήσεις του πελάτη προς την πελατεία του. Ο πελάτης του πράκτορα (πωλητής) δεν έχει την ευχέρεια, σε αντίθεση με ό,τι συμβαίνει στις συνηθισμένες τραπεζικές συναλλαγές, να κάνει επιλογή των απαιτήσεών του, που θα εκχωρεί στην τράπεζα, αλλά είναι υποχρεωμένος να εκχωρεί σε διαρκή βάση όλες του τις απαιτήσεις που εμπίπτουν στο κριτήριο που έχει καθορισθεί με τη σύμβαση κατά τρόπο σαφή και ανεπίδεκτο αμφισβήτησεως, όπως π.χ. όλες τις απαιτήσεις που προέρχονται από πωλήσεις στο εσωτερικό ή στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ενωσης ή στην περιοχή Αττικής κ.λπ.

Τύποι Factoring

Το Factoring παρέχει στις επιχειρήσει ένα φάσμα υπηρεσιών που συνοψίζονται στο τρίπτυχο: χρηματοδότηση-ασφάλιση-διαχείριση. Ανάλογα με την έκταση των υπηρεσιών που παρέχουν, τα Factoring διακρίνονται κυρίως στα ακόλουθα είδη:

- **Γνήσιο ή πλήρες Factoring (Full Service Factoring)**

Το Factoring της μορφής αυτής παρέχει όλες τις υπηρεσίες φύσεως χρηματοδοτικής, ασφαλιστικής και διαχειριστικής.

- **Factoring με δικαίωμα αναγωγής (Non Resource Factoring)**

Η διαφορά της μορφής αυτής με την προηγούμενη συνίσταται στο ότι ο πράκτορας δεν καλύπτει τον πιστωτικό κίνδυνο, ο οποίος εξακολουθεί να βαρύνει τον πωλητή και συνεπώς ο πράκτορας έχει το δικαίωμα αναγωγής κατά του πωλητή. Δηλαδή ελλείπει από τη μορφή αυτή του Factoring η ασφαλιστική υπηρεσία.

- **Χρηματοδοτικό Factoring**

Το factoring αυτής της μορφής παρέχει στην επιχείρηση μόνο χρηματοδοτική υπηρεσία, ενώ απουσιάζουν οι υπηρεσίες ασφαλιστική και διαχειριστική.

Λογιστική αντιμετώπιση του Factoring κατά τις απόψεις του Ε.ΣΥ.Λ.

Επί του θέματος το Ε.ΣΥ.Λ., στη γνωμάτευσή του 216/2176/1994, αναφέρει τα ακόλουθα:

1. Με την επιστολή μας σάς γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

«Έχω επιχείρηση πώλησης αυτοκινήτων και πραγματοποιώ πωλήσεις με το σύστημα Factoring. Ως γνωστόν, με το σύστημα Factoring, η Τράπεζα παραλαμβάνει από την επιχείρηση με ένα πινάκιο συναλλαγματικών, τις συναλλαγματικές που εκδίδει η επιχείρηση και αποδέχεται ο αγοραστής του αυτοκινήτου και διαχειρίζεται έτσι την απαίτηση της επιχείρησης έναντι του αγοραστή. Συγχρόνως, παραχωρούνται από την επιχείρηση στην Τράπεζα όλα τα δικαιώματα από την παρακράτηση της κυριότητας του αυτοκινήτου, μέχρι αποπληρωμής του και η τράπεζα διεκδικεί ενδεχομένως καθυστερήσεις πληρωμών κ.λπ.»

Η επιχείρηση τηρεί βιβλία Γ' κατηγορίας και για κάθε πώληση με το σύστημα Factoring εκδίδει προς τον πελάτη Τιμολόγιο Μετρητοίς, χωρίς αναγραφή στο τιμολόγιο των συναλλαγματικών που εκδίδει η επιχείρηση και αποδέχεται ο πελάτης συναλλαγματικές οι οποίες εκδίδονται για τις ανάγκες της Τράπεζας, η οποία επιπλέον υποχρεωτικά καταβάλλει στο Δημόσιο τον ΦΠΑ επί των τόκων του πιστουμένου τιμήματος. Για την επιχείρηση η πώληση είναι μετρητοίς τύποις και ουσία. Η άποψη ότι το τιμολόγιο πρέπει να εκδίδεται επί πιστώσει με αναγραφή του πιστουμένου τιμήματος, των τόκων, των συναλλαγματικών, του ΦΠΑ κ.λπ. και να γίνεται η εξόφλησή του με την είσπραξη από την Τράπεζα των μετρητών, αντικρούεται από το ισχυρό κατά τη γνώμη μου επιχείρημα ότι η επιχείρηση στην περίπτωση αυτή πρέπει να καταβάλλει στο Δημόσιο τον ΦΠΑ επί των τόκων του πιστουμένου τιμήματος χωρίς να έχει τη δυνατότητα να τον εκπέσει με το παραλαμβανόμενο παραστατικό (Γραμμάτιο Είσπραξης) της Τράπεζας, η οποία ωστόσο υποχρεούται και όντως καταβάλλει τον ΦΠΑ επί των τόκων.

Η επιχείρηση κατά συνέπεια δεν κάνει εγγραφές με τις συναλλαγματικές, τους τόκους, τον ΦΠΑ των τόκων, αλλά καταχωρεί στα βιβλία της το Τιμολόγιο Μετρητοίς.

2. Η γνώμη μας για τα παραπάνω είναι η εξής:

A) Εφόσον οι πελάτες σας, αγοραστές των αυτοκινήτων, αποδέχονται συναλλαγματικές, οι κατ' αυτών απαιτήσεις σας ενσωματώνονται πλέον στις συναλλαγματικές αυτές οι οποίες, σύμφωνα με την παραγραφο 2.2.302 του Γενικού Λογιστικού Σχεδίου, καταχωρούνται κατα την παραλαβή τους στο λογαριασμό 31 «Γραμμάτια εισπρακτέα» και το δευτεροβάθμιο 31.00 «Γραμμάτια στο χαρτοφυλάκιο», που λειτουργούν σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. Αυτή του Γ.Λ.Σ.

B) Η μη λογιστικοποίηση των συναλλαγματικών αυτών και η χρέωσή του λογαριασμού 38 «Χρηματικά Διαθέσιμα» με τις πιο πάνω πωλήσεις αποτελούν σοβαρή παράβαση του Γ.Λ.Σ. και έρχονται σε πλήρη αντίθεση με τις βασικές λογιστικές αρχές και τους κανόνες της διαχειριστικής τάξεως.

Γ) Για το θέμα του συμψηφισμού ή όχι του ΦΠΑ επί των τόκων, αρμόδιο είναι το Υπουργείο Οικονομικών.

Δ) Οι μεταβιβαζόμενες στις τράπεζες συναλλαγματικές για είσπραξη, με βάση σύμβαση πρακτορείας, επιχειρηματικών απαιτήσεων του Ν. 1905/90, μεταφέρονται, από το λογαριασμό 31.00 στο νεοδημιουργούμενο λογαριασμό 31.94 «Γραμμάτια στις Τράπεζες για είσπραξη με σύμβαση Factoring». Κατ'α τα λοιπά εφαρμόζονται τα όσα προβλέπονται στην παρ. 2.2.302 του Γ.Λ.Σ.

Ε) Οι εκχωρούμενες στις Τράπεζες για είσπραξη κ.λπ. με σύμβαση factoring (του Ν. 1905/1990) απαιτήσεις του λογαριασμού 30 «Πελάτες», μεταφέρονται από τους λογαριασμούς 30.00-30.03 σε νεοδημιουργούμενους αντίστοιχους δευτεροβάθμιους ως εξής:

30.80 «Πελάτες εσωτερικού εκχωρηθέντες με σύμβαση Factoring»

30.81 «Πελάτες εξωτερικού εκχωρηθέντες με σύμβαση Factoring»

30.82 «Πελάτης Ελληνικό Δημόσιο εκχωρηθείς με σύμβαση Factoring

30.83 «Πελάτες ΝΠΔΔ και Δημόσιες Επιχειρήσεις εκχωρηθέντες με σύμβαση Factoring

Για τη λειτουργία των λογαριασμών αυτών εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα στην παρ. 2.2.301 του Γ.Λ.Σ. για τους λογαριασμούς 30.00-30.03

Η αμοιβή της Τράπεζας και τα λοιπά έξοδά της (όπως προμήθειες, τόκοι για προκαταβολές έναντι στην επιχείρηση), καταχωρούνται στο νεοδημιουργούμενο δευτεροβάθμιο λογαριασμό 65.90 «Τόκοι και έξοδα εισπράξεως απαιτήσεων με σύμβαση Factoring»

Λογιστική του γνήσιου (ή πλήρους) Factoring

Στο γνήσιο Factoring η επιχείρηση (πωλητής) εκχωρεί τις απαιτήσεις της από πωλήσεις στον πράκτορα (Τράπεζα ή εταιρία Factoring), ο οποίος αναλαμβάνει τον πιστωτικό κίνδυνο, χωρίς διακαίωμα αναγωγής κατά της επιχειρήσεως στις περιπτώσεις που αγοραστές δεν καταβάλουν σ' αυτόν τις οφειλές τους.

Η επιχείρηση είναι δυνατόν να παρακολουθεί λογιστικά το Factoring ως εξής:

- Κατά την πώληση η πωλούσα επιχείρηση κάνει το γνωστό ημερολογιακό άρθρο των πωλήσεων, δηλαδή χρεώνει τον κατάλληλο υπολογισμό του 30 «πελάτες» («πελάτες εσωτερικού», 30.01 «πελάτες εξωτερικού» κ.λπ.) με πίστωση του αρμοδίου λογαριασμού των πωλήσεων (λ.χ. 70. «πωλήσεις εμπορευμάτων, 71 «πωλήσεις προϊόντων» κ.λπ.) του λογαριασμού Φ.Π.Α. κλπ. Είναι δυνατό η πωλήτρια επιχείρηση να μην τηρεί τις αναλυτικές μερίδες των πελατών, εφόσον τη λογιστική παρακολούθηση αυτών έχει αναλάβει ο πράκτορας, ο οποίος περιοδικά παραδίνει στην επιχείρηση σχετικές μηχανογραφημένες καταστασεις (ισοζύγια κ.λπ.)
  - ο Με τις εκχωρούμενες στον πράκτορα απαιτήσεις, η επιχείρηση χρεώνει τον πράκτορα. Ο λογαριασμός του πράκτορα είναι σκόπιμο να τηρείται ως υπολογισμός του 30 «πελάτες» όπως λ.χ.

30	Πελάτες εσωτερικού
30.00.00	Τράπεζα X, λογαριασμός Factoring
30.01	Πελάτες εξωτερικού

30.01.00 Τράπεζα Χ, λογαριασμός Factoring

κ.λπ. με πίστωση του αρμόδιου υπολογισμού του 30 «πελάτες» που είχε χρεωθεί με την προαναφερόμενη αρχική ημερολογιακή εγγραφή της πωλήσεως. Ο παραπάνω λογαριασμός του πράκτορα ενδείκνυται να αναλύεται στους ακόλουθους τρεις υπολογισμούς:

<i>Χρέωση</i>	30.00.00.00	<i>Πίστωση</i>
<p><i>Χρεώνεται:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Με την αξία των εκχωρούμενων τιμολογίων πωλήσεως με πίστωση του αρμόδιου υπολ/σμού του 30 «πελάτες» 	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;"> <p style="text-align: center;">Υπόλοιπο χρεωστικό εμφανίζει το ποσό που οφείλει ο πράκτορας από εκχωρημένες απαιτήσεις</p> </div>	<p><i>Πιστώνεται:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Με τα ποσά που ο πράκτορας καταβάλλει στην επιχείρηση, με χρέωση του 30.00.00.01. • Με την αξία των τυχόν επιστρεφόμενων ανείσπρακτων τιμολογίων, με χρέωση του αρμόδιου υπολ/σμού του 30 «πελάτες»
<p><i>Χρέωση</i></p> <p><i>Χρεώνεται:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Με ποσά που αναγγέλει ο πράκτορας ότι εισέπραξε από τους πελάτες, με πίστωση του 30.00.00.00 	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;"> <p style="text-align: center;">Υπόλοιπο πιστωτικό εμφανίζει το ανεξόφλητο ποσό των χρηματοδοτήσεων που έλαβε η επιχείρηση από τον πράκτορα</p> </div>	<p><i>Πίστωση</i></p> <p><i>Πιστώνεται:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Με τα ποσά που λαμβάνει η επιχείρηση για χρηματοδότησή της έναντι των απαιτήσεων που εκχωρεί, με χρέωση του 38 «χρηματικά διαθέσιμα». • Αμοιβές και προμήθειες του πράκτορα, με χρέωση του 30.00.00.02
<p><i>Χρέωση</i></p> <p><i>Χρεώνεται:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιοδικά μεταφέρεται στην πίστωση του 30.00.00.01 	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;"> <p style="text-align: center;">Λ/σμός εξισωμένος</p> </div>	<p><i>Πίστωση</i></p> <p><i>Πιστώνεται:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Με την αμοιβή (προμήθειες, κ.λπ.) και τα έξοδα που δικαιούται ο πράκτορας, με χρέωση του αρμόδιου υπολ/σμού του 65, π.χ. του 65.90 «τόκοι και έξοδα εισπράξεως απαιτήσεων με σύμβαση Factoring»

Εάν η επιχείρηση, έναντι των απαιτήσεών της, λαμβάνει από τους πελάτες της γραμμάτια στην ονομαστική αξία των οποίων περιλαμβάνονται και τόκοι, τα γραμμάτια αυτά παραδίδονται στην Τράπεζα, η οποία καταχωρεί στα έσοδά της τους τόκους, εφόσον αυτή καταβάλλει στην επιχείρηση την αξία των τιμολογίων κατά την εκχώρηση των απαιτήσεων σ' αυτήν.

Την πρόβλεψη αυτή, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 6 παράγραφος 6 του ν. 1905/1990, εκπίπτεται φορολογικά και το σωρευτικό πιστωτικό υπόλοιπο αυτής δεν μπορεί να υπερβεί το ½ του καταβλημένου μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας. Ο νόμος εσφαλμένα ονομάζει την πρόβλεψη αυτή «αφορολόγητο αποθεματικό».

- Οι μεταβιβαζόμενες στον πράκτορα σε ενέχυρο απαιτήσεις, με εξουσιοδότηση εισπράξεώς τους και με τη συμφωνία το προϊόν εισπράξεως να άγεται σε μείωση δανείου που ο πράκτορας χορήγησε στην επιχείρηση, καταχωρούνται σε αρμόδιους υπολογισμούς του 30 «πελάτες» όπως:

30.00	Πελάτες εσωτερικού
30.00.90	Απαιτήσεις κατά πελατών στην Τράπεζα σε εγγύηση χορηγήσεών της

Ο λογαριασμός 30.00.90 λειτουργεί ως εξής:

<i>Χρέωση</i>	30.00.90	<i>Πίστωση</i>
<p><i>Χρεώνεται:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Με την αξία των μεταβιβαζόμενων τιμολογίων σε εγγύηση με πίστωση των λισμών των πελατών. 	<p><i>Πιστώνεται:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Με τα ποσά που η Τράπεζα εισπράττει από τους πελάτες, με χρέωση του επόμενου λισμού. • Με την αξία των τιμολογίων που ο πράκτορας επιστρέφει στην επιχείρηση ανείσπρακτα με χρέωση του λισμού του πελάτη. 	

- Οι χρηματοδοτήσεις που η επιχείρηση λαμβάνει από τον πράκτορα έναντι της αξίας των μεταβιβαζόμενων απαιτήσεων είναι δυνατό να παρακολουθούνται σε κατάλληλο υπολογισμό του 52 «Τράπεζες – Λογαριασμοί βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων» όπως λ.χ. στον 52.90 «Δάνεια έναντι εκχωρημένων με Factoring», ο οποίος είναι δυνατό να λειτουργεί ως εξής:

Χρεώνεται:

- Με τα ποσά που η Τράπεζα αναγγέλλει στην επιχείρηση ότι εισέπραξε από τους πελάτες με πίστωση του 30.00.90

Πιστώνεται:

- Με τα χρηματικά ποσά που εισπράττει από την Τράπεζα έναντι της αξίας των εκχωρούμενων τιμολογίων.
- Με τις αμοιβές και τα έξοδα της Τράπεζας, με χρέωση αρμόδιου υπολ/σμού του 65, όπως π.χ. του 65.90 «τόκοι και έξοδα εισπράξεως απαιτήσεων με σύμβαση Factoring».

- Το δικαίωμα διενέργειας προβλέψως για επισφαλείς απαιτήσεις στη σχολιαζόμενη μορφή Factoring (με δικαίωμα αναγωγής) πρέπει να έχει η πωλήτρια επιχείρηση, αφού αυτή φέρει τον πιστωτικό κίνδυνο.

Λογιστική του Factoring χωρίς χρηματοδότηση

Είναι δυνατό η επιχείρηση να μην εκχωρεί τις απαιτήσεις της στον πράκτορα, αλλά απλώς να τον εξουσιοδοτεί για την είσπραξή της.

Η λογιστική αντιμετώπιση του Factoring της μορφής αυτής μπορεί να είναι παρόμοια με τη λογιστική αντιμετώπιση που καθιερώνει το Ε.Γ.Λ.Σ για τα γραμμάτια που δίνονται στις Τράπεζες για είσπραξη (λογαριασμοί 31.01 και 31.08). Έτσι, η επιχείρηση έχει τη δυνατότητα να παρακολουθεί το εξεταζόμενο Factoring ως εξής:

- Οι μεταβιβαζόμενες στον πράκτορα για είσπραξη απαιτήσεις, καταχωρούνται σε αρμόδιους υπολογισμούς του 30 «Πελάτες», όπως:

30.00   Πελάτες εσωτερικού

30.00.91   Απαιτήσεις κατά πελατών στην Τράπεζα
για είσπραξη με σύμβαση Factoring

Ο λογαριασμός 30.00.91 λειτουργεί ως εξής:

<i>Χρέωση</i>	30.00.91	<i>Πίστωση</i>
<i>Χρεώνεται:</i> <ul style="list-style-type: none"> • Με την αξία των μεταβιβαζόμενων τιμολογίων για είσπραξη με πίστωση των λ/σμών των πελατών. 		<i>Πιστώνεται:</i> <ul style="list-style-type: none"> • Με τα ποσά που ο πράκτορας εισπράττει από τους πελάτες, με χρέωση του επόμενου λ/σμού. • Με την αξία των τιμολογίων που επιστρέφονται ανείσπρακτα στην επιχείρηση, με χρέωση του υπολ/σμού του πελάτη.

Ο λογαριασμός του πράκτορα τηρείται ως υπολογισμός του 33.95 «Λοιποί χρεώστες διάφορου», λ.χ. 33.95.90 «πράκτορας Χ, τρεχούμενος λογαριασμός Factoring» ή εφόσον ο πράκτορας είναι Τράπεζα ως υπολογισμός του 38 «χρηματικά διαθέσιμα» λ.χ. 38.90.00 «Τράπεζα Χ, τρεχούμενος λογαριασμός Factoring» που λειτουργεί ως εξής:

<i>Χρέωση</i>	38.90.00	<i>Πίστωση</i>
<i>Χρεώνεται:</i> <ul style="list-style-type: none"> • Με τα ποσά που η Τράπεζα αναγγέλλει στην επιχείρηση ότι εισέπραξε από τους πελάτες με πίστωση του 30.00.91. 		<i>Πιστώνεται:</i> <ul style="list-style-type: none"> • Με τα χρηματικά ποσά που η επιχείρηση αναλαμβάνει από την Τράπεζα, με χρέωση του 38.00 «ταμείο» ή άλλου αρμόδιου λ/σμού. • Με τις αμοιβές και τα έξοδα της Τράπεζας, με χρέωση αρμόδιου υπολ/σμού του 65, όπως π.χ. του 65.90 «τόκοι και έξοδα εισπράξεως απαιτήσεων με σύμβαση Factoring».

Λογιστική του Factoring χωρίς χρηματοδότηση

Είναι δυνατό η επιχείρηση να μην εκχωρεί τις απαιτήσεις της στον πράκτορα, αλλά απλώς να τον εξουσιοδοτεί για την είσπραξή τους.

Η λογιστική αντιμετώπιση του Factoring της μορφής αυτής μπορεί να είναι παρόμοια με τη λογιστική αντιμετώπιση που καθιερώνει το Ε.ΛΓΣ για τα γραμμάτια που δίνονται στις Τράπεζες για είσπραξη (λογαριασμοί 31.01 και 31.08). Έτσι η επιχείρηση έχει τη δυνατότητα να παρακολουθεί το εξεταζόμενο Factoring ως εξής:

- Οι μεταβιβαζόμενες στον πράκτορα για είσπραξη απαιτήσεις καταχωρούνται σε αρμόδιους υπολογισμούς του 30 «πελάτες», όπως:

30.00   Πελάτες εσωτερικού

30.00.91   Απαιτήσεις κατά πελατών στην Τράπεζα για είσπραξη με σύμβαση Factoring

Ο λογαριασμός 30.00.91 λειτουργεί ως εξής:

<i>Χρέωση</i>	30.00.91	<i>Πίστωση</i>
<i>Χρεώνεται:</i> <ul style="list-style-type: none"> • Με την αξία των μεταβιβαζόμενων τιμολογίων για εισπραξη με πίστωση των λ/σμών των πελατών.		<i>Πιστώνεται:</i> <ul style="list-style-type: none"> • Με τα ποσά που ο πράκτορας εισπράττει από τους πελάτες, με χρέωση του επόμενου λ/σμού. • Με την αξία των τιμολογίων που επιστρέφονται ανείσπρακτα στην επιχείρηση, με χρέωση του υπολ/σμού του πελάτη.

Ο λογαριασμός του πράκτορα τηρείται ως υπολογισμός του 33.95 «Λοιποί χρεώστες διάφοροι», λ.χ. 33.95.90 «πράκτορας X, τρεχούμενος λογαριασμός Factoring» ή εφόσον ο πράκτορας είναι Τράπεζα ως υπολογισμός του 38 «χρηματικά διαθέσιμα» λ.χ. 38.90.00 «Τράπεζα X, τρεχούμενος λογαριασμός Factoring» που λειτουργεί ως εξής:

<i>Χρέωση</i>	38.90.00	<i>Πίστωση</i>
<i>Χρεώνεται:</i> <ul style="list-style-type: none"> • Με τα ποσά που η Τράπεζα αναγγέλλει στην επιχείρηση ότι εισέπραξε από τους πελάτες με πίστωση του 30.00.91.		<i>Πιστώνεται:</i> <ul style="list-style-type: none"> • Με τα χρηματικά ποσά που η επιχείρηση αναλαμβάνει από την Τράπεζα, με χρέωση του 38.00 «ταμείο» ή άλλου αρμόδιου λ/σμού. • Με τις αμοιβές και τα έξοδα της Τράπεζας, με χρέωση αρμόδιου υπολ/σμού του 65, όπως π.χ. του 65.90 «τόκοι και έξοδα εισπράξεως απαιτήσεων με σύμβαση Factoring».

Λογιστική του χρηματοδοτικού Factoring

Είναι δυνατό η μορφή αυτή του Factoring να συνίσταται απλώς στην προεξόφληση των απαιτήσεων της επιχειρήσεως κατά των πελατών της.

Η λογιστική αντιμετώπιση του Factoring της μορφής αυτής μπορεί να είναι παρόμοια με τη λογιστική που ορίζει το Ε.ΓΛΣ για τα προεξοφλούμενα γραμμάτια εισπρακτέα. Έτσι, η λογιστική παρακολούθηση τνωπροεξοφλημένων τιμολογίων είναι δυνατό να γίνεται ως εξής:

30.00 Ταμείο ή

38.03 Καταθέσεις όψεως ευρώ. (παρούσα αξία)

38.03.00 Τράπεζα X

65.02 Προεξοφλητικοί τόκοι και έξοδα Τραπεζών (προεξόφλημα)

(εις) 30.00 Πελάτες εσωτερικού (αξία τιμολογίου)

30.00.90 Απαιτήσεις προεξοφλημένες με σύμβαση Factoring

(αντίθετος λογαριασμός)

Ο αντίθετος λογαριασμός 30.00.90 χρεώνεται με πίστωση του αρμοδίου υπολογισμού του 30 «πελάτες» από τον οποίο τηρούνται οι ατομικοί λογαριασμοί των πελατών, όταν οι Τράπεζα ειδοποιήσει την επιχείρηση ότι εισπράχθηκε η απαίτηση κατά του πελάτη.

Σε περίπτωση που η Τράπεζα επιστρέψει ανείσπρακτο τιμολόγιο πελάτη, σύμφωνα με τη σύμβαση Factoring, γίνεται η εγγραφή:

30.00 Πελάτες εσωτερικού (Αξία τιμολογίου)

30.00.90 Απαιτήσεις προεξοφλημένες με σύμβαση Factoring

(εις) 38.03 Καταθέσεις όψεως € (Αξία τιμολογίου)

38.03.00 Τράπεζα X

Λογαριασμός 30.90 «Έξοδα για λογαριασμό πελατών (λογαριασμός διάμεσος)»

Ο λογαριασμός δημιουργήθηκε με τη γνωμάτευση του Ε.ΣΥ.Λ. 197/2121/1994, η οποία έχει ως εξής:

Σε απάντηση της επιστολής σας, με ημερομηνία ....., σας γνωρίζουμε ότι τα πραγματοποιούμενα για λογαριασμό των πελατών σας έξοδα, δεν πρέπει να καταχωρούνται στους κατ'είδος λογαριασμούς εξόδων της Ομάδας 6, αλλά σε χρέωση των προσωπικών λογαριασμών των πελατών, που τηρούνται κάτω από τον λογαριασμό 30 «πελάτες». Για καλύτερη εξυπηρέτηση σας, δύνασθε να χρησιμοποιήσετε ένα κενό δευτεροβάθμιο λογαριασμό του 30 ως διάμεσο, όπως τον 30.90 «έξοδα για λογαριασμό πελατών (λογ. διάμεσος)», που θα αναλύεται σε τριτοβάθμιους, κατά πελάτη, οι οποίοι:

- Θα χρεώνονται με τα πραγματοποιούμενα για λογαριασμό τους έξοδα,
- Θα πιστώνονται με τα έξοδα που θα περιλαμβάνονται στο «Τιμολόγιο Παροχής Υπηρεσιών – Εκκαθάριση», που εκδίδεται για κάθε πελάτη, όπως αναφέρετε στην επιστολή σας, με χρέωση του τρεχούμενου προσωπικού λογαριασμού κάθε πελάτη (που τηρείται κάτω από τον 30.00 ή 30.01 κ.λπ.)
- Τυχόν απομένουσα προς όφελός σας διαφορά θα μεταφέρεται στην πίστωση του λογαριασμού 73 «πωλήσεις υπηρεσιών (έσοδα από παροχή υπηρεσιών)», μαζί με την προμήθειά σας.

Διευκρινίζεται ότι ο τρεχούμενος προσωπικός λογαριασμός του πελάτη θα χρεώνεται και με την περιλαμβανόμενη στο «Τιμ. Παρ. Υπηρεσιών – Εκκαθάριση» προμήθειά σας, με πίστωση του λογαριασμού 73 «πωλήσεις υπηρεσιών».

Λογαριασμός 30.97 «Πελάτες Επισφαλείς»

Σ' αυτόν παρακολουθούνται οι απαιτήσεις κατά των πελατών των οποίων η είσπραξη κρίνεται επισφαλής (αμφίβολης ρευστοποίησης). Η μεταφορά επισφαλών απαιτήσεων στον προκείμενο λογαριασμό γίνεται από τους παρακάτω λογαριασμούς:

- 30.00 Πελάτες εσωτερικού
- 30.01 Πελάτες εξωτερικού
- 31.03 Γραμμάτια σε καθυστέρηση
- 31.10 Γραμμάτια σε ΞΝ σε καθυστέρηση
- 33.91 Επιταγές εισπρακτέες σε καθυστέρηση (σφραγισμένες)

Επισημαίνεται ότι από τους λογαριασμούς 31.03, 31.10 και 33.91 μεταφέρονται στον προκείμενο λογαριασμό τα γραμμάτια και επιταγές που δόθηκαν στην επιχείρηση από τους πελάτες της, λόγω πωλήσεων της προς αυτούς και τα οποία καθίστανται επισφαλούς εισπράξεως, δηλαδή τα γραμμάτια και οι επιταγές που αντιπροσωπεύουν οργανικές απαιτήσεις από πωλήσεις. Αντίθετα, δεν μεταφέρονται στον παρόντα λογαριασμό 33.97 «χρεώστες επισφαλείς» τα γραμμάτια και οι επιταγές

που δεν προέρχονται από πωλήσεις της επιχειρήσεως και τα οποία καθίστανται επισφαλούς εισπράξεως.

Λογαριασμός 30.98 «Ελληνικό Δημόσιο - λογαριασμός επίδικων απαιτήσεων»

Σ' αυτόν τον λογαριασμό παρακολουθούνται οι απαιτήσεις της επιχείρησης κατά του Ελληνικού Δημοσίου από πωλήσεις προς αυτό, οι οποίες μετατρέπονται σε επίδικες. Εφόσον τελικά κριθεί ότι οι απαιτήσεις αυτές δεν θα εισπραχθούν ολικά ή μερικά μεταφέρονται εξολοκλήρου στο λογαριασμό 30.97 «πελάτες επισφαλείς»

Λογαριασμός 30.99 «Λοιποί Πελάτες – λογαριασμός επίδικων απαιτήσεων»

Στο λογαριασμό αυτό παρακολουθούνται οι απαιτήσεις της επιχειρήσεως κατά των πελατών της από πωλήσεις προς αυτούς, οι οποίες μετατρέπονται σε επίδικες, θεωρούνται όμως ασφαλούς είσπραξης (λ.χ. λόγω ύπαρξης εγγυήσεων). Εφόσον τελικά οι απαιτήσεις αυτές κριθεί ότι δεν θα εισπραχθούν ή δεν θα εισπραχθούν εξολοκλήρου, μεταφέρονται στο λογαριασμό 30.97 «πελάτες επισφαλείς». Συνεπώς το υπόλοιπο του προκείμενου λογαριασμού 30.99 εμφανίζει επίδικες μεν και συνεπώς βραδείας ρευστοποίησης απαιτήσεις, πλην όμως απαιτήσεις από πωλήσεις ασφαλούς εισπράξεως.

Οι προβλέψεις πιθανών ζημιών, που γίνονται για επισφαλείς και επίδικες απαιτήσεις κατά των πελατών, καταχωρούνται σε χρέωση του λογαριασμού 83.11 «προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις», με αντίστοιχη πίστωση του λογαριασμού 44.11 « προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις».

Λογαριασμός 31 «Γραμμάτια Εισπρακτέα»

Περιεχόμενο του λογαριασμού 31

Στους υπολογισμούς του 31 «γραμμάτια εισπρακτέα» περιλαμβάνονται οι απαιτήσεις της επιχείρησης κατά τρίτων που είναι ενσωματωμένες σε τίτλους

- Συναλλαγματικών
- Γραμματίων «εις διαταγήν» και
- Υποσχετικών επιστολών

τόσο σε ευρώ όσο και σε ξένο νόμισμα.

Στον λογαριασμό 31 περιλαμβάνονται οι απαιτήσεις της επιχείρησης που είναι ενσωματωμένες στους προαναφερόμενους τίτλους κατά των πελατών της (εμπορικές απαιτήσεις) και κατά των χρεωστών της (μη εμπορικές απαιτήσεις). Ο λογαριασμός 31 αποτελεί κατά κάποιο τρόπο προέκταση των λογαριασμών 30 «πελάτες» και 33 «χρεώστες διάφοροι».

Δεν περιλαμβάνονται στον παρόντα λογαριασμό οι προαναφερόμενοι τίτλοι που λαμβάνει η επιχείρηση σε εγγύηση για την καλή εκτέλεση όρου συμβάσεως με τρίτους ή για οποιαδήποτε άλλο λόγο. Οι τίτλοι αυτοί καταχωρούνται στους λογαριασμούς τάξεως 02.02 «γραμμάτια εισπρακτέα εξασφάλισης εκτελέσεως όρων συμβάσεων κ.λπ.» 06.02 «αποδέκτες γραμματίων εισπρακτέων εγγυήσεων».

Επίσης δεν περιλαμβάνονται στον παρόντα λογαριασμό οι τίτλοι των εισπρακτέων επιταγών οι οποίοι παρακολουθούνται στους λογαριασμούς 33.90 και 33.91.

Στον λογαριασμό 31 επιβάλλεται να παρακολουθούνται οπωσδήποτε τα βραχυπρόθεσμα γραμμάτια εισπρακτέα της επιχείρησης, ενώ τα μακροπρόθεσμης λήξεως παρακολουθούνται στους λογαριασμούς του πάγιου ενεργητικού 18.07 και 18.08. Για την ενιαία παρακολούθηση όμως των γραμματίων, επιτρέπεται η παρακολούθηση όλων των γραμματίων (βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων) σε υπολογισμούς του λογαριασμού 31 και να μην χρησιμοποιούνται οι

λογαριασμοί 18.07 και 18.08. Στην περίπτωση αυτήν κατά την κατάρτιση του ισολογισμού, η επιχείρηση υποχρεούται να διαχωρίζει, εξωλογιστικά, τα γραμμάτια μακροπρόθεσμης λήξεως, δηλαδή αυτά που λήγουν μετά το τέλος της επόμενης χρήσεως και να τα εμφανίζει στον ισολογισμό στην κατηγορία των μακροπρόθεσμων απαιτήσεων (κατηγορία Γ – ΙΙΙ – 5 του ενεργητικού).

Εννοιολογικοί προσδιορισμοί

- Γραμμάτιο «εις διαταγήν» είναι μια έγγραφη υπόσχεση ενσωματωμένη σε τίτλο (αξιόγραφο), με την οποία κάποιος πρόσωπο (ο εκδότης) υπόσχεται να πληρώσει σε ορισμένο τόπο και χρόνο ορισμένο χρηματικό ποσό «εις διαταγήν» άλλου προσώπου (λήπτη).
- Συναλλαγματική είναι η έγγραφη διαταγή, συνταγμένη με ορισμένο τύπο που διαγράφεται στο νόμο, με την οποία κάποιος πρόσωπο (εκδότης), επιτάσσει άλλο πρόσωπο (πληρωτή ή αποδέκτη) να πληρώσει σε ορισμένο τόπο και χρόνο ορισμένο χρηματικό ποσό στον κατανομαζόμενο δικαιούχο (κομιστή του τίτλου).
- Οι κύριες διαφορές του γραμματίου «εις διαταγήν» με τη συναλλαγματική είναι οι εξής:

§ Στο γραμμάτιο «εις διαταγήν» πρωταγωνιστούν δύο πρόσωπα, ο εκδότης και ο λήπτης, ενώ στην συναλλαγματική τρία: ο εκδότης, ο αποδέκτης και ο λήπτης.

§ Στο γραμμάτιο έχουμε υπόσχεση, δηλαδή άμεση πρωταρχική ευθύνη του εκδότη, ενώ στη συναλλαγματική έχουμε εντολή προς πληρωμή που απευθύνεται σε άλλο πρόσωπο. Συνεπώς ο εκδότης του γραμματίου «εις διαταγήν» υπέχει την ευθύνη του αποδέκτη της συναλλαγματικής.

Στη λογιστική ορολογία έχουν επικρατήσει οι τίτλοι των λογαριασμών «γραμμάτια εισπρακτέα» και γραμμάτια πληρωτέα» στους οποίους περιλαμβάνονται τα γραμμάτια «εις διαταγήν» και οι συναλλαγματικές που κυριαρχούν έναντι των γραμματίων. Την

επικρατούσα αυτήν ορολογία ακολουθεί και το Ε.Γ.Λ.Σ που ορίζει ρητά ότι οι τίτλοι των γραμματίων «εις διαταγήν» και των συναλλαγματικών αναφέρονται στο Σχέδιο με την ονομασία «γραμμάτια εισπρακτέα».

Ανάπτυξη του λογαριασμού 31

Στο λογαριασμό 31 παρακολουθούνται οι ενσωματωμένες σε τίτλους συναλλαγματικών, γραμματίων «εις διαταγήν» και υποσχετικών επιστολών απαιτήσεις της επιχειρήσεως ανεξάρτητα από την αιτία από την οποία προέρχεται.

Στις καλά οργανωμένες επιχειρήσεις καθένας τίτλος λαμβάνει έναν αριθμό μητρώου με τον οποίο παρακολουθείται με ειδικό πρόγραμμα Η/Υ, το οποίο προβλέπει την κατάρτιση ιδιαίτερων καταστάσεων των γραμματίων κατά ημερομηνία λήξεως, κατά πελάτη – οφειλέτη των τίτλων κ.λπ., σύμφωνα με τις ανάγκες της επιχείρησης.

Αξία με την οποία παρακολουθούνται τα γραμμάτια εισπρακτέα.

Στους υπολογισμούς του 31 καταχωρούνται τα γραμμάτια στην ονομαστική τους αξία. Ονομαστική (ή μέλλουσα αξία) του γραμματίου είναι το ποσό που αναγράφεται σ' αυτό και το οποίο ο οφειλέτης υποχρεούται να πληρώσει και ο δικαιούχος να εισπράξει κατά τη λήξη του γραμματίου.

Η ονομαστική αξία του γραμματίου, ως μέλλουσα να πληρωθεί αξία, περιλαμβάνει και μη δουλευμένους τόκους.

Λογαριασμός 31.00 «Γραμμάτια σε χαρτοφυλάκιο»

Σ' αυτόν καταχωρούνται αρχικά όλα τα γραμμάτια (και οι συναλλαγματικές) εισπρακτέα σε ευρώ που λαμβάνει η επιχείρηση έναντι των απαιτήσεών της κατά πελατών και χρεωστών και γενικότερα τα γραμμάτια και οι συναλλαγματικές που λαμβάνει από οποιαδήποτε αιτία.

Η χρέωση του λογαρισμού γίνεται με την ονομαστική αξία των γραμματίων. Η χρέωση του λογαριασμού γίνεται με πίστωση συνήθως των αρμοδίων υπολογισμών του 30 «πελάτες» και 33 «χρεώστες»

Ο λογαριασμός πιστώνεται με την ονομαστική αξία των γραμματίων που:

- Εισπράττονται με χρέωση των διαθέσιμων
- Μεταβιβάζονται στις τράπεζες για είσπραξη, με χρέωση του λογαριασμού 31.01 «γραμμάτια στις τράπεζες για είσπραξη»
- Μεταβιβάζονται στις τράπεζες σε εγγύηση, με χρέωση του λογαριασμού 31.02 «γραμμάτια στις τράπεζες σε εγγύηση»
- Περιέρχονται σε καθυστέρηση με χρέωση του λογαριασμού 31.03 «γραμμάτια σε καθυστέρηση»

Τα γραμμάτια εισπρακτέα σε ευρώ καταχωρούνται στο λογαριασμό **31.00 «γραμμάτια στο χαρτοφυλάκιο»**. Όσα από τα γραμμάτια αυτά μεταβιβάζονται στις Τράπεζες για είσπραξη ή σε εγγύηση, μεταφέρονται από το λογαριασμό 31.00 στη χρέωση των λογαριασμών **31.01 «γραμμάτια στις τράπεζες για είσπραξη»** ή **31.02 «γραμμάτια στις Τράπεζες σε εγγύηση»**, αντίστοιχα.

Στο λογαριασμό **31.03 «γραμμάτια σε καθυστέρηση»** παρακολουθούνται οι απαιτήσεις κατά οφειλετών (π.χ. αποδεκτών) γραμματίων εισπρακτέων, τα οποία δεν εξοφλούνται κατά την ημερομηνία λήξεως τους και παραμένουν απλήρωτα στα χέρια της οικονομικής μονάδας. Σε περίπτωση που οι απαιτήσεις του λογαριασμού 31.03 (ή 31.10) μετατρέπονται σε επισφαλείς ή επίδικες, μεταφέρονται στους λογαριασμούς 30.97 ή 33.97, όταν πρόκειται για επισφαλείς, ή στους λογαριασμούς 30.99 ή 33.99, όταν πρόκειται για επίδικες, ανάλογα με τη φύση τους.

Στους λογαριασμούς **31.04 «γραμμάτια μεταβιβασμένα σε τρίτους»** και **31.05 «γραμμάτια προεξοφλημένα»** είναι δυνατόν να παρακολουθούνται, ανάλογα με την περίπτωση, τα γραμμάτια εισπρακτέα τα οποία μεταβιβάζονται σε τρίτους, π.χ. προμηθευτές, με χρέωση του προσωπικού λογαριασμού του τρίτου, ή προεξοφλούνται, με

χρέωση του οικείου υπολογαριασμού χρηματικών διαθέσιμων του 38 για το προϊόν της προεξοφλήσεως και του λογαριασμού 65.02

«προεξοφλητικοί τόκοι και έξοδα Τραπεζών» για τους τόκους και τα έξοδα προεξοφλήσεως.

Τα μεταβιβασμένα σε τρίτους, καθώς και τα προεξοφλημένα γραμμάτια εισπρακτέα, στην περίπτωση που παρακολουθούνται στους λογαριασμούς 31.04 και 31.05, έπειτα από την πληρωμή τους ή αν δεν υπάρχουν στοιχεία, αφού περάσει εύλογος χρόνος από την λήξη τους, μεταφέρονται από τους λογαριασμούς αυτούς στην πίστωση του λογαριασμού 31.00.

Σε περίπτωση που η οικονομική μονάδα δεν παρακολουθεί τα μεταβιβασμένα σε τρίτους και τα προεξοφλημένα γραμμάτια εισπρακτέα με τους λογαριασμούς 31.04 και 31.05, αλλά με τη μεταβίβαση ή προεξόφληση τους πιστώνει απευθείας το λογαριασμό 31.00, είναι υποχρεωμένη να παρακολουθεί τα γραμμάτια αυτά στους λογαριασμούς τάξεως 02.20 «προεξοφλημένα γραμμάτια εισπρακτέα» - 06.20 «προεξοφλήσεις γραμματίων εισπρακτέων» και 02.21 « μεταβιβασμένα σε τρίτους γραμμάτια εισπρακτέα» -06.21 «μεταβιβάσεις σε τρίτους γραμματίων εισπρακτέων».

Τα γραμμάτια εισπρακτέα σε Ξ.Ν. καταχωρούνται στο λογαριασμό 31.07 «γραμμάτια σε Ξ.Ν. στο χαρτοφυλάκιο». Για όσα από τα γραμμάτια αυτά μεταβιβάζονται ή προεξοφλούνται ή δεν πληρώνονται κατά την ημερομηνία λήξεως τους, ισχύουν ανάλογα όσα ορίζονται παραπάνω για τα γραμμάτια εισπρακτέα σε ευρώ, με τη διαφορά ότι, αντί των λογαριασμών 31.01, 31.02, 31.03, 31.04 και 31.05, κινούνται οι λογαριασμοί 31.08, 31.09, 31.10, 31.11 και 31,12, αντίστοιχα.

Η απεικόνιση σε ευρώ των γραμματίων εισπρακτέων σε ξένο νόμισμα γίνεται με βάση την επίσημη τιμή του ξένου συναλλάγματος (τιμή αγοράς της Τράπεζας της Ελλάδος) της ημέρας που αυτά περιέχονται στην οικονομική μονάδα, οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν μεταξύ της αξίας του ευρώ με την οποία ένα γραμμάτιο απεικονίζεται στα βιβλία και της αξίας που τελικά εισπράττεται, καταχωρούνται με χρέωση ή πίστωση των λογαριασμών 81.00.04 ή 81.01.04, ανάλογα με την περίπτωση.

Στους λογαριασμούς 31.06 «μη δεδουλευμένοι τόκοι γραμματίων εισπρακτέων σε ευρώ» και 31.13 «μη δεδουλευμένοι τόκοι γραμματίων εισπρακτέων σε Ξ.Ν.» καταχωρούνται οι τόκοι που περιλαμβάνονται στα άληκτα γραμμάτια στο τέλος της χρήσεως. Ο χειρισμός αυτός δεν είναι υποχρεωτικός για τις οικονομικές μονάδες, αν όμως γίνει σε κάποια χρήση, υποχρεωτικά εφαρμόζεται πάγια και στις επόμενες χρήσης. Οι τρόποι αντιμετώπισης των επιμέρους περιπτώσεων των τόκων που περιλαμβάνονται στα άληκτα γραμμάτια εισπρακτέα είναι ως εξής:

1. στην περίπτωση που οι τόκοι των γραμματίων διαχειρίζονται από τα έσοδα από πωλήσεις
-οι τόκοι των γραμματίων που εκδίδονται και λήγουν μέσα στη χρήση καταχωρούνται απευθείας στο λογαριασμό 76.02 «δουλευμένοι τόκοι γραμματίων εισπρακτέων».

-από τους τόκους των γραμματίων που εκδίδονται μέσα στην χρήση και λήγουν μετά το τέλος της, εκείνοι που αναλογούν στη χρονική περίοδο μέχρι τη λήξη της χρήσεως αυτής καταχωρούνται απευθείας στο λογαριασμό 76.02 και εκείνοι που αναλογούν στη χρονική περίοδο μετά τη λήξη της χρήσεως αυτής καταχωρούνται στους αντίθετους λογαριασμούς 31.06 ή 31.13, κατά περίπτωση.

- στο τέλος κάθε χρήσεως, οι δεδουλευμένοι τόκοι των γραμματίων που έληξαν μέσα στη χρήση αυτή (γραμμάτια που εκδόθηκαν σε προηγούμενες χρήσεις), καθώς και οι τόκοι των λοιπών γραμματίων (γραμμάτια που εκδόθηκαν σε προηγούμενες χρήσεις και λήγουν μετά το τέλος της χρήσεως), που αναλογούν στη χρονική περίοδο μέχρι τη λήξη της χρήσεως αυτής, μεταφέρονται από τους λογαριασμούς 31.06 ή 31.13, κατά περίπτωση, στο λογαριασμό 76.02.

2. στην περίπτωση που οι τόκοι των γραμματίων περιλαμβάνονται στο τίμημα ή στα λοιπά έσοδα πωλήσεων , εμφανίζονται δε μαζί με τα έσοδα αυτά στους οικείους λογαριασμούς της ομάδας 7, ο διαχωρισμός και η εμφάνιση τους στους αντίθετους λογαριασμούς 31.06 ή 31.13 γίνεται ως εξής;
- τα γραμμάτια εισπρακτέα που είναι στο τέλος της χρήσεως άληκτα εκτοκίζονται με βάση το τραπεζικό επιτόκιο προεξοφλήσεως που

ισχύει κατά τη χρονολογία αυτή, προσαυξημένο κατά την τραπεζική προμήθεια. Ο εκτοκισμός αυτός γίνεται για χρονική περίοδο από την ημερομηνία κλεισίματος της χρήσεως μέχρι την ημερομηνία λήξεως κάθε γραμματίου.

- Με τους μη δεδουλευμένους τόκους των άληκτων γραμματίων χρεώνονται οι οικείοι αντίθετοι λογαριασμοί εσόδων της ομάδας 7 (70.97, 71.97, 72.97 και 73.97) και πιστώνονται οι αντίθετοι λογαριασμοί 31.06 ή 31.13, κατά περίπτωση.
- Σε περίπτωση που ο εκτοκισμός των άληκτων γραμματίων κατά κατηγορίες εσόδων (λογαριασμών 70,71,72 και 73) είναι, είτε αδύνατος, είτε δυσχερής, η κατανομή των μη δουλευμένων τόκων στις επιμέρους αυτές κατηγορίες γίνεται με βάση κριτήρια που επιλέγονται από την οικονομική μονάδα (π.χ. ανάλογα με τα ακαθάριστα έσοδα που διακανονίζονται με γραμμάτια).
- Όταν, κατά το τέλος κάθε χρήσεως, οι μη δεδουλευμένοι τόκοι που προκύπτουν από τον παραπάνω εκτοκισμό των άληκτων γραμματίων είναι μικρότερης αξίας από τους μη δουλευμένους τόκους που εμφανίζονται στους αντίθετους λογαριασμούς 31.06 και 31.13, η διαφορά μεταφέρεται στο λογαριασμό 76.02, με χρέωση των αντίθετων αυτών λογαριασμών.
- Παρέχεται η δυνατότητα στην οικονομική μονάδα να διαχωρίζει και να μεταφέρει στο λογαριασμό 76.02 και τους δουλευμένους τόκους που περιλαμβάνονται στο τίμημα πωλήσεως, δηλαδή στα έσοδα των λογαριασμών 70,71,72 και 73.

Λογαριασμός 31.07 «Γραμμάτια σε ΞΝ στο Χαρτοφυλάκιο»

Σ' αυτόν καταχωρούνται αρχικά όλα τα γραμμάτια (και οι συναλλαγματικές) εισπρακτέα σε ξένο νόμισμα που περιέρχονται στην επιχείρηση από τους πελάτες και χρεώστες της γενικά από οποιαδήποτε αιτία.

Τα γραμμάτια σε ξένο νόμισμα καταχωρούνται στα βιβλία με το σε ευρώ αντίτιμο της ονομαστικής τους αξίας, υπολογιζόμενο με βάση την επίσημη τιμή του ξένου νομίσματος (τιμή αγοράς Διατραπεζικής Αγοράς Συναλλάγματος της ημέρας που αυτά περιέρχονται στην επιχείρηση.

Ο λογαριασμός πιστώνεται με την αξία των γραμματίων που:

- Εισπράττονται με χρέωση των διαθεσίμων και ενδεχόμενα και του λογαριασμού 81.00.04 «συναλλαγματικές διαφορές»

- Μεταβιβάζονται στις Τράπεζες (ή και σε τρίτους) για είσπραξη ή εγγύηση με χρέωση των λογαριασμών 31.08 και 31.09 αντίστοιχα
- Περιέρχονται σε καθυστέρηση με χρέωση του λογαριασμού 31.10

Οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν μεταξύ της αξίας του ευρώ με την οποία ένα γραμμάτιο σε ξένο νόμισμα απεικονίζεται στα βιβλία και της αξίας που τελικά εισπράτεται θεωρείται αποτέλεσμα και εμφανίζεται στο λογαριασμό 81..00.04 εάν είναι χρεωστικές και στον 81.01.04 εάν είναι πιστωτικές.

Τα γραμμάτια σε ξένο νόμισμα εμφανίζονται στον ισολογισμό με βάση το αντίτιμό της (ευρώ) σε ξένο νόμισμα ονομαστικής τους αξίας, υπολογιζόμενο με βάση την επίσημη τιμή του ξένου νομίσματος (τιμή αγοράς της Διατραπεζικής Αγοράς Συναλλάγματος) της ημερομηνίας κλεισίματος του ισολογισμού.

Λογαριασμοί 31.01 «Γραμμάτια στις τράπεζες για είσπραξη»

31.08 «Γραμμάτια σε ΞΝ στις Τράπεζες για είσπραξη»

Με τους λογαριασμούς αυτούς παρακαλουθούνται τα γραμμάτια σε ευρώ ή και σε ξένο νόμισμα που μεταβιβάζονται στις Τράπεζες για είσπραξη.

Κατά τη μεταβίβαση των γραμματίων εισπρακτέων στην Τράπεζα για είσπραξη, η Τράπεζα δεν αποκτά την κυριότητα των τίτλων, η οποία εξακολουθεί να παραμένει στην επιχείρηση, αλλά απλώς εξουσιοδοτείται να εισπράξει τους τίτλους «εν ονόματι» και για λογαριασμό της επιχείρησης (οπισθογράφου).

Η επιχείρηση καταβάλλει στην Τράπεζα «προμήθεια εισπράξεως αξιόγραφων», που υπολογίζεται σε ποσοστό (%) επί της ονομαστικής τους αξίας καθώς και τα ανάλογα ταχυδρομικά.

Το προϊόν της εισπράξεως των συναλλαγματικών και γραμματίων η Τράπεζα φέρει σε πίστωση τρεχούμενου λογαριασμού του πελάτη της.

Αν οι συναλλαγματικές ή τα γραμμάτια δεν εισπραχθούν, η Τράπεζα προβαίνει ανάλογα με τη σχετική σύμβαση, σε διαμαρτύρηση αυτών και επιστροφή τους στον πελάτη.

Για την απεικόνιση σε ευρώ και σε ξένο νόμισμα γραμματίων, την αποτίμησή τους στο τέλος της χρήσεως και τις συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν κατά την αποτίμηση και είσπραξη των γραμματίων αυτών ισχύουν ό,τι έχει αναφερθεί στο λογαριασμό 31.00.

Το Ε.ΓΛΣ προβλέπει μόνο για τα γραμμάτια που μεταβιβάζονται στις τράπεζες για είσπραξη, γιατί μόνο οι τράπεζες διενεργούν κατ'επάγγελμα τη μεσολαβητική εργασία της «εισπράξεως αξιών». Σε περίπτωση πάντως που η επιχείρηση μεταβιβάζει και σε τρίτους (λ.χ. στους αντιπροσώπους της) γραμμάτια για είσπραξη, τα γραμμάτια αυτά είναι δυνατό να παρακολουθούνται σε ένα από τους δευτεροβάθμιους λογαριασμούς της περιοχής 31.96-31.98.

Σχετικά με τη μεταβίβαση των γραμματίων για είσπραξη, για εγγύηση κ.λπ. ισχύουν, από άποψη δικαίου αξιογράφων, τα ακόλουθα:

Οσάκις ο οπισθογράφος προσθέσει στην οπισθογράφησή του τη μνεία «αξία προς κάλυψιν» ή «προς είσπραξιν» ή «κατά πληρεξουσιότητα» ή άλλη ανάλογη μνεία που ενέχει απλή εντολή (π.χ. «για λογαριασμό μου»), εκείνος υπέρ του οποίου γίνεται η οπισθογράφηση μπορεί μεν να ενασκήσει όλα τα δικαιώματα που απορρέουν από τη συναλλαγματική, π.χ. να εισπράξει το ποσό αυτής, να τη μαρτυρήσει κ.λπ., κύριος όμως της συναλλαγματικής εξακολουθεί να παραμένει ο οπισθογράφος. Ο υπέρ του οποίου η οπισθογράφηση ενεργεί «εν ονόματι» και για λογαριασμό του οπισθογράφου και δεν μπορεί να οπισθογραφήσει περαιτέρω τη συναλλαγματική κατά πλήρες δικαίωμα, αλλά μόνο λόγω πλερεξουσιότητας. Αυτό ορίζεται ρητά στο άρθρο 18 εδ. 1 του ν.5335/1932, συνάγεται όμως και από το αξίωμα «ουδείς μετάγει πλέον του ό έχει δικαίωματος».

Είναι όμως δυνατό ο κύριος της συναλλαγματικής να την οπισθογραφήσει με κανονική οπισθογράφηση, χωρίς δηλαδή τη μνεία «κατά πληρεξουσιότητα» ή άλλη ανάλογη, να συμφωνηθεί όμως ιδιαίτερος ότι ο τρίτος προς τον οποίο η οπισθογράφηση θα ενασκήσει τα από τη συναλλαγματική δικαιώματα για λογαριασμό του οπισθογράφου (καταπιστευτική οπισθογράφηση). Ο τρόπος αυτός

οπισθογραφήσεως αποτελεί τον κανόνα προκειμένου για τις συναλλαγματικές που παραδίνονται στις τράπεζες για είσπραξη.

Λογαριασμοί 31.02 «Γραμμάτια στις Τράπεζες σε εγγύηση»

31.09 «Γραμμάτια σε ΞΝ στις Τράπεζες σε εγγύηση»

Σ' αυτούς καταχωρούνται τα γραμμάτια εισπρακτέα σε ευρώ ή σε ΞΝ που μεταβιβάζονται στις τράπεζες σε εγγύηση, όπως λ.χ. σε ενέχυρο δανείου της τράπεζας προς την επιχείρηση.

Η ενεχυρίαση εμπορικών γραμματίων στην Τράπεζα για τη λήψη βραχυπρόθεσμων δανείων είναι ο συνηθέστερος τρόπος χρηματοδότησεως των επιχειρήσεων για την κάλυψη των αναγκών τους σε κεφάλαιο κινήσεως. Οι επιχειρήσεις λαμβάνουν δάνειο σε ποσοστό της αξίας των γραμματίων που ενεχυριάζονται, το οποίο κυμαίνεται συνήθως από 75% - 95% ανάλογα με την ποιότητα των γραμματίων δηλαδή ανάλογα με το ποσοστό διαμαρτυρήσεως των γραμματίων.

Η μεταβίβαση των γραμματίων σε τρίτους για εγγύηση γίνεται με οπισθογράφηση των γραμματίων με σκοπό τη σύσταση ενέχυρου υπέρ του τρίτου. Για να έχει το αποτέλεσμα αυτό η οπισθογράφηση, πρέπει να περιέχει τη μνεία «αξία λόγω ασφαλείας» ή «αξία λόγω ενέχυρου» ή κάθε άλλη μνεία που δηλώνει ενεχυρίαση. Σε τέτοια οπισθογράφηση, ο ενεχυριούχος κομιστής μπορεί να ασκήσει όλα τα δικαιώματα που απορρέουν από τη συναλλαγματική (είσπραξη, διαμαρτύρηση, αναγωγή, αγωγή κ.λπ.), όχι όμως «εν ονόματι» και για λογαριασμό του οπισθογράφου, όπως στην οπισθογράφηση λόγω πληρεξουσιότητας, «ιδίω δικαιώματι».

Δανειστής της ενοχής που απορρέει από τη συναλλαγματική είναι στην περίπτωση αυτήν ο κομιστής (τράπεζα, τρίτος) και όχι η οπισθογράφος επιχείρηση. Ο μόνος περιορισμός που τίθεται στην περίπτωση αυτήν είναι ότι η οπισθογράφηση που κάνει ο κομιστής (τράπεζα-τρίτος) ισχύει μόνο ως οπισθογράφηση λόγω πληρεξουσιότητας (άρθρο 19 εδ. 1 του ν. 5325/1932)

Για την απεικόνιση σε ευρώ των γραμματίων σε ξένο νόμισμα, για την αποτίμησή τους και τις συναλλαγματικές διαφορές που απορρέουν

από τα γραμμάτια αυτά ισχύουν τα όσα εκτίθενται στο λογαριασμό 31.07.

Το Ε.ΓΛΣ προβλέπει μόνο τα γραμμάτια που μεταβιβάζονται στις τράπεζες για εγγύηση, γιατί συνήθως μόνο οι τράπεζες προβαίνουν σε δάνεια (χορηγήσεις) εγγυημένα με γραμμάτια. Σε περίπτωση πάντως που η επιχείρηση μεταβιβάζει σε τρίτους γραμμάτια σε εγγύηση, τα γραμμάτια αυτά είναι δυνατό να παρακολουθούνται σε ένα από τους κενούς δευτεροβάθμιους της περιοχής 31.96-31.98.

Λογαριασμοί 31.03 «Γραμμάτια σε καθυστέρηση»

31.10 «Γραμμάτια σε ΞΝ σε καθυστέρηση»

Σ' αυτούς παρακολουθούνται οιαπαιτήσεις κατά οφειλετών (πχ. Αποδεκτών) γραμματίων εισπρακτέων, τα οποία σεν εξοφλήθηκαν κατά την ημερομηνία λήξεώς τους και παραμένουν απλήρωτα στα χέρια της επιχείρησης.

Η ανάπτυξη του λογαριασμού γίνεται σύμφωνα με τις ανάγκες της επιχείρησης, αλλά κατά τέτοιο τρόπο που να προκύπτει η απαίτησή της από κάθε οφειλέτη.

Σε περίπτωση που οι απαιτήσεις που καταχωρούνται στους σχολιαζόμενους λογαριασμούς μετατρέπονται σε επισφαλείς ή επίδικες μεταφέρονται ανάλογα με τη φύση τους:

- Όταν πρόκειται για επισφαλείς στους λογαριασμούς 30.97 «πελάτες επισφαλείς» ή 33.97 «χρεώστες επισφαλείς»
- Όταν πρόκειται για επίδικες στους λογαριασμούς 30.99 «λοιποί πελάτες λογαριασμοί επίδικων απαιτήσεως» ή 33.99 «λοιποί χρεώστες επίδικοι»

Στους παραπάνω αντίθετους προαιρετικής τηρήσεως λογαριασμούς είναι δυνατό να παρακολουθούνται τα γραμμάτια εισπρακτέα που μεταβιβάζονται κατά κυριότητα σε τρίτους π.χ. προμηθευτές, με χρέωση του προσωπικού λογαριασμού του τρίτου.

Η πίστωση των παραπάνω αντίθετων λογαριασμών, αντί της άμεσης πιστώσεως των κύριων λογαριασμών 31.00 ή 31.07 αποσκοπεί στο να

γνωρίζει η επιχείρηση την ενδεχόμενη υποχρέωσή της από τα γραμμάτια που έχει μεταβιβάσει σε τρίτους και τα οποία δεν έχουν ακόμη λήξει.

Τα μεταβιβαζόμενα σε τρίτους γραμμάτια εισπρακτέα έπειτα από την πληρωμή τους, ή αν δεν υπάρχουν στοιχεία, αφού περάσει εύλογος χρόνος από τη λήξη τους, μεταφέρονται από τους λογαριασμούς αυτούς στην πίστωση των λογαριασμών 31.00 ή 31.07

Σε περίπτωση που η επιχείρηση δεν παρακολουθεί τα μεταβιβασμένα σε τρίτους γραμμάτια εισπρακτέα με τους παραπάνω αντίθετους λογαριασμούς, αλλά με τη μεταβίβαση πιστώνει απευθείας τους λογαριασμούς 31.00 ή 31.07, είναι υποχρεωμένη να παρακολουθεί τα γραμμάτια αυτά στους λογαριασμούς τάξεως 02.21 «μεταβιβασμένα σε τρίτους γραμμάτια εισπρακτέα» - 06.21 «μεταβιβάσεις σε τρίτους γραμματίων εισπρακτέων».

Λογαριασμοί 31.05 «Γραμμάτια προεξοφλημένα»

31.12 «Γραμμάτια σε ΞΝ προεξοφλημένα»

Με τους παραπάνω αντίθετους προαιρετικής τηρήσεως λογαριασμούς είναι δυνατό να παρακολουθούνται τα γραμμάτια εισπρακτέα που προεξοφλούνται, δηλαδή τα γραμμάτια που μεταβιβάζονται κατά κυριότητα στις τράπεζες με οπισθογράφιση πριν από τη λήξη τους και η επιχείρηση εισπράτει την παρούσα αξία τους. Η παρούσα αξία προκύπτει αν από την ονομαστική αξία του γραμματίου αφαιρεθεί το προεξόφλημα, το οποίο περιλαμβάνει:

Α) Τον τόκο από την ημέρα διενέργειας της προεξοφλήσεως μέχρι την μεθεπόμενη από τη λήξη του γραμματίου. Οι δύο επιπλέον ημέρες από τη λήξη του γραμματίου υπολογίζονται επειδή οι τράπεζες δεν προβαίνουν κατα κανόνα στη διαμαρτύρηση των γραμματίων που δεν πληρώθηκαν μέχρι τη λήξη τους, αλλά αναμένουν την πληρωμή και κατά τις δύο μετά τη λήξη εργάσιμες μέρες. Οι τράπεζες υπολογίζουν 10 ημέρες σαν ελάχιστο όριο τοκοφόρων ημερών, έστω κι αν η περίοδος μεταξύ προεξοφλήσεως και λήξεως του γραμματίου είναι μικρότερη από 10 ημέρες

β) Την προμήθεια χορηγήσεως, που υπολογίζεται κατά αδιαίρετο μήνα

γ) Την προμήθεια εισπράξεως και τα ταχυδρομικά, όταν το γραμμάτιο είναι εισπρακτέο σε άλλη πόλη

δ) Τον Ειδικό Φόρο Τραπεζικών Εργασιών επί όλων των παραπάνω.

Η μεταβίβαση των γραμματίων και των συναλλαγματικών γίνεται με ειδικό τύπο, την οπισθογράφηση, που είναι σημείωση επί του τίτλου, με την οποία δίνεται εντολή στον πληρωτή να πληρώσει το ποσό της συναλλαγματικής ή του γραμματίου σε ορισμένο πρόσωπο.

Η πίστωση των λογαριασμών αυτών γίνεται με χρέωση του οικείου υπολογισμού χρηματικών διαθεσίμων του 38 για το προϊόν προεξοφλήσεως και του λογαριασμού 65.02 «προεξοφλητικοί τόκοι και έξοδα τραπεζών» για τους τόκους και τα έξοδα προεξοφλήσεως.

Σε περίπτωση που η επιχείρηση δεν παρακολουθεί τα προεξοφλημένα γραμμάτια με τους λογαριασμούς 31.05 και 31.12 αλλά κατά την προεξοφλήσή τους πιστώνει απευθείας τους λογαριασμούς 31.00 ή 31.07 είναι υποχρεωμένη να παρακολουθεί τα γραμμάτια αυτά στους λογαριασμούς τάξεως 02.20 «προεξοφλημένα γραμμάτια εισπρακτέα» - 06.20 «προεξοφλήσεις γραμματίων εισπρακτέων».

Λογαριασμοί 31.06 «Μη δουλευμένοι τόκοι γραμματίων εισπρακτέων»

31.13 «Μη δουλευμένοι τόκοι γραμματίων εισπρακτέων σε ΞΝ»

Στους λογαριασμούς αυτούς καθώς και στους λογαριασμούς 19.09 και 18.10 καταχωρούνται τόκοι που περιλαμβάνονται στα άληκτα γραμμάτια στο τέλος της χρήσεως, δηλαδή οι τόκοι που αφορούν την επόμενη ή επόμενες χρήσεις (μη δουλευμένοι ή αδούλευτοι τόκοι). Ο διαχωρισμός των μη δουλευμένων τόκων από την ονομαστική αξία των γραμματίων και η εμφάνισή τους στους σχολιαζόμενους λογαριασμούς δεν είναι υποχρεωτικός για τις επιχειρήσεις, αν όμως γίνει σε κάποια χρήση, υποχρεωτικά εφαρμόζεται πάγια και στις επόμενες χρήσεις κατ' εφαρμογή της βασικής λογιστικής αρχής της «συνέπειας των λογιστικών μεθόδων».

Αναφορικά με τους μη δουλευμένους τόκους που περιλαμβάνονται στα άληκτα, κατά το τέλος της χρήσεως γραμμάρια εισπρακτέα, το Ε.ΓΛΣ προβλέπει τις ακόλουθες δυνατότητες:

- **Περίπτωση πρώτη: όταν, κατά πάγια τακτική, η επιχείρηση διαχωρίζει στα λογιστικά παραστατικά (τιμολόγια πώλησης ή χρεωστικά σημειώματα) τους τόκους με τους οποίους χρεώνει τους πελάτες της**

Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται τα ακόλουθα:

Α) Οι τόκοι των γραμματίων που εκδίδονται και λήγουν μέσα στην ίδια χρήση αποτελούν δουλευμένα έσοδα της χρήσεως αυτής και καταχωρούνται απευθείας στην πίστωση του λογαριασμού 76.02 «δουλευμένοι τόκοι γραμματίων εισπρακτέων».

Παράδειγμα:

Την 1/3/2003 η επιχείρηση πώλησε εμπορεύματα στον Α. Ανδρέου αντί 1.000.000 ευρώ, ο οποίος υπέγραψε συναλλαγματική λήψεως 31/8 του ίδιου έτους, ονομαστικής αξίας 1.286.000 ευρώ (αντίτιμο πωλήσεως 1.000.000 + τόκοι 90.000 + ΦΠΑ 196.200 (1.090.000 X 18%). Θα γίνουν εγγραφές:

1/3/2003	
30 Πελάτες	
30.00.Πελάτες εσωτερικού	1.286.200
30.00.XX Α. Ανδρέου	
(εις) 70 Πωλήσεις εμπορευμάτων	
70.00 Πωλήσεις εσωτερικού	1.000.000
76 Έσοδα κεφαλαίων	
76.02 Δουλευμένοι τόκοι γραμματίων εισπρακτέων	90.000
54 Υποχρεώσεις από φόρους - τέλη	
54.00 ΦΠΑ	196.200
[1.090.000 × 18%]	
1/3/2003	
31 Γραμμάρια εισπρακτέα	1.286.200
31.00 Γραμμάρια στο χαρτοφυλάκιο	
(εις) 30 Πελάτες	
30.00 Πελάτες εσωτερικού	1.286.200
30.00.XX Α. Ανδρέου	

Β) Όταν τα γραμμάτια εκδίδονται μέσα στη χρήση και λήγουν μετά το τέλος της διακρίνουμε:

- Τόκοι που αφορούν την κλειόμενη χρήση καταχωρούνται στην πίστωση του λογαριασμού 76.02 «δουλευμένοι τόκοι γραμματίων εισπρακτέων».
- Τόκοι που αφορούν χρονική περίοδο μετά τη λήξη της χρήσεως αυτής, καταχωρούνται σε πίστωση των λογαριασμών 31.06 ή 31.13 κατά περίπτωση.

Στο τέλος κάθε χρήσεως, οι δουλευμένοι και αναλογούντες στη χρήση τόκοι:

1. Των γραμματίων που εκδόθηκαν σε προηγούμενες χρήσεις και έληξαν μέσα στη χρήση αυτή και
2. Των γραμματίων που εκδόθηκαν σε προηγούμενες χρήσεις και λήγουν μετά το τέλος της χρήσεως μεταφέρονται από αντίθετους λογαριασμούς 31.06 ή 31.13 στον αποτελεσματικό λογαριασμό 76.02.

Παράδειγμα 1

Την 1/12 η επιχείρηση πώλησε εμπορεύματα στον Α. Ανδρέου, αντί 1.000.000 ευρώ, ο οποίος υπέγραψε συναλλαγματικές λήξεως 28/2 ονομαστικής αξίας 1.300.000 ευρώ (αντίτιμο πωλήσεως 1.000.000 + τόκοι 300.000 – για απλούστευση δεν λογίζεται ΦΠΑ).

Στην περίπτωση αυτή οι σχετικοί λογαριασμοί λειτουργούν ως εξής:

1/12	<ul style="list-style-type: none"> - Τιμή πωλήσεως - Τόκοι Δεκεμβρίου 19Α - Τόκοι Ιανουαρίου 19Β - Τόκοι Φεβρουαρίου 19Β 	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="border-bottom: 1px solid black;">1.000.000</td></tr> <tr><td style="border-bottom: 1px solid black;">100.000</td></tr> <tr><td style="border-bottom: 1px solid black;">100.000</td></tr> <tr><td style="border-bottom: 1px solid black;">100.000</td></tr> <tr><td style="border-bottom: 3px double black;">1.300.000</td></tr> </table>	1.000.000	100.000	100.000	100.000	1.300.000					
1.000.000												
100.000												
100.000												
100.000												
1.300.000												
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; border-bottom: 1px solid black; text-align: center;">30 ΠΕΛΑΤΕΣ</td> <td style="width: 50%; border-bottom: 1px solid black; text-align: center;">70 ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ</td> </tr> <tr> <td style="border-bottom: 1px solid black; text-align: center;">30.00</td> <td style="border-bottom: 1px solid black; text-align: center;">70.00</td> </tr> <tr> <td style="border-bottom: 1px solid black; text-align: center;">Πελάτες εσωτερικού</td> <td style="border-bottom: 1px solid black; text-align: center;">Πωλήσεις εσωτερικού</td> </tr> <tr> <td style="border-bottom: 1px solid black; text-align: center;">(1) 1.000.000</td> <td style="border-bottom: 1px solid black; text-align: center;">1.000.000 (1)</td> </tr> <tr> <td style="border-bottom: 1px solid black; text-align: center;">1.000.000 (2)</td> <td style="border-bottom: 1px solid black; text-align: center;"></td> </tr> </table>			30 ΠΕΛΑΤΕΣ	70 ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ	30.00	70.00	Πελάτες εσωτερικού	Πωλήσεις εσωτερικού	(1) 1.000.000	1.000.000 (1)	1.000.000 (2)	
30 ΠΕΛΑΤΕΣ	70 ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ											
30.00	70.00											
Πελάτες εσωτερικού	Πωλήσεις εσωτερικού											
(1) 1.000.000	1.000.000 (1)											
1.000.000 (2)												
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; border-bottom: 1px solid black; text-align: center;">31 ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ</td> <td style="width: 50%; border-bottom: 1px solid black; text-align: center;">76 ΕΣΟΔΑ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ</td> </tr> <tr> <td style="border-bottom: 1px solid black; text-align: center;">31.00</td> <td style="border-bottom: 1px solid black; text-align: center;">76.02</td> </tr> <tr> <td style="border-bottom: 1px solid black; text-align: center;">Γραμμάτια στο Χαρτόσ.</td> <td style="border-bottom: 1px solid black; text-align: center;">Δουλευμένοι τόκοι Γ.Ε.</td> </tr> <tr> <td style="border-bottom: 1px solid black; text-align: center;">(2) 1.300.000</td> <td style="border-bottom: 1px solid black; text-align: center;">100.000 (1)</td> </tr> <tr> <td style="border-bottom: 1px solid black; text-align: center;">200.000 (2)</td> <td style="border-bottom: 1px solid black; text-align: center;"></td> </tr> </table>			31 ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ	76 ΕΣΟΔΑ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	31.00	76.02	Γραμμάτια στο Χαρτόσ.	Δουλευμένοι τόκοι Γ.Ε.	(2) 1.300.000	100.000 (1)	200.000 (2)	
31 ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ	76 ΕΣΟΔΑ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ											
31.00	76.02											
Γραμμάτια στο Χαρτόσ.	Δουλευμένοι τόκοι Γ.Ε.											
(2) 1.300.000	100.000 (1)											
200.000 (2)												

Παράδειγμα 2

Την 1/7/2002 η επιχείρηση πώλησε στον πελάτη Β. Βασιλείου προϊόντα της αντί 10.000.000 ευρώ πλέον ΦΠΑ 18% και, οτι ο πελάτης υπέγραψε μια συναλλαγματική ονομαστικής αξίας 5.388.352 λήξεως 30/6/2003 και άλλη ονομαστικής αξίας 9.085.056 λήξεως 30/6/2004.

Υπολογίστηκε τόκος με ετήσιο επιτόκιο 12% και ΦΠΑ 18% ως εξής:

	Συν/κή 30/6/2003	Συν/κή 30/6/2004
Παρούσα αξία	4.000.000	6.000.000
+ ΦΠΑ 18%	720.000	1.080.000
	<u>4.720.000</u>	<u>7.080.000</u>
+ Τόκοι περιόδου 1/7-31/12/2002		1.286.000
$4.720.000 \times 6/12 \times 12\% =$	283.200	
$7.080.000 \times 6/12 \times 12\% =$		424.800
+ Τόκοι περιόδου		
1/1- 30/6/2003 $4.720.000 \times 6/12 \times 12\% =$	283.200	
1/1-31/12/2003 : $7.080.000 \times 12/12 \times 12\% =$		849.600
+ Τόκοι περιόδου 1/1-30/6/2004		
$7.080.000 \times 6/12 \times 12\%$		424.800
+ ΦΠΑ επί τόκων:		
$283.200 + 283.200 = 566.400 \times 18\% =$	101.952	
$424.800 + 849.600 + 424.800 = 1.699.200 \times 18\% =$		305.856
Ονομαστική αξία των γραμματίων	ευρώ <u>5.388.352</u>	<u>9.085.056</u>

Η επιχείρηση έχει την ευχέρεια να παρακολουθήσει τη συναλλαγματική λήξεως 30/6/2004, ονομαστικής αξίας 9.085.056 ευρώ στο λογαριασμό μακροπρόθεσμων απαιτήσεων 18.07 «γραμμάτια μακροπρόθεσμα ευρώ» και να εφαρμόσει τα εκεί εκτιθεμένα. Έχει όμως τη δυνατότητα να καταχωρήσει τη συναλλαγματική αυτή στο λογαριασμό 31.

Θα διενεργηθούν οι ακόλουθες εγγραφές:

	1/7/2002	
30 Πελάτες		11.800.000
30.00 Πελάτες εσωτερικού		
30.00.XX Β. Βασιλείου		
(εις) 71 Πωλήσεις προϊόντων		
71.00 Πωλήσεις εσωτερικού		10.000.000
54 Υποχρεώσεις από φόρους- τέλη		
54.00 Φ.Π.Α		1.800.000
	1/7/2002	
31 Γραμμάτια εισπρακτέα		14.473.408
31.00 Γραμμάτια στο χαρτοφυλάκιο		
[5.388.352 + 9.085.056]		
(εις) 30 Πελάτες		
30.00 Πελάτες εσωτερικού		11.800.000
30.00.XX Β. Βασιλείου		
76 Έσοδα κεφαλαίων		
76.02 Δουλεωμένοι τόκοι γραμματίων εισπρακτέων		708.000
[283.200 + 424.800 = 708.000]		
31 Γραμμάτια εισπρακτέα		
31.06 Μη δουλεωμένοι τόκοι γραμ. εισπρακτέων		1.557.600
[283.200 + 849.600 + 424.800 = 1.557.600]		
54 Υποχρεώσεις από φόρους- τέλη		
54.00 Φ.Π.Α.		407.808
[708.000 + 1.557.600 = 2.265.600 × 18%]		
	31/12/2003	
31 Γραμμάτια εισπρακτέα		
31.06 Μη δουλεωμένοι τόκοι γραμ. εισπρακτέων		1.132.800
[283.200 + 849.600]		
(εις) 76 Έσοδα κεφαλαίων		
76.02 Δουλεωμένοι τόκοι γραμ. εισπρακτέων		1.132.800
	31/12/2004	
31 Γραμμάτια εισπρακτέα		424.800
31.06 Μη δουλεωμένοι τόκοι γραμ. εισπρακτέων		
(εις) 76 Έσοδα κεφαλαίων		
76.02 Δουλεωμένοι τόκοι γραμμ. εισπρακτέων		424.800

Για την ολοκλήρωση του παραδείγματος θεωρούμε ότι την 30/9/2002, η επιχείρηση προεξόφλησε στην Τράπεζα Ψ τη συναλλαγματική λήξεως 30/6/2003 και ότι έλαβε μετρητά 4.763.552 ευρώ.

Θα γίνει εγγραφή:

	30/9/2002	
38 Χρηματικά διαθέσιμα		
38.00 Ταμείο		4.763.552
31 Γραμμάτια εισπρακτέα		
31.06 Μη δουλεωμένοι τόκοι γραμμ. εισπρακτέων		283.200
[4.720.000 × 9/12 × 12%]		
76 Έσοδα κεφαλαίων		
76.02 Δουλεωμένοι τόκοι γραμμ. εισπρακτέων		141.600
1/10 -31/12/2002 [4.720.000 × 3/12 × 12%]		
65 Τόκοι και συναφή έξοδα		
65.02 Προεξοφλητικοί τόκοι και έξοδα τραπεζών		200.000
(εις) 31 Γραμμάτια εισπρακτέα		
31.05 Γραμμάτια προεξοφλημένα		5.388.352

Αν η παραπάνω συναλλαγματική λήξεως 30/6/2003 δεν προεξοφλείται στην Τράπεζα, αλλά μέσα στη χρήση 2002 μεταβιβάζεται σε τρίτο λχ. σε προμηθευτή έναντι οφειλής της, τότε διακρίνουμε:

- Σε περίπτωση που η επιχείρηση επιβαρύνεται με τους τόκους που περιλαμβάνονται στην ονομαστική αξία της συναλλαγματικής θα διενεργήσει παρόμοια με την παραπάνω εγγραφή που γίνεται κατά την προεξόφληση της συναλλαγματικής
- Σε περίπτωση που η επιχείρηση δεν επιβαρύνεται με τόκους, δηλαδή ο τρίτος (λ.χ προμηθευτής) δέχεται αντί μετρητών στο ακέραιο την ονομαστική αξία της συναλλαγματικής, θα διενεργηθούν οι εγγραφές:

50 Προμηθευτές	5.388.352
50.00 Προμηθευτές εσωτερικού (εις) 31 Γραμμάτια εισπρακτέα	
31.00 Γραμμάτια στο χαρτοφυλάκιο	5.388.352
31. Γραμμάτια εισπρακτέα	283.200
31.06 Μη δουλευμένοι τόκοι γραμματίων εισπρακτέων (εις) 76 Έσοδα κεφαλαίων	
76.02 Δουλευμένοι τόκοι γραμμ. εισπρακτέων	283.200

- **Περίπτωση δεύτερη: Όταν, κατά πάγια τακτική, οι τόκοι των γραμματίων δεν διαχωρίζονται, στα παραστατικά πωλήσεων (τιμολόγια, κ.λπ), αλλά περιλαμβάνονται στο τίμημα ή στα λοιπά έσοδα πωλήσεων που αναγράφονται στα παραστατικά αυτά.**

Στην περίπτωση αυτή οι τόκοι καταχωρούνται στην πίστωση των λογαριασμών των πωλήσεων της ομάδας 7 και η επιχείρηση έχει τις εξής δυνατότητες:

- § Πρώτη δυνατότητα: να μη διενεργεί λογιστική εγγραφή διαχωρισμού των μη δουλευμένων τόκων που περιλαμβάνονται στα άληκτα γραμμάτια και στα έσοδα των λογαριασμών 70, 71, 72 και 73.

Οι σχετικοί λογαριασμοί του προηγούμενου παραδείγματος λειτουργούν ως εξής:

30 ΠΕΛΑΤΕΣ	
30.00 Πελάτες εσωτερικού	
(1) 1.300.000	1.300.000 (2)
70 ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ	
70.00 Πωλήσεις εσωτερικού	
	1.300.000 (1)
31 ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ	
31.00 Γραμμ. στο Χαρτοφυλ.	
(2) 1.300.000	

§ Δεύτερη δυνατότητα: να διαχωρίζει τους μη δουλευμένους τόκους που περιλαμβάνονται στα άληκτα γραμμάτια και να τους απεικονίζει λογιστικά.

Στην περίπτωση αυτή ακολουθείται η εξής διαδικασία:

1. Τα γραμμάτια εισπρακτέα που είναι στο τέλος της χρήσεως άληκτα εκτοκίζονται με βάση το τραπεζικό επιτόκιο προεξοφλήσεως που ισχύει κατά τη χρονολογία αυτήν προσαυξημένο κατά την τραπεζική προμήθεια. Ο εκτοκισμός αυτός γίνεται για τη χρονική περίοδο από την ημερομηνία κλεισίματος της χρήσεως μέχρι την ημερομηνία λήξεως του κάθε γραμματίου.
2. Με τους δουλευμένους τόκους των άληκτων γραμματίων χρεώνονται οι λογαριασμοί των πωλήσεων σε ειδικές υπομερίδες «μη δουλευμένων τόκων γραμ. Εισπρακτέων» (70.97, 71.97, 72.97 και 73.97) και πιστώνονται οι λογαριασμοί «μη δουλευμένοι τόκοι γραμματίων εισπρακτέων» (31.06 ή 31.13) που είναι αντίθετοι υπολογισμοί του λογαριασμού 31 «γραμμάτια εισπρακτέα»

3. Σε περίπτωση που ο εκτοκισμός των άληκτων γραμματίων κατά κατηγορίες εσόδων (πωλήσεις εμπορευμάτων, πωλήσεις προϊόντων, κ.λπ) είναι, είτε αδύνατος, είτε δυσχερής, η κατανομή των μη δουλευμένων τόκων στις επιμέρους αυτές κατηγορίες γίνεται με βάση κριτήρια που επιλέγονται από την επιχείρηση (π.χ. ανάλογα με τα ακαθάριστα έσοδα που διακανονίζονται με γραμμάτια. Οι σχετικοί λογαριασμοί λειτουργούν ως εξής:

30 ΠΕΛΑΤΕΣ	
30.00 Πελάτες εσωτερικού	
(1) 1.300.000	1.300.000 (2)
70 ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ	
70.97 Μη δουλευμένοι τόκοι Γ.Ε.	70.00 Πωλήσεις εσωτερικού
(3) 200.000	1.300.000 (1)
31 ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ	
31.00 Γραμμ. εισπ. στο Χαρτοφυλ.	31.97 Μη δουλευμένοι τόκοι Γ.Ε.
(2) 1.300.000	200.000 (3)

Παράδειγμα:

Ας υποθέσουμε ότι μέσα στη χρήση 2002 οι πελάτες της επιχειρήσεως αποδέχθηκαν τα ακόλουθα γραμμάτια, τα οποία πήρχαν στην απογραφή της 31/12/2002

- γραμμάτιο εκδόσεως 1/7/2002 και λήξεως 30/6/2003   ευρώ 1.000.000
- γραμμάτιο εκδόσεως 1/9/2002 και λήξεως 31/8/2003   ευρώ 2.000.000
- γραμμάτιο εκδόσεως 1/10/2002 και λήξεως 30/9/2003   ευρώ 3.000.000

Και ότι τους τόκους των γραμματίων αυτών, δουλευμένους και μη, η επιχείρηση συμπεριέλαβε στα έσοδα από πωλήσεις της χρήσεως 2002.

Με την προϋπόθεση ότι το ετήσιο τραπεζικό επιτόκιο προεξοφλήσεως, προσαυξημένο με την τραπεζική προμήθεια, ανέρχεται σε 20% την 31/12/2002 η επιχείρηση θα προβεί στις ακόλουθες ενέργειες:

Εκτοκίζει τα γραμμάτια για πέρα της 31/12/2002 περίοδο και προσδιορίζει τους μη δουλευμένους τόκους που ανέρχονται σε 816.667 ευρώ, υπολογιζόμενοι ως εξής:

- γραμμάτιο 1.000.000 για την περίοδο	1/1 - 30/6/2002	ευρώ	100.000
- » 2.000.000 » » »	1/1 - 31/8/2002		266.667
- » 3.000.000 » » »	1/1 - 30/9/2002		450.000
Σύνολο μη δουλευμένων τόκων		ευρώ	<u>816.667</u>

-Με το συνολικό αυτό ποσό των μη δουλευμένων τόκων θα διενεργήσει την εγγραφή:

31/12/2002	
71 Πωλήσεις προϊόντων έτοιμων και ημιτελών	
71.97 Μη δουλευμένοι τόκοι γραμ. εισπρακτέων	816.667
(εις) 31 Γραμμάτια εισπρακτέα	
31.06 Μη δουλευμένοι τόκοι γραμ. εισπρακτέων	816.667

Εάν κατά τη λήξη της επόμενης χρήσεως 2003 από το εκτοκισμό των υφιστάμενων άλλων γραμματίων προκύψει ότι η μη δουλευμένοι τόκοι ανέρχονται λ.χ. στο ποσό των 700.000 ευρώ θα γίνουν οι εγγραφές:

31/12/2003	
31 Γραμμάτια εισπρακτέα	
31.06 Μη δουλευμένοι τόκοι γραμ. εισπρακτέων	816.667
(εις) 76 Έσοδα κεφαλαίων	
76.02 Μη δουλευμένοι τόκοι γραμ. εισπρακτέων	816.667
71 Πωλήσεις προϊόντων έτοιμων και ημιτελών	
71.97 Μη δουλευμένοι τόκοι γραμ. εισπρακτέων	700.000
(εις) 31 Γραμμάτια εισπρακτέα	
31.06 Μη δουλευμένοι τόκοι γραμ. εισπρακτέων	700.000

Επισημαίνεται ότι η παραπάνω αντιμετώπιση των τόκων των γραμματίων δεν είναι υποχρεωτική για τις επιχειρήσεις. Αν όμως εφαρμοστεί σε κάποια χρήση, πρέπει υποχρεωτικά να εφορμόζεται και στις επόμενες χρήσεις.

Η επιχείρηση, κατά το Ε.ΓΛΣ, έχει την ευχέρεια είτε να λογίζει και εμφανίζει στις οικονομικές καταστάσεις τους μη δουλευμένους τόκους όλων των γραμματίων, είτε να μην προβαίνει στο λογαριασμό και την

εμφάνιση των τόκων αυτών για όλα τα γραμμάτια, τη λύση όμως που θα ακολουθήσει σε κάποια χρήση πρέπει υποχρεωτικά να την εφαρμόζει πάγια και στις επόμενες χρήσεις. Η πάγια εφαρμογή του ενός ή του άλλου χιερτισμο υπαγορεύεται από τις βασικές λογιστικές αρχές της συνέπειας και της αυτοτέλειας των χρήσεων. Αντίθετα, αν δεχθούμε την άποψη ότι η επιχείρηση έχει την ευχέρεια για άλλα μεν γραμμάτια να εκπίπτει τους μη δουλευμένους τόκους και για άλλα όχι, είναι σαν να δεχόμαστε ότι η επιχείρηση έχει τη δυνατότητα να μην εφαρμόζει με συνέπεια τη μια ή την άλλη οδό από αυτές που προαναφέρθηκαν και σε τελική ανάλυση να έχει την δυνατότητα να επηρεάζει τα αποτελέσματα των επιμέρους χρήσεων.

Λογαριασμοί 31.90 και 31.92 «Υποσχετικές επιστολές εισπρακτέες σε ευρώ»

31.91 και 31.93 «Υποσχετικές επιστολές εισπρακτέες σε ΞΝ»

Η υποσχετική επιστολή είναι αξιόγραφο που εκδίδεται, κατά κανόνα, από εμπόρους εισαγωγείς για χρηματικά ποσά που οφείλουν σε διάφορα φυσικά ή νομικά πρόσωπα και κυρίως σε οίκους του εξωτερικού.

Οι υποσχετικές επιστολές, ανάλογα με το περιεχόμενό τους, διακρίνονται στις εξής τρεις κατηγορίες:

- Επιστολές που περιέχουν υπόσχεση πληρωμής χρηματικού ποσού σε διαταγή ορισμένου προσώπου, οπότε συνιστούν έγγραφα «εις διαταγήν» (χρεωστικά ομόλογα). Οι επιστολές αυτές υπόκεινται σε αναλογικό τέλος χαρτοσήμου 2%.
- Επιστολές που αποτελούν συμβάσεις αφηρημένης υποσχέσεως ή αναγνωρίσεως χρέους. Οι επιστολές αυτές υπόκεινται σε αναλογικό τέλος χαρτοσήμου 3% ή 2% ανάλογα με την ιδιότητα των συμβαλλομένων, εφόσον δεν αποδεικνύεται ότι η σχέση στην οποία αυτή αναφέρεται υπήχθη στο προσήκον

αναλογικό τέλος ή έχει υπαχθεί σε ΦΠΑ ή φόρο τραπεζικών εργασιών.

- Επιστολές που αποτελούν απλά βεβαιωτικά έγγραφα περί σχέσεως ή συναλλαγής μεταξύ δύο προσώπων. Οι επιστολές αυτές υπόκεινται σε πάγια τέλη χαρτοσήμου.

Λειτουργία των λογαριασμών 31.90 – 31.93

Στους λογαριασμούς καταχωρούνται οι εισπρακτέες υποσχετικές επιστολές, κατ' ανάλογη εφαρμογή της γνωματεύσεως του Ε.ΣΥ.Λ. 79/1623/1991 που αναφέρεται στις πληρωτέες υποσχετικές επιστολές και οι οποίες παρακολουθούνται στους λογαριασμούς 51.90-51.93. Οι λογαριασμοί 31.90-31.93 λειτουργούν όπως οι αντίστοιχοι λογαριασμοί των γραμματίων εισπρακτέων (31.00-31.13)

Λογαριασμός 31.94 «Γραμμάτια στις Τράπεζες για είσπραξη με σύμβαση Factoring»

Ο λογαριασμός αυτός δημιουργήθηκε με τη γνωμάτευση του Ε.ΣΥ.Λ. 216/2.176/1994. Κατ' αυτήν, στον παρόντα λογαριασμό μεταφέρονται από το λογαριασμό 31.00 «γραμμάτια στο χαρτοφυλάκιο» οι μεταβιβαζόμενες στις Τράπεζες συναλλαγματικές για είσπραξη με βάση σύμβαση πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων του ν.1905/1990.

Λογαριασμός 31.95 «Τίτλοι trade credit»

Ο λογαριασμός αυτός δημιουργήθηκε με τη γνωμάτευση του Ε.ΣΥ.Λ. 256/2.252/1995, κατά την οποία ο τίτλος «trade credit» συγκεντρώνει τα εννοιολογικά γνωρίσματα του εμπορικού χρεωστικού ομολόγου του άρθρου 76 του ν.δ. 17-7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών». Με τον τίτλο αυτό εξοφλείται αντίτιμο αγαθών που η επιχείρηση πώλησε στο εξωτερικό και στη συνέχεια ο τίτλος αυτός χρησιμοποιείται για την εξόφληση αξίας αγοραζόμενων από το εξωτερικό αγαθών.

Αξίζει να σημειωθεί ότι δεν λαμβάνει χώρα μεταβολή σε ευρώ της απαιτήσεως από την πώληση και καταβολή ευρώ για την εξόφληση της

υποχρεώσεων στο εξωτερικό, η απαίτηση σε ξένο νόμισμα συμψηφίζεται απευθείας με την υποχρέωση σε ξένο νόμισμα και συνεπώς από τις πράξεις αυτές δεν προκύπτουν συναλλαγματικές διαφορές.

Λογαριασμός 31.99 «Διάμεσος λογαριασμός ελέγχου διακινήσεως γραμματίων εισπρακτέων»

Ο λογαριασμός χρησιμοποιείται για τον έλεγχο της διακινήσεως των γραμματίων μεταξύ των υποκαταστημάτων ή μεταξύ του κεντρικού και υποκαταστημάτων της επιχείρησης. Το εκάστοτε υπόλοιπο του λογαριασμού απεικονίζει τα υπό διακίνηση γραμμάτια εισπρακτέα.

Παρέχεται η δυνατότητα χρησιμοποιήσεως του λογαριασμού 31.99 «διάμεσος λογαριασμός ελέγχου διακινήσεως γραμματίων εισπρακτέων» για τον έλεγχο της διακινήσεως των γραμματίων μεταξύ υποκαταστημάτων ή μεταξύ του κεντρικού και των υποκαταστημάτων των οικονομικών μονάδων. Το εκάστοτε υπόλοιπο του λογαριασμού 31.99 απεικονίζει τα υπό διακίνηση γραμμάτια εισπρακτέα.

Τα γραμμάτια που λαμβάνονται σε εγγύηση για την καλή εκτέλεση όρου συμβάσεως με τρίτους ή για οποιαδήποτε άλλο λόγο, καταχωρούνται στους λογαριασμούς τάξεως 02.02 «γραμμάτια εισπρακτέα εξασφαλίσεως εκτελέσεως όρων συμβάσεων κ.λ.π.»-06.02 «αποδέκτες γραμματίων εισπρακτέων εγγυήσεων».

Λογαριασμός 36 «Μεταβατικοί Λογαριασμοί ενεργητικού»

Έννοια των μεταβατικών λογαριασμών ενεργητικού

Οι βασικές λογιστικές αρχές της αυτοτέλειας των χρήσεων και της αντιπαραθέσεως εσόδων-εξόδων, υπαγορεύουν όπως τα αποτελέσματα κάθε χρήσεως προκύπτουν από το συσχετισμό των εσόδων που πραγματοποιήθηκαν στη χρήση από τη δραστηριότητα της επιχειρήσεως με τα έξοδα που αντιστοιχούν στα έσοδα αυτά.

Συμβαίνει όμως πολλές φορές ορισμένες πράξεις που επιφέρουν αύξηση στα έξοδα ή τα έσοδα να μην έχουν ολοκληρωθεί μέσα στη χρήση ή αντίθετα να έχουν ολοκληρωθεί πράξεις από τις οποίες δημιουργήθηκαν έσοδα ή έξοδα, τα οποία όμως αφορούν την προσεχή ή ακόμα και προσεχείς χρήσεις. Για τους λόγους αυτούς, στο τέλος της χρήσεως, κατά την προσαρμογή των λογαριασμών προς τα πραγματικά δεδομένα της απογραφής, γεννάται η ανάγκη της δημιουργίας των καλούμενων *μεταβατικών λογαριασμών, λογαριασμών οριοθέτησεως των χρήσεων*.

Σύμφωνα με το Ε.ΓΛΣ, «οι μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού και παθητικού δημιουργούνται, κατά κανόνα, στο τέλος της κάθε χρήσεως με σκοπό την χρονική τακτοποίηση των εσόδων-εξόδων, έτσι ώστε στα αποτελέσματά της να περιλαμβάνονται μόνο τα έσοδα και έξοδα που πράγματι αφορούν τη συγκεκριμένη αυτή χρήση. Με την τακτοποίηση αυτών πραγματοποιείται ταυτόχρονα η αναμόρφωση των λογαριασμών του ισολογισμού στο πραγματικό μέγεθός τους κατά την ημερομηνία λήξεως της χρήσης.»

Ο νόμος σύμφωνος με τον Ε.ΓΛΣ, ορίζει ότι στους μεταβατικούς λογαριασμούς του ενεργητικού εμφανίζονται χωριστά (άρθρο 42^ε παραγρ. 12 ν.2190/1920):

- Τα έξοδα που πληρώθηκαν μέσα στην κλειόμενη χρήση, αλλά αφορούν την επόμενη ή τις επόμενες χρήσεις (έξοδα προπληρωμένα)
- Τα έσοδα που αφορούν την κλειόμενη χρήση, αλλά εισπράχθηκαν ή δεν επιτρέπεται η καταχώρησή τους στη χρέωση προσωπικών λογαριασμών απαιτήσεων, επειδή δεν είναι ακόμα απαιτητά.

Η διάταξη αυτή ως προς το σκέλος των εξόδων είναι εσφαλμένη, γιατί απομακρύνεται από τη βασική αρχή της πραγματοποιήσεως των εξόδων (accrual basis), στην οποία στηρίζεται ολόκληρο το οικοδόμημα της εφαρμοζόμενης λογιστικής και υιοθετεί την ταμειακή αρχή της καταβολής του εξόδου (cash basis). Το ορθό είναι ότι στους μεταβατικούς λογαριασμούς ενεργητικού και παθητικού καταχωρούνται τα έξοδα που, με βάση τις λογιστικές αρχές, πραγματοποιήθηκαν μέσα στη χρήση, αλλά αφορούν επόμενες χρήσεις, έστω και αν οφείλονται (δεν απαιτείται οπωσδήποτε να είναι πληρωμένα). Κλασικό παράδειγμα, τα ετήσια ασφάλιστρα, όταν το ασφαλιστήριο συμβόλαιο καλύπτει και χρονική περίοδο της επομένης χρήσεως και τα οποία κατά τη λήξη της χρήσεως οφείλονται.

Τέλος σημειώνεται, ότι οι μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού και παθητικού λειτουργούν κυρίως στο τέλος της χρήσεως. Οι χρονικές τακτοποιήσεις των αγορών, πωλήσεων, εσόδων και εξόδων, που γίνονται προκειμένου η επιχείρηση να καταρτίζει βραχύχρονες οικονομικές καταστάσεις γίνονται στα πλαίσια της γενικής λογιστικής, με τη χρησιμοποίηση του λογαριασμού 58 «λογαριασμοί περιοδικής κατανομής» και όχι με τη χρησιμοποίηση μεταβατικών λογαριασμών.

Λογαριασμός 36.00 «Έξοδα επομένων χρήσεων»

Στο λογαριασμό 36.00 εμφανίζονται τα έξοδα που δεν αφορούν τη χρήση μέσα στην οποία πραγματοποιήθηκαν, αλλά αφορούν την επόμενη ή επόμενες χρήσεις. Συνήθεις περιπτώσεις τέτοιων εξόδων που συναντώνται στην πράξη είναι οι προπληρωμένοι μισθοί, τα προπληρωμένα έξοδα (ενοίκια, ασφάλιστρα, κ.λπ.), η μη αναλωθείσα γραφική ύλη που παραμένει στην απογραφή, ενώ η αξία της βάρυνε, κατά την αγορά, τα έξοδα διοικήσεως, κ.λπ.

Η ανάπτυξη του παρόντος λογαριασμού σε υπολογισμούς πρέπει να είναι αντίστοιχη με τις αναλύσεις των λογαριασμών εξόδων (της ομάδας 6 και του λογαριασμού 81), στους οποίους μεταφέρονται τα κονδύλια που αφορούν τη νέα (επόμενη) χρήση, αμέσως μετά την έναρξή της.

Ο λογαριασμός είναι συνατό να χρεωθεί:

- Είτε απευθείας κατα την καταβολή των εξόδων στη διάρκεια της χρήσεως,
- Είτε στη διάρκεια ή στο τέλος της χρήσεως με πίστωση των οικείων λογαριασμών εξόδων, οι οποίοι είχαν προηγουμένως χρεωθεί με τα έξοδα που αφορούν επόμενη ή επόμενες χρήσεις κ.λπ.

Π.χ.

Την 1.4.2010 η επιχείρηση κατέβαλε τα ετήσια ασφάλιστρα του εργοστασίου της, που αφορούν την περίοδο 1/4/2010 – 31/3/2011 και ανέρχονται σε 600.000 ευρώ.

Ο λογαριασμός μπορεί να χρεωθεί:

<i>A' χειρισμός</i> (α) Κατά την καταβολή (1.4.2010)		<i>B' χειρισμός</i> (α) Κατά την καταβολή (1.4.2010)	
		62. Παροχές τρίτων	600.000
62. Παροχές τρίτων	450.000	62.05 Ασφάλιστρα	
62.02 Ασφάλιστρα		(εις) 38 Χρηματικά διαθέσιμα	600.000
36. Μεταβατικοί λ/σμοί ενεργητικού	150.000	38.00 Ταμείο	
36.00 Έξοδα επόμενων χρήσεων			
36.00.62.05 Ασφάλιστρα		(β) Στη συνέχεια ή στο τέλος της χρήσεως 1.4.2010	
(εις) 38 Χρηματικά διαθέσιμα			
38.00 Ταμείο	600.000	36. Μεταβατικοί λ/σμοί ενεργητικού	
		36.00 Έξοδα επόμενων χρήσεων	150.000
		36.00.62.05 Ασφάλιστρα	
		(εις) 62 Παροχές τρίτων	
		62.05 Ασφάλιστρα	150.000

Την επόμενη χρήση 2011 που τα ασφάλιστρα θα καταστούν δουλεμένα, θα χρεωθεί ο λογαριασμός 62.05 με πίστωση του 36.00.62.05, ο οποίος και εξισώνεται.

Σημειώνεται ότι ο λογαριασμός 36.00 μπορεί να χρεώνεται και με ποσά οριστικών και εκκαυθαρισμένων εξόδων της χρήσεως, τα οποία όμως έξοδα πρόκειται να καλυφθούν από έσοδα που θα καταστούν οριστικά και θα εισπραχθούν στην επόμενη χρήση, όπως συμβαίνει λ.χ. με ορισμένες επιχορηγήσεις και επιδοτήσεις που χορηγούνται στην επιχείρηση για την κάλυψη λειτουργικών της δαπανών.

Λογαριασμός 36.01 «Έσοδα χρήσεως εισπρακτέα»

Στο λογαριασμό αυτό καταχωρούνται με αντίστοιχη πίστωση των οικείων λογαριασμών εσόδων της ομάδας 7, τα έσοδα που είναι βέβαια, οριστικά και ανήκουν στην κλειόμενη χρήση, αλλά δεν εισπράττονται μέσα σ' αυτήν και τα οποία, σύμφωνα π.χ. με τις σχετικές συμβάσεις, δεν είναι στο τέλος της χρήσεως απαιτητά και για το λόγο αυτό δεν κρίνεται σωστό να φέρονται σε χρέωση των οικείων λογαριασμών απαιτήσεων. Την επόμενη χρήση που τα έσοδα αυτά θα καταστούν απαιτητά τα καταχωρημένα στο μεταβατικό λογαριασμό 36.01 ποσά, μεταφέρονται στη χρέωση των οικείων λογαριασμών απαιτήσεων και ο λογαριασμός αυτός και οι υπολογισμοί του εξισώνονται.

Τονίζεται με έμφαση ότι τα καταχωρούμενα στον παρόντα μεταβατικό λογαριασμό έσοδα πρέπει να είναι πραγματοποιημένα, δηλαδή να μην τελούν υπό αίρεση ή απλώς να πιθανολογείται η πραγματοποίησή τους, γιατί τότε θα πρόκειται περί προβλέψεων εσόδων, οι οποίες, με βάση την αρχή της συντηρητικότητας που και νομοθετικά καθιερώνεται στη χώρα μας απαγορεύονται.

Τυχόν μικροπόλοιπα που απομένουν στους υπολογισμούς του παρόντος λογαριασμού μεταφέρονται αν είναι χρεωστικά στη χρέωση του 82.00.07 «χρεωστικές διαφορές μεταβατικού λογαριασμού 36.01» και αν είναι πιστωτικές στην πίστωση του 82.01.07 «πιστωτικές διαφορές μεταβατικού λογαριασμού 36.01»

Συνηθισμένη περίπτωση εισπρακτέων εσόδων αποτελούν οι δουλευμένοι και μη απαιτητοί κατά το τέλος της χρήσεως τόκοι προθεσμιακών καταθέσεων.

Λογαριασμός 36.02 «Αγορές υπό παραλαβή»

1. Ε.ΓΛΣ

Στο λογαριασμό αυτόν, στο τέλος της χρήσεως, παρακολουθούνται οι αγορές υπό παραλαβή, δηλαδή παρακολουθείται η αξία των αγορασμένων αγαθών, των οποίων την κυριότητα έχει κατά το τέλος της χρήσεως αποκτήσει η επιχείρηση και τα οποία μέχρι το τέλος της χρήσεως δεν έχει ακόμη παραλάβει.

Το Ε.ΓΛΣ για τη λειτουργία του προκειμένου λογαριασμού ορίζει ότι:

«σε περιπτώσεις που κατά τη διάρκεια της χρήσεως, περιέρχονται στην οικον. μονάδα τιμολόγια πριν από την παραλαβή των αντίστοιχων αγαθών, δεν διενεργούνται εγγραφές. Σε περιπτώσεις που κατά το τέλος της χρήσεως λαμβάνονται τιμολόγια για αγορές αγαθών που δεν έχουν παραληφθεί, αλλά έχουν φορτωθεί για λογαριασμό και με ευθύνη της οικον. μονάδας, πιστώνεται με την αξία τους ο προσωπικός λογαριασμός του προμηθευτή, με χρέωση του υπολογισμού 36.02 «αγορές υπό παραλαβή». Ο λογαριασμός 36.02 τακτοποιείται την επόμενη χρήση, κατά την παραλαβή των αγαθών, με χρέωση των οικείων λογαριασμών της ομάδας 2.

Αν τα τιμολόγια αφορούν αγορές αγαθών από το εξωτερικό που, κατά το τέλος της χρήσεως δεν έχουν ακόμα παραληφθεί, η οικον. μονάδα μπορεί να μη διενεργεί σχετικές εγγραφές. Ευνόητο είναι ότι η αντιμετώπιση αυτή είναι εσφαλμένη στις περιπτώσεις που η επιχείρηση έχει αποκτήσει την κυριότητα των υπό διαμετακόμιση αγαθών.

2. ΚΒΣ

Την παραπάνω προβλεπόμενη από τον Ε.ΓΛΣ ρύθμιση υιοθετεί ο ΚΒΣ (π.δ.186/1992) και με το άρθρο 17 παρ. 3 ορίζει ότι: «στην περίπτωση που κατά τη διάρκεια της χρήσης λαμβάνονται στοιχεία αγοράς αγαθών πριν από την παραλαβή τους, η ενημέρωση των βιβλίων γίνεται κατά την παραλαβή των αγαθών. Εφόσον τηρούνται βιβλία τρίτης κατηγορίας και στο τέλος της χρήσης λαμβάνονται στοιχεία αγοράς αγαθών που δεν έχουν ακόμα παραληφθεί, καταχωρούνται σχετικές εγγραφές σε μεταβατικούς λογαριασμούς, οι οποίοι τακτοποιούνται με την παραλαβή των αγαθών.»

3. Παράδειγμα

Έστω ότι ο έμπορος Α εισαγει καφέ από τη Βραζιλία και έστω στις 20/12 φορτώθηκε για λογαριασμό του, καφές τιμολογιακής αξίας αγοράς 10.000.000 ευρώ. Η επιχείρηση μέχρι το τέλος της χρήσεως, δεν παρέλαβε τον καφέ, παρέλαβε όμως το τιμολόγιο του προμηθευτή. Θα γίνουν εγγραφές:

36 Μεταβατικοί λογαριασμοί	
36.02 Αγορές υπό παραλαβή	10.000.000
(εις) 50 Προμηθευτές	
50.01 Προμηθευτές εξωτερικού	10.000.000
50.01.XX Προμηθευτής Α	
<hr/>	
Κατά την παραλαβή του καφέ στη νέα χρήση:	
20 Εμπορεύματα	
20.01 Αγορές χρήσεως	10.000.000
54 Υποχρεώσεις από φόρους - τέλη	
54.00 Φ.Π.Α.	2.100.000
(εις) 36 Μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού	
36.02 Αγορές υπό παραλαβή	10.000.000
38 Χρηματικά διαθέσιμα	
38.00 Ταμείο	2.100.000
<hr/>	

Λογαριασμός 36.03 «Εκπτώσεις επί αγορών χρήσεως υπό διακανονισμό»

1. Ε.ΓΛΣ

Στο λογαριασμό αυτόν, στο τέλος της χρήσεως, καταχωρούνται τα ποσά που η επιχείρηση διακινείται για εκπτώσεις επί των αγορών της, με βάση τις συμφωνίες που έχει με τους προμηθευτές της, αλλά τα οποία ποσά δεν της έχουν αναγγελθεί μέχρι το τέλος της χρήσεως, δηλ. δεν έχουν περιέλθει στην κατοχή της τα σχετικά πιστωτικά τιμολόγια των προμηθευτών της και συνεπώς δεν είναι σκόπιμη η χρέωση του οικείου λογαριασμού του προμηθευτή.

Η χρέωση του λογαριασμού γίνεται με πίστωση των οικείων υπολογισμών των αποθεμάτων (αγορές χρήσεως ή εκπτώσεις αγορών).

Στην επόμενη χρήση που η επιχείρηση θα λάβει πιστωτικά τιμολόγια θα χρεώσει τους προμηθευτές της και θα πιστώσει τον εξεταζόμενο λογαριασμό. Τα τυχόν απομένοντα μικρο-υπόλοιπα, τα μεν χρεωστικά μεταφέρονται στη χρέωση του λογαριασμού 82.00.08, τα δε πιστωτικά στην πίστωση του λογαριασμού 82.01.08(Ε.ΣΥ.Λ. γνωμ.176/2087/1993).

2. ΚΒΣ

Νόμιμο δικαιολογητικό για τις λαμβανόμενες εκπτώσεις είναι το πιστωτικό τιμολόγιο (αθεώρητο) που εκδίδει ο προμηθευτής (ΚΒΣ άρθρο 12 παρ. 13). Ο ΚΒΣ δεν καθορίζει το χρόνο εκδόσεως του πιστωτικού τιμολογίου λόγω εκπτώσεων.

3. Φορολογία εισοδήματος

Εάν ο προμηθευτής εκδώσει πιστωτικό τιμολόγιο με ημερομηνία της χρήσεως στην οποία έγιναν οι αγορές, η αγοράστρια επιχείρηση χρεώνει απευθείας το λογαριασμό του προμηθευτή με πίστωση των οικείων υπολογισμών των λογαριασμών αποθεμάτων «αγορές χρήσεως» ή «εκπτώσεις αγορών», οπότε δεν απομένει έδαφος χρησιμοποίησεως του μεταβατικού λογαριασμού 36.03.

Ο λογαριασμός είναι δυνατό να χρησιμοποιηθεί, στο τέλος της χρήσεως, μόνο στην περίπτωση που, κατά παράβαση των διατάξεων περί φορολογίας εισοδήματος, ο προμηθευτής εκδώσει για τις εκπτώσεις πιστωτικό τιμολόγιο, όχι στη χρήση που έγιναν οι αγορές, αλλά στην επόμενη χρήση. Στην περίπτωση αυτή, στο τέλος της χρήσεως που έγιναν οι αγορές, η αγοράστρια επιχείρηση υπολογίζει τις εκπτώσεις που δικαιούται και μειώνει το κόστος των αγορών της, με χρέωση του λογαριασμού. Ο χειρισμός αυτός μπροεί να συγχωρεθεί φορολογικά, εφόσον οι καταχωρούμενες στον παρόντα λογαριασμό εκπτώσεις αντιμετωπιστούν στη δήλωση φορολογίας εισοδήματος της χρήσεως στην οποία έγιναν οι αγορές ως λογιστική διαφορά προσαυξάνουσα τα φορολογητέα κέρδη της χρήσεως αυτής και στη δήλωση φορολογίας της επόμενης χρήσεως, οπότε και θα εκδοθεί το πιστωτικό τιμολόγιο, ως λογιστική διαφορά μειώνουσα τα φορολογητέα κέρδη της χρήσεως αυτής.

4. ΦΠΑ

Ο ΦΠΑ εκπίπτει κατα το χρόνο καταχώρησης στα βιβλία του πιστωτικού τιμολογίου, εφόσον αυτό εκδώθηκε από τον προμηθευτή και καταχωρήθηκε από τον αγοραστή μέσα στις νόμιμες προθεσμίες δηλ. μέσα στις προθεσμίες που ορίζει ο ΚΒΣ.

Παράδειγμα:

Ο προμηθευτής πρώτων υλών Π, με βάση τη σύμβαση που έχει υπογράψει με την επιχείρηση υποχρεούται να της χορηγήσει έκπτωση λόγω τζίρου αγορών που πραγματοποίησε στη χρήση 2010, 10.000.000 ευρώ. Και ότι για την έκπτωση αυτήν ο προμηθευτής εξέδωσε πιστωτικό τιμολόγιο με ημερομηνία της επόμενης χρήσης 2011. Η επιχείρηση στο τέλος της χρήσεως 2010 θα διενεργήσει την εγγραφή:

36 Μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού	
36.03 Εκπτώσεις επί αγορών χρήσεως υπό διακανονισμό	10.000.000
(εις) 24 Πρώτες και βοηθητικές ύλες - Υλικά συσκευασίας	
24.01 Αγορές χρήσεως	10.000.000
<hr/>	
50 Προμηθευτές	
50.00 Προμηθευτές εσωτερικού	12.100.000
50.00.XX Π. Παύλου	
(εις) 36 Μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού	
36.03 Εκπτώσεις επί αγορών χρήσεως υπό διακανονισμό	10.000.000
54 Υποχρεώσεις από φόρους - τέλη	
54.00 Φ.Π.Α.	2.100.000
54.00.XX Φ.Π.Α. εισροών αποθεμάτων 18%	
<hr/>	

Εμφάνιση του λογαριασμού 36 στον ισολογισμό

Οι μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού εμφανίζονται στον ισολογισμό σε ιδιαίτερη κατηγορία με ομώνυμο τίτλο αναλυόμενοι ως εξής:

<u>Υπολ/σμοί του 36</u>	<u>Λ/σμοί ισολογισμού (ενεργητικό)</u>
36.00 «Εξοδα επόμενων χρήσεων»	με ομώνυμο τίτλο
36.01 «Εσοδα χρήσεως εισπρακτέα»	με ομώνυμο τίτλο
36.02 «Αγορές υπό παραλαβή»	
36.03 «Εκπτώσεις επί αγορών χρήσεως υπό διακανονισμό»	Λοιποί μεταβατικοί λ/σμοί ενεργητικού

Παρατηρούμε ότι οι λογαριασμοί αυτοί, εφόσον αφορούν επόμενη χρήση είναι λογαριασμοί κυκλοφορούντος ενεργητικού (αγορές υπό παραλαβή, έσοδα εισπρακτέα, κ.λπ.) και εφόσον αφορούν τη μεθεπόμενη χρήση είναι λογαριασμοί του πάγιου ενεργητικού.

Σε περίπτωση αναλύσεως των οικονομικών καταστάσεων οι λογαριασμοί 36.00 και 36.01 πρέπει να αντιμετωπίζονται ως βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις, ο λογαριασμός 36.02 «αγορές υπό παραλαβή» ως αποθέματα και ο λογαριασμός 36.03 «εκπτώσεις επί αγορών χρήσεως υπό διακονισμό» ως στοιχείο μειωτικό του πιστωτικού υπολοίπου του λογαριασμού «προμηθευτές».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ2

ΟΜΑΔΑ 5^η : ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Περιεχόμενο της 5^{ης} ομάδας

Στην ομάδα 5 αρακολουθούνται οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της επιχειρήσεως τόσο οι οργανικές όσο και οι ανόργανες. Σε αντιστοιχία με τη διάκριση των απαιτήσεων σε οργανικές και ανόργανες δεχόμαστε ότι:

A) Οργανικές (ή εμπορικές) είναι οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις που προέρχεται από αγορά αποθεμάτων (ομάδα 2) ή τη λήψη υπηρεσιών (ομάδα 6)

B) Ανόργανες (μη εμπορικές) είναι οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις που δεν είναι οργανικές.

Χαρακτηριστικά παραδείγματα ανόργανων υποχρεώσεων είναι οι:

- Υποχρεώσεις προς τρίτους από ζημίες που προξενήθηκαν με υπαιτιότητα του προσωπικού της επιχειρήσεως
- Υποχρεώσεις προς το Δημόσιο για καταβολή προστίμων και πρόσθετων φόρων
- Υποχρεώσεις από δάνεια συνδεδεμένων επιχειρήσεων
Ληφθείσες εγγυήσεις

Η διάκριση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων σε οργανικές και ανόργανες έχει σπουδαία σημασία στη διευρέυση των οικονομικών καταστάσεων.

Γενικά περί βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων

Έννοια των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων

1. Ε.ΓΛΣ

Κατά το Ε.ΓΛΣ και το ν. 2190/1920, βραχυπρόθεσμες είναι οι υποχρεώσεις των οποίων η προθεσμία εξοφλήσεως λήγει μέσα στην επόμενη χρήση.

Πρόκειται περί παλαιού ορισμού της έννοιας των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων, ο οποίος εναρμονιζόταν με τον επίσης παλαιό ορισμό της έννοιας των κυκλοφορούντων στοιχείων ως των στοιχείων που κυκλοφορούν μέσα σε ένα έτος. Αμφότεροι οι ορισμοί όμως αυτοί, εγκαταλείφθηκαν, γιατί αναγνωρίστηκε ότι δεν αναταποκρίνονται προς τις ιδιαίτερες συνθήκες πολλών επιχειρήσεων, όπως λ.χ. των ναυπηγικών, κατασκευαστικών.

Σημειώνεται ότι κατά το Ε.ΓΛΣ και το ν. 2190/1920, στην κατηγορία των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων πειλαμβάνονται ακόμη και οι δόσεις των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων που είναι πληρωτέες μέσα στην επόμενη χρήση και ότι στην κατηγορία των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων συμπεριλαμβάνονται και οι καλούμενες λήξασες υποχρεώσεις δηλ. οι υποχρεώσεις που κατά την ημέρα κλεισίματος του ισολογισμού, έχουν ήδη λήξει. Ο δε νόμος δεν υποχρεώνει τις επιχειρήσεις να εμφανίζουν στον ισολογισμό τις υποχρεώσεις αυτές σε ιδιαίτερη κατηγορία, μολονότι η αποκάλυψή τους κρίνεται απαραίτητη για την εκτίμηση της ταμιακής ρευστότητας της επιχείσεως.

2. Σύγχρονες αντιλήψεις

Κατά τις σύγχρονες αντιλήψεις βραχυπρόθεσμες είναι οι υποχρεώσεις που λήγουν μέσα σε ένα έτος από την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού ή μέσα στο λειτουργικό κύκλο της επιχείρησης στις περιπτώσεις που ο κύκλος αυτός είναι μεγαλύτερος από ένα έτος.

Σύμφωνα με μια άλλη άποψη, βραχυπρόθεσμες είναι οι υποχρεώσεις εκείνες οι οποίες αναμένεται λογικά να εξοφληθούν με τη χρησιμοποίηση περιουσιακών στοιχείων που υπάρχουν και έχουν σωστά καταχωρηθεί στο κυκλοφορούν ενεργητικό ή με τη δημιουργία άλλων υποχρεώσεων. Πρόκειται για τις υποχρεώσεις που δημιουργούνται από τον λειτουργικό κύκλο της επιχείρησης (operating cycle)

Σύμφωνα με τον παραπάνω ορισμό, στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις περιλαμβάνονται και οι κατόπιν εκτιμήσεως προσδιοριζόμενες υποχρεώσεις, καθώς και τα οφειλόμενα σε άγνωστα πρόσωπα ποσά, δηλαδή:

A) υποχρεώσεις που μόνο κατά προσέγγιση είναι δυνατόν να εκτιμηθούν (π.χ. υποχρεώσεις από προσφερόμενα στους πελάτες δώρα) και

B) οι υποχρεώσεις, οι διακαιούχοι των οποίων δεν έχουν ακόμη προσδιοριστεί (π.χ. το κόστος που εκτιμάται ότι θα απαιτηθεί για την επιδιόρθωση πωλημένων προϊόντων)

Στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις δεν περιλαμβάνονται οι λήγουσες σε σύντομο χρόνο (μικρότερο του έτους) συμβατικές υποχρεώσεις, που αναμένεται όμως να ανανεωθούν, οι οφειλές που πρόκειται να εξοφληθούν με κεφάλαια που εμφανίζονται σε λογαριασμούς που ορθά δεν έχουν καταχωρηθεί στο κυκλοφορούν ενεργητικό, καθώς και οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις που δημιουργήθηκαν για να παρέχουν αυξημένα ποσά κεφαλαίου κινήσεως για μεγάλες χρονικές περιόδους. Οι υποχρεώσεις αυτές χαρακτηρίζονται μακροπρόθεσμες.

Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις σε ξένο νόμισμα

1. Ε.ΓΛΣ

Οι λογαριασμοί των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα, όπως γενικά οι λογαριασμοί σε ξένο νόμισμα, πρέπει να τηρούνται σε ευρώ και σε ξένο νόμισμα.

Η αξία τους ευρώ με την οποία καταχωρούνται τα αγοραζόμενα (ενσώματα, άυλα ή υπηρεσίες) από το εξωτερικό αγαθά που αποτελεί και την αξία με την οποία απικονίζονται οι αντίστοιχες οφειλές στους

λογαριασμούς υποχρεώσεων, υπολογίζεται «με βάση την επίσημη τιμή του ξένου νομίσματος της ημέρας διακανονισμού της αξίας, η οποία συμπίπτει με την ημερομηνία της σχετικής εκκαθάρισης της μεσολαβούσας τράπεζας»

Η αποτίμηση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα στο τέλος της χρήσεως γίνεται στην επίσημη τιμή του ξένου νομίσματος της ημερομηνίας κλεισίματος του ισολογισμού, δηλαδή στην τιμή πωλήσεως του ξένου νομίσματος, όπως αυτή προκύπτει από το δελτίο της Τράπεζας της Ελλάδος.

Για το εξεταζόμενο θέμα το Ε.ΣΥ.Λ. με τη γνωμάτευσή του αναφέρει τα ακόλουθα:

«...οι υποχρεώσεις σε ξένο νόμισμα (Ξ.Ν.), αποτιμώνται κατά τη σύνταξη του ισολογισμού τέλους χρήσεως με βάση την επίσημη τιμή πωλήσεως του Ξ.Ν. της ημέρας κλεισίματος του ισολογισμού, που προκύπτει από το σχετικό δελτίο της Τράπεζας της Ελλάδος. Βασικός σκοπός του κανόνα αυτού είναι, οι υποχρεώσεις σε Ξ.Ν. να εμφανιστούν στον ισολογισμό με την πραγματική αξία τους σε ευρώ της ημέρας κλεισίματος του ισολογισμού. Εάν όμως για την εξόφληση των υποχρεώσεων αυτών έχει γίνει προαγορά σε Ξ.Ν. η αξία των οποίων είναι καθορισμένη και αμετάβλητη, τότε η πραγματική αξία των υποχρεώσεων σε Ξ.Ν. είναι η καθορισμένη και αμετάβλητη αξία σε ευρώ του προαγορασθέντος Ξ.Ν. κατά το κλείσιμο του ισολογισμού. Δηλαδή, στην περίπτωση αυτή οι υποχρεώσεις σε Ξ.Ν. μετατρέπονται σε υποχρεώσεις σε ευρώ.» Λογαριασμός 50 «Προμηθευτές»

Λογαριασμός 50 «ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ»

Στους υπολογισμούς του 50 παρακολουθούνται οι κάθε φύσεως δοσοληψίες της επιχείρησης με τους προμηθευτές της, από τους οποίους αγοαράζει περιουσιακά στοιχεία ή υπηρεσίες.

Ακόμη και όταν οι αγορές περιουσιακών στοιχείων γίνονται τοις μετρητοίς, απαιτείται ένα ορισμένο χρονικό διάστημα από τη λήψη των αγαθών που εγοράστηκαν μέχρι την τελική εξόφληση της αξίας τους. Στο διάστημα αυτό η υποχρέωση της επιχειρήσεως εμφανίζεται στον παρόντα λογαριασμό.

Από νομική άποψη, οι υποχρεώσεις προς τους προμηθευτές γεννώνται όταν η κυριότητα των αγοραζόμενων αγαθών περιέρχεται στην αγοράστρια επιχείρηση που είναι δυνατό να προηγείται χρονικά της παραλαβής αγαθών. Στην πράξη όμως οι υποχρεώσεις καταχωρούνται στα βιβλία με την παραλαβή των αγαθών που αγοράστηκαν.

Κατά το Ε.ΓΛΣ, η αγορά θεωρείται ότι πραγματοποιείται τη στιγμή που το εμπόρευμα παραδίνεται στον αγοραστή ή ταξιδεύει για λογαριασμό του ή κατά περίπτωση, τη στιγμή που η υπηρεσία παρέχεται σ' αυτόν από τον προμηθευτή, εκτός κι αν έχει συμφωνηθεί να παραμείνει το εμπόρευμα στον προμηθευτή προε φύλαξη για λογαριασμό του αγοραστή, οπότε η αγορά θεωρείται ότι πραγματοποιείται τη στιγμή που ο κίνδυνος μετατίθεται στον αγοραστή.

Το Σχέδιο προβλέπει τους ακόλουθους υπολογισμούς:

Λογαριασμοί: 50.00 «Προμηθευτές εσωτερικού»

50.01 «Προμηθευτές εξωτερικού»

Στους λογαριασμούς αυτούς παρακολουθούνται οι υποχρεώσεις της επιχείρησης προς τους προμηθευτές εσωτερικού και εξωτερικού αντίστοιχα, οι οποίες δημιουργήθηκαν από αγορά αποθεμάτων ή τη λήψη υπηρεσιών. Αντίθετα, δεν πρέπει να καταχωρούνται στους λογαριασμούς αυτούς, μολονότι το Ε.ΓΛΣ δεν το αποκλείει, οι υποχρεώσεις της επιχειρήσεως που δημιουργούνται από αγορές πάγιων στοιχείων, οι οποίες πρέπει να παρακολουθούνται στο λογαριασμό 50.08 «προμηθευτές εσωτερικού λογαριασμός πάγιων στοιχείων» ή σε νεοδημιουργούμενο λογαριασμό λ.χ. 50.91 «προμηθευτές εξωτερικού λογαριασμός πάγιων στοιχείων».

Μολονότι το Ε.ΓΛΣ, αναφέρει ότι στους λογαριασμούς αυτούς, 50.00 και 50.01 παρακολουθούνται οι υποχρεώσεις της επιχειρήσεως από τις «επί πιστώσει» αγορές, είναι σκόπιμο να καταχωρούνται στους λογαριασμούς αυτούς και αγορές «τοις μετρητοίς», ώστε οι περιληπτικοί αυτοί λογαριασμοί, αλλά και οι ατομικοί λογαριασμοί των προμηθευτών να εμφανίζουν τη συνολική ετήσια κίνηση των αγορών της επιχειρήσεως από τους επιμέρους προμηθευτές της, πληροφορία αναγκαία και χρήσιμη,

(λήψη εκπτώσεων λόγω τζίρου, διαπραγματεύσεις για επίτευξη καλύτερων όρων αγορών κ.λπ).

Λογαριασμοί 50.02 «Ελληνικό Δημόσιο»

50.03 «Ν.Π.Δ.Δ. και Δημόσιες Επιχειρήσεις»

Στους λογαριασμούς αυτούς παρακολουθούνται οι υποχρεώσεις της επιχειρήσεως που δημιουργούνται από αγορές της από το Ελληνικό Δημόσιο ή από τα Ν.Π.Δ.Δ. και τις Δημόσιες Επιχειρήσεις, όταν έχουν την ιδιότητα του προμηθευτή.

Λογαριασμός 50.04 «Προμηθευτές – Εγγυήσεις ειδών συσκευασίας»

Σ' αυτόν παρακολουθούνται τα ποσά που καταβάλλει η επιχείρηση στους προμηθευτές της ως εγγύηση για την κανονική επιστροφή των ειδών συσκευασίας που παραλαμβάνει με την υποχρέωση να τα επιστρέψει σ' αυτούς.Π.χ:

Ας υποθέσουμε ότι η «Ψ» καταβάλλει στη «Ω» εγγύηση 1.000.000 για την επιχτροφή ειδών συσκευασίας, 100 τεμαχίων με την υποχρέωση επιστροφής και ότι, μετά την εκπνοή της συμφωνημένης προθεσμίας, επέστρεψε μόνο τα 60 τεμάχια ενώ απώλεσε τα 40.

Θα γίνουν οι εξής εγγραφές:

Βιβλία «Ω»		Βιβλία «Ψ»	
38 Χρηματικά διαθέσιμα		50 Προμηθευτές	
38.00 Ταμείο	1.000.000	50.04 Προμηθευτές - Εγγυήσεις ειδών συσκευασίας	1.000.000
(εις) 30 Πελάτες		50.04.XX Προμηθευτής «Ω»	
30.04 Πελάτες - Εγγυήσεις ειδών συσκευασίας	1.000.000	(εις) 38 Χρηματικά διαθέσιμα	
30.04.XX Πελάτης «Ψ»		38.00 Ταμείο	1.000.000
30 Πελάτες		38 Χρηματικά διαθέσιμα	
30.04 Πελάτες - Εγγυήσεις ειδών συσκευασίας	1.000.000	38.00 Ταμείο	600.000
30.04.XX Πελάτης «Ψ»		61 Αμοιβές και έξοδα τρίτων	400.000
σε μεταφορά	1.000.000	61.98 Λοιπές αμοιβές τρίτων	1.000.000
		σε μεταφορά	

από μεταφορά	1.000.000	από μεταφορά	1.000.000
(εις) 38 Χρηματικά διαθέσιμα		61.98.01 Αποζημιώσεις για φθορά	
38.00 Ταμείο	600.000	ειδών συσκευασίας	
72 Πωλήσεις λοιπών αποθε-		προμηθευτών	
μάτων και άχρηστου υλικού		(εις) 50 Προμηθευτές	
72.00 Πωλήσεις εσωτερικού	400.000	50.04 Προμηθευτές - Εγγυήσεις	
72.00.28 Ειδών συσκευασίας		ειδών συσκευασίας	1.000.000
		50.04.XX Προμηθευτής «Δ»	

Λογαριασμός 50.05 «Προκαταβολές σε προμηθευτές»

1. Ε.ΓΛΣ

Πρόκειται περί προαιρετικής τηρήσεως λογαριασμού με τον οποίο είναι συνατό να παρακολουθούνται τα ποσά που καταβάλλονται σε προμηθευτές ως προκαταβολές για προμήθειες αγαθών (ή υπηρεσιών) που δεν αφορούν πάγια στοιχεία. Οι προκαταβολές έναντι παραγγελιών αποκτήσεως πάγιων στοιχείων παρακολουθούνται όχι στον παρόντα λογαριασμό, αλλά:

- ή στο λογαριασμό 15.09 «προκαταβολές κτήσεως πάγιων στοιχείων»
- ή στο λογαριασμό 50.08 «προμηθευτές εσωτερικού λογαριασμός πάγιων στοιχείων»
- ή στο λογαριασμό 32.00 «παραγγελίες πάγιων στοιχείων»

Ο λογαριασμός 50.05 κινείται στις περιπτώσεις που, κατά την κρίση της επιχειρήσεως, οι προκαταβολές οι οποίες δίνονται σε προμηθευτές αφορούν σημαντικές παραγγελίες, η εκτέλεση των οποίων απαιτεί πολύ χρόνο. Στις άλλες περιπτώσεις οι προκαταβολές σε προμηθευτές χρεώνονται απευθείας στους οικείους προσωπικούς λογαριασμούς των προμηθευτών. Με την ολική ή μερική εκτέλεση της παραγγελίας, το υπόλοιπο – ολικό ή μερικό – του λογαριασμού 50.05 μεταφέρεται στη χρέωση του οικείου προσωπικού λογαριασμού του προμηθευτή.

Σε περίπτωση που, από υπαιτιότητα της επιχειρήσεως, δεν εκτελείται η παραγγελία και για το λόγο αυτό η προκαταβολή κρατείται από τον προμηθευτή π.χ σαν ποινική ρήτρα, ο λογαριασμός 50.05 πιστώνεται ισόποσα με χρέωση του αποτελεσματικού λογαριασμού 81.00.02 «καταπτώσεις εγγυήσεων-ποινικών ρητρών»

2. ΚΒΣ

Ο ΚΒΣ, δεν συναρτά το χρόνο εκδόσεως του τιμολογίου με το χρόνο εισπράξεως του τιμήματος, αλλά με το χρόνο παράδοσης των αγαθών. Για την καταβολή προκαταβολής σε προμηθευτή ή την καταβολή σ' αυτόν ολόκληρης της αξίας του τιμολογίου εκδίδεται από τον αγοραστή ένταλμα (απόδειξη) πληρωμής ενώ από τον πωλητή-προμηθευτή γραμμάτιο (απόδειξη) εισπράξεως.

Για την προκαταβολή που περιέρχεται στον προμηθευτή ως αποζημίωση ή ως ποινική ρήτρα, επειδή η αγοράστρια επιχείρηση αθέτησε κάποιο όρο της παραγγελίας, ο προμηθευτής που καρπούται την προκαταβολή οφείλει να εκδώσει για το ποσό αυτής τιμολόγιο (αθεώρητο).

3. Φορολογία εισοδήματος

Οι προκαταβολές από προμηθευτές, έστω και αν η αγορά ματαιώθηκε τελικά, δεν συνιστούν δάνεια. Σε περίπτωση που η προκαταβολή περιέλθει στον προμηθευτή για οποιοδήποτε λόγο, έστω και με υπαιτιότητα του αγοραστή, πρέπει να δεχθούμε ότι το ποσό αυτής συνιστά δαπάνη εκπεστέα από τα ακαθάριστα έσοδα, αφού στις περιπτώσεις αυτές η απολεσθείσα προκαταβολή πρέπει να χαρακτηριστεί ως συμπληρωματικό κόστος αγορών.

4. ΦΠΑ

Επί των αποδείξεων καταβολής της προκαταβολής δεν οφείλεται ΦΠΑ. Στις περιπτώσεις που η προκαταβολή περιέρχεται στον προμηθευτή ως αποζημίωση κ.λπ, επί του ποσού αυτής υπολογίζεται ΦΠΑ.

Λογαριασμός 50.06 «Προμηθευτές – παρακρατημένες εγγυήσεις»

Στον λογαριασμό αυτόν είναι δυνατό να παρακολουθούνται τα ποσά που η επιχείρηση παρακρατεί από οτους προμηθευτές της για εγγύηση (καλής εκτελέσεως έργων, καλής λειτουργίας πωληθέντων αγαθών, κ.λπ), σύμφωνα με τους σχετικούς συμβατικούς όρους συμφωνίας με τον προμηθευτή της. Όταν δεν γίνεται χρήση του λογαριασμού 50.06, οι παρακρατημένες εγγυήσεις παρακολουθούνται στους λογαριασμούς 50.00, 50.01, 50.02 και 50.03 κατά περίπτωση. Π.χ:

Ας υποθέσουμε ότι η εμπορική επιχείρηση «Ω» προμηθεύεται από τη βιομηχανία «Ψ» ηλεκτρικά είδη αξίας 10.000.000 ευρώ, για την καλή λειτουργία των οποίων η «Ω» παρακράτησε για εγγύηση 800.000 ευρώ. Η «Ω» θα διενεργήσει την εγγραφή:

20. Εμπορεύματα	
20.00 Ηλεκτρικά είδη	10.000.000
20.00.00 Αγορές χρήσεως	
(εις) 50 Προμηθευτές	
50.00 Προμηθευτές εσωτερικού	9.200.000
50.00.XX Βιομηχανία «Ψ»	
50.06 Προμηθευτές - Παρακρατημένες εγγυήσεις	800.000
50.06.XX Βιομηχανία «Ψ»	

Αν από την παρακρατημένη εγγύηση καταπέσει υπέρ της «Ω» ποσό 200.000 ευρώ και το υπόλοιπο επιστραφεί στην «Ψ», θα γίνει εγγραφή:

50. Προμηθευτές	
50.06 Προμηθευτές - Παρακρατημένες εγγυήσεις	800.000
50.06.XX Βιομηχανία «Ψ»	
(εις) 33 Χρεώστες διάφοροι	
33.15 Λογαριασμοί ενεργοποίησης εγγυήσεων προμηθευτών σε ευρώ	200.000
38 Χρηματικά διαθέσιμα	
38.00 Ταμείο	600.000

Ο λογαριασμός 33.15 χρεώνεται με τα ποσά που καταβάλλονται από την «Ω» για την αποκατάσταση ζημιών που υπέστησαν οι πελάτες της από αγαθά που πώλησε σ' αυτούς. Έτσι, είναι δυνατό να προκύψουν οι εξής δύο περιπτώσεις:

- Να καταβληθεί στους πελάτες της «Ω» ποσό μεγαλύτερο της παρακρατημένης εγγυήσεως. Η χρεωστική διαφορά καταχωρείται

στη χρέωση του λογαριασμού οργανικών εξόδων 64.02.08 «έξοδα λόγω εγγυήσεως πωλήσεων»,

- Να καταβληθεί στους πελάτες της «Ω» ποσό μικρότερο της παρακρατημένης εγγυήσεως. Η πιστωτική διαφορά καταχωρείται στην πίστωση του λογαριασμού ανόργανων αποτελεσμάτων 81.01.02 «έκτακτα και ανόργανα έσοδα/καταπτώσεις εγγυήσεων – ποινικών ρητρών».

2. ΚΒΣ

Για το ποσό που ο προμηθευτής βαρύνεται λόγω καταπτώσεως της εγγυήσεως εκδίδει «πιστωτικό τιμολόγιο», με βάση το οποίο διενεργείται η δεύτερη παραπάνω εγγραφή.

3. Φορολογία εισοδήματος

Η προαναφερόμενη χρεωστική διαφορά που καταχωρείται στο λογαριασμό 64.02.08 αναγνωρίζεται για έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα ως γενικό έξοδο διαχείρισεως. Επίσης, φορολογούμενο έσοδο αποτελεί η προαναφερόμενη πιστωτική διαφορά που καταχωρείται στο λογαριασμό 81.01.02, αφού ουσιαστικά η διαφορά αυτή έρχεται να μειώσει το κόστος αγοράς των πωληθέντων από την επιχείρηση εμπορευμάτων.

Λογαριασμός 50.07 «Προμηθευτές – αντίθετος λογαριασμός ειδών συσκευασίας»

Πρόκειται περί λογαριασμού προαιρετικής τηρήσεως στον οποίο είναι δυνατό να παρακολουθούνται τα επιστρεπτέα στους προμηθευτές είδη συσκευασίας.

Στην τελευταία βαθμίδα αναπτύξεως του λογαριασμού τηρούνται οι ατομικοί λογαριασμοί των προμηθευτών στους οποίους είναι σκόπιμο να αναγράφεται, πέραν της αξίας και η κατεχόμενη ποσότητα των ειδών συσκευασίας που είναι επιστρεπτέα στους προμηθευτές.

α. ο λογαριασμός 50.07 χρεώνεται, με πίστωση του οικείου λογαριασμού του προμηθευτή, με την αξία που αναγράφεται στο σχετικό τιμολόγιο ή άλλο παραστατικό έγγραφο των επιστρεπτέων ειδών συσκευασίας.

β. κατά την επιστροφή των ειδών συσκευασίας γίνεται αντίστροφη από την παραπάνω εγγραφή, δηλαδή πιστώνεται ο λογαριασμός 50.07 με την αξία που χρεώθηκε και χρεώνεται ο οικείος λογαριασμός του προμηθευτή.

γ. σε περίπτωση που κατά την επιστροφή των ειδών συσκευασίας σε όχι καλή κατάσταση, ο προμηθευτής αποτιμάει τα επιστρεφόμενα σε μέρος της αρχικής αξίας τους, ο λογαριασμός 50.07 πιστώνεται με την ολική αρχική αξία και χρεώνεται ο οικείος λογαριασμός του προμηθευτή, με το ποσό που αυτός αναγνωρίζει και ο λογαριασμός 61.98.01 <<αποζημιώσεις για φθορά ειδών συσκευασίας προμηθευτών>>, με τη διαφορά.

δ. σε περίπτωση καταστροφής των επιστρεφόμενων ειδών συσκευασίας πριν από την επιστροφή τους, χρεώνεται με την αρχική αξία τους ο παραπάνω λογαριασμός 61.98.01 και πιστώνεται ο λογαριασμός 50.07.

ε. σε περίπτωση που η οικονομική μονάδα αποφασίζει να κρατήσει τα είδη συσκευασίας των προμηθευτών της για να τα χρησιμοποιήσει σαν δικά της, η αρχική αξία των ειδών αυτών μεταφέρεται στο λογαριασμό 28 <<είδη συσκευασίας>>, με πίστωση του λογαριασμού 50.07.

όταν δεν γίνεται χρήση του λογαριασμού 50.07 για την παρακολούθηση των επιστρεπτέων ειδών συσκευασίας, η παρακολούθηση αυτή γίνεται στους λογαριασμούς 50.00, 50.01, 50.02 και 50.03, κατά περίπτωση.

Οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν όταν πληρώνονται υποχρεώσεις σε ξένο νόμισμα καταχωρούνται στο λογαριασμό 81.00.04, όταν είναι χρωστικές, ή στο λογαριασμό 81.01.04, όταν είναι πιστωτικές εφόσον δεν αφορούν κτήση πάγιων στοιχείων, ή στο

λογαριασμό 16.15 όταν αφορούν πάγια στοιχεία, με πίστωση ή χρέωση των οικείων λογαριασμών προμηθευτών σε ξένο νόμισμα.

Λογαριασμός 50.90 «Τρίτοι – λογαριασμοί πωλήσεων εμπορευμάτων για λογαριασμό τους»

Την τήρηση του λογαριασμού αυτού υποδεικνύει το Ε.ΣΥ.Λ. με τη γνωμάτευσή του 165/2045/1993, για την παρακολούθηση των υποχρεώσεων της επιχείρησης από πωλήσεις εμπορευμάτων για λογαριασμό τρίτων.

Εμφάνιση του λογαριασμού 50 στον ισολογισμό

Τα πιστωτικά υπόλοιπα των υπολογισμών του λογαριασμού 50 εμφανίζονται στον ισολογισμό στην κατηγορία των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων με τον τίτλο «προμηθευτές».

Τα χρεωστικά υπόλοιπα των υπολογισμών του λογαριασμού 50, με εξαίρεση τον υπολογισμό 50.08, εμφανίζονται στον ισολογισμό στην κατηγορία των αποθεμάτων με τον τίτλο «προκαταβολές για αγορές αποθεμάτων».

Το χρεωστικό υπόλοιπο του 50.08 «προμηθευτές εξωτερικού λογαριασμός πάγιων στοιχείων», εμφανίζεται στην κατηγορία των ενσώματων ακινητοποιήσεων με τον τίτλο «ακινήτοποιήσεις υπό εκτέλεση και προκαταβολές».

Λογαριασμός 51 «ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΠΛΗΡΩΤΕΑ»

Περιεχόμενο του λογαριασμού 51

1. Ε.ΓΛΣ

Στο λογαριασμό 51 παρακολουθούνται οι υποχρεώσεις – σε ευρώ και σε ξένο νόμισμα – της επιχειρήσεως, οι οποίες είναι ενσωματωμένες σε τίτλους συναλλαγματικών ή γραμματίων εις διαταγήν και υποσχετικών επιστολών, ανεξάρτητα από τα αίτια της δημιουργίας τους.

Σημειώνεται ότι στον προκείμενο λογαριασμό παρακολουθούνται οπωσδήποτε οι βραχυπρόθεσμοι προαναφερόμενοι πληρωτέοι τίτλοι. Είναι δυνατό όμως στους ίδιους λογαριασμούς να παρακολουθούνται και οι πληρωτέοι μακροπρόθεσμοι τίτλοι στην περίπτωση που οι τελευταίοι δεν παρακολουθούνται στους προαιρετικής τηρήσεως λογαριασμούς 45.19, 45.20 και 45.21.

Ο λογαριασμός 51 και οι υπολογισμοί που πιστώνονται, κατά την έκδοση ή την αποδοχή τους (δηλαδή κατά τη γέννηση της υποχρεώσεως), με την ονομαστική αξία των τίτλων και χρεώνονται κατά την εξόφλησή τους.

2. Σύγχρονες αντιλήψεις

Κατά το Ε.ΓΛΣ στον προκείμενο λογαριασμό παρακολουθούνται οι πληρωτέοι τίτλοι συναλλαγματικών κ.λπ, ανεξάρτητα από την αιτία δημιουργίας τους, δηλαδή παρακολουθούνται οι τίτλοι που ενσωματώνουν οργανικές υποχρεώσεις υποχρεώσεις από αγορές αγαθών και υπηρεσιών που συνιστούν προέκταση του λογαριασμού «προμηθευτές», αλλά ενδεχόμενα και τίτλοι που προέρχονται από ανόργανα αίτια, όπως π.χ. από λήψη δανείων από συγγενείς εταιρίες). Σοβαροί λόγοι, κυρίως για διερεύνηση των οικονομικών καταστάσεων επιβάλλουν τη διακεκριμένη λογιστική παρακολούθηση των δύο αυτών κατηγοριών τίτλων, που μπορεί να επιτευχθεί με την περαιτέρω κατάλληλη ανάπτυξη των προβλεπόμενων από το σχέδιο δευτεροβάθμιων λογαριασμών.

Σε περίπτωση διαμαρτυρήσεως και γενικά περιελεύσεως γραμματίου πληρωτέου σε καθυστέρηση, διδάσκεται ότι δεν γίνεται καμιά εγγραφή, γιατί από νομική άποψη, το γραμμάτιο παραμένει σε πλήρη ισχύ. Λόγοι όμως απεικονίσεως της οικονομικής καταστάσεως της επιχείρησης, κυρίως από πλευράς προσδιορισμού της ρευστότητας αυτής, επιβάλλουν, πολλές φορές, το διαχωρισμό των γραμματίων που βρίσκονται σε καθυστέρηση από τα μή λήξαντα γραμμάτια από την καταχώρησή τους σε ιδιαίτερους υπολογισμούς του προκείμενου πρωτοβάθμιου.

Λογαριασμοί 51.03 «Μηδουλευμένοι τόκοι γραμματίων πληρωτέων σε ευρώ

51.04 «Μη δουλευμένοι τόκοι γραμματίων πληρωτέων σε Ε.Ν.»

51.05 «Μη δουλευμένοι τόκοι γραμματίων πληρωτέων εκδόσεως ΝΠΔΔ και Δημοσίων Επιχειρήσεων

Τα γραμμάτια πληρωτέα καταχωρούνται στο λογαριασμό 51 και στους υπολογισμούς του, στην ονομαστική αξία, μολονότι η εξόφλησή τους θα γίνει σε χρόνο μεταγενέστερο και προκειμένου για τα άληκτα κατά το τέλος της χρήσεως γραμμάτια πληρωτέα, η εξόφλησή τους θα γίνει σε χρόνο μεταγενέστερο της ημέρας κλεισίματος του ισολογισμού. Έτσι, στα κατά το τέλος της χρήσεως άληκτα γραμμάτια πληρωτέα περιλαμβάνονται και μη δουλευμένοι τόκοι, οι οποίοι θα πρέπει να αφαιρούνται από την ονομαστική αξία των γραμματίων, ώστε τα γραμμάτια να εμφανίζονται στον ισολογισμό στην, κατά την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού, παρούσα αξία τους.

Κατά τις σύγχρονες αντιλήψεις, θέμα λογισμού των μη δουλευμένων τόκων και εκπτώσεών τους από την ονομαστική αξία των γραμματίων ανακύπτει μόνο για τα γραμμάτια μακροπρόθεσμης λήξεως, ενώ γίνεται δεκτό ότι δεν είναι απαραίτητο να εκπίπτονται μη δουλευμένοι τόκοι από την ονομαστική αξία των γραμματίων βραχυπρόθεσμης λήξεως.

Το Ε.ΓΛΣ δεν κάνει διάκριση στο προκείμενο θέμα μεταξύ μακροπρόθεσμων και βραχυπρόθεσμων γραμματίων και προβλέπει τα ακόλουθα:

- **Πρώτη περίπτωση:** Όταν οι τόκοι δεν περιλαμβάνονται στο κόστος κτήσεως των περιουσιακών στοιχείων που αποκτώνται με αποδοχή των γραμματίων

Στις περιπτώσεις που οι τόκοι που περιλαμβάνονται στην ονομαστική αξία των γραμματίων πληρωτέων δεν έχουν επιβαρύνει το κόστος κτήσεως των περιουσιακών στοιχείων (παγίων ή κυκλοφορούντων) που αποκτήθηκαν με αποδοχή των γραμματίων, ισχύουν τα εξής:

A) όταν τα γραμμάτια γίνονται αποδεκτά και λήγουν μέσα στην ίδια χρήση.

Στην περίπτωση αυτή οι τόκοι αποτελούν δουλευμένο έξοδο της χρήσεως και καταχωρούνται απευθείας στον αποτελεσματικό λογαριασμό 65.06 «τόκοι και συναφή έξοδα/τόκοι και έξοδα λοιπών βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων», π.χ:

Ας υποθέσουμε ότι την 1/3 η επιχείρηση αποδέχθηκε συναλλαγματική αξίας 4.100.000 ευρώ και λήξεως 31/5 του ιδίου έτους, λόγω αγοράς πρώτων υλών τιμολογιακής αξίας 4.000.000 ευρώ. Κατά την αποδοχή της συναλλαγματικής θα γίνει εγγραφή:

24 Πρώτες ύλες	
24.01 Αγορές χρήσεως	4.000.000
65 Τόκοι και συναφή έξοδα	
65.06 Τόκοι και έξοδα λοιπών βραχ/σμων υποχρεώσεων	100.000
[4.000.000×3×10%]: 12	
(εις) 51 Γραμμάτια πληρωτέα	
51.00 Γραμμάτια πληρωτέα σε ευρώ	4.100.000

Η συναλλαγματική εξοφλείται κατά τη λήξη της και συνεπώς δεν εμφανίζεται στον ισολογισμό.

B) όταν τα γραμμάτια γίνονται αποδεκτά μέσα στη χρήση και λήγουν μετά το τέλος της

Από τους τόκους που περιλαμβάνονται στα γραμμάτια αυτά εκείνοι που αναλογούν στη χρονική περίοδο μέχρι τη λήξη της χρήσεως μέσα στην οποία έγινε η αποδοχή των γραμματίων, καταχωρούνται απευθείας στο λογαριασμό 65.06 «τόκοι και συναφή έξοδα/τόκοι και έξοδα λοιπών βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων», ενώ εκείνοι που αναλογούν στη χρονική περίοδο μετά τη λήξη της χρήσεως αυτής

καταχωρούνται στη χρέωση του λογαριασμού 51.03 «μη δουλευμένοι τόκοι γραμματίων πληρωτέων σε Ξ.Ν.» ή 51.05 «μη δουλευμένοι τόκοι γραμματίων πληρωτέων εκδόσεως Ν.Π.Δ.Δ. και Δημοσίων Επιχειρήσεων», κατά περίπτωση, οι οποίοι λογαριασμοί είναι αντίθετοι αντίστοιχα των υπολογισμών 51.00, 51.01 και 51.02, στους οποίους καταχωρείται η ονομαστική αξία των γραμματίων. Π.χ:

Αν στο προηγούμενο παράδειγμα η συναλλαγματική έγινε αποδεκτή την 1/11/2002 και λήγει 31/1/2003, θα γίνει η εγγραφή:

24 Πρώτες ύλες	
24.01 Αγορές χρήσεως	4.000.000
65 Τόκοι και συναφή έξοδα	
65.06 Τόκοι και έξοδα λοιπών βραχ/σμων υποχρεώσεων	66.667
51 Γραμμάτια πληρωτέα	
51.03 Μη δουλευμένοι τόκοι γραμματίων πληρωτέων σε ευρώ	33.333
(εις) 51 Γραμμάτια πληρωτέα	
51.00 Γραμμάτια πληρωτέα σε ευρώ	4.100.000

Στο τέλος κάθε χρήσεως, οι δουλευμένοι και αναλογούντες στην κλειόμενη χρήση τόκοι:

1. των γραμματίων που είχαν γίνει αποδεκτά σε προηγούμενες χρήσεις και έληξαν μέσα στην χρήση αυτήν και
2. των γραμματίων που έγιναν αποδεκτά σε προηγούμενες χρήσεις και λήγουν μετά το τέλος αυτής μεταφέρονται από τους αντίθετους υπολογισμούς 51.03, 51.04 και 51.05, κατά περίπτωση, στους οικείους υπολογισμούς του 65.06 «τόκοι και συναφή έξοδα/τόκοι και έξοδα λοιπών βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων»

Έτσι στο προηγούμενο παράδειγμα, την 31/12/2002 θα γίνει η εγγραφή:

65. Τόκοι και συναφή έξοδα	
65.06 Τόκοι και έξοδα λοιπών βραχ/σμων υποχρεώσεων	33.333
(εις) 51. Γραμμάτια πληρωτέα	
51.03 Μη δουλευμένοι τόκοι γραμματίων πληρωτέων	33.333

Όπως είναι ευνόητο, αν πρόκειται περί γραμματίων πληρωτέων μακροπρόθεσμης λήξεως, τα οποία παρακολουθούνται στους λογαριασμούς 45.19, 45.20 και 45.21, κατά περίπτωση, αντί της χρέωσης των λογαριασμών 51.03, 51.04 και 51.05, χρεώνονται αντίστοιχα οι λογαριασμοί 54.24, 45.25 και 45.26.

Ας υποθέσουμε ότι την 1/10/2002 η επιχείρηση αγόρασε μηχανήματα αξίας 10.000.000 ευρώ και αποδέχτηκε συναλλαγματική ονομαστικής αξίας 14.000.000 ευρώ, που λήγει την 30/9/2006. Θα γίνουν εγγραφές:

12 Μηχανήματα - Τεχνικές εγκαταστάσεις - Λοιπός μηχανολογικός εξοπλισμός	
12.00 Μηχανήματα	10.000.000
65 Τόκοι και συναφή έξοδα	
65.01 Τόκοι και έξοδα λοιπών μακρ/σμων υποχρεώσεων	
65.01.07 Τόκοι και έξοδα μακρ/σμων γραμ. πληρωτέων σε ευρώ $(10.000.000 \times 3/12 \times 10\%)$	250.000
45. Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	
45.24 Μη δουλευμένοι τόκοι γραμματίων πληρωτέων σε ευρώ $(10.000.000 \times 45/12 \times 10\%)$	3.750.000
(εις) 45. Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	
45.19 Γραμμάτια πληρωτέα σε ευρώ	14.000.000

Στο τέλος καθεμιάς από τις επόμενες χρήσεις θα γίνεται η εγγραφή:

	Στις	
	31/12/2002	31/12/2003
	31/12/2004	31/12/2005
65 Τόκοι και συναφή έξοδα		
65.01 Τόκοι και έξοδα λοιπών μακρ/σμων υποχρεώσεων	1.000.000	750.000
65.01.07 Τόκοι και έξοδα μακρ/σμων γραμ. πληρωτέων (εις) 45 Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		
45.24 Μη δουλευμένοι τόκοι γραμματίων πληρωτέων	1.000.000	750.000

Οι μη δουλευμένοι τόκοι των γραμματίων πληρωτέων εμφανίζονται στον ισολογισμό αφαιρετικά από τους λογαριασμούς «γραμμάτια πληρωτέα» του μακροπρόθεσμου ή, κατά περίπτωση, του βραχυπρόθεσμου παθητικού.

- **Δεύτερη περίπτωση:** Όταν οι τόκοι περιλαμβάνονται στο κόστος κτήσεως των περιουσιακών στοιχείων που αποκτώνται με αποδοχή των γραμματίων

Στην περίπτωση αυτή ο διαχωρισμός και η εμφάνιση των μη δουλευμένων τόκων στους αντίθετους λογαριασμούς 51.03, 51.04 και 51.05 ή, κατά περίπτωση στους επίσης αντίθετους λογαριασμούς 45.24, 45.25 και 45.26, είναι δυνατός και αφήνεται στην κρίση της επιχείρησης. Η επιχείρηση, εφόσον επιθυμεί, μπορεί να υπολογίσει και να εμφανίσει στους παραπάνω αντίθετους λογαριασμούς τους μη δουλευμένους τόκους, π.χ.:

Αν στην περίπτωση του προηγούμενου παραδείγματος το τιμολόγιο αγοράς των μηχανημάτων ανέγραφε τίμημα πώλησεως «επί πιστώσει» 14.000.000 ευρώ εξοφλητέο την 30/9/2005, και για την αγορά των μηχανημάτων αυτών η αγοράστρια επιχείρηση αποδέχθηκε συναλλαγματική ισόποσης ονομαστικής αξίας και λήξεως 30/9/2005, η αγοράστρια επιχείρηση έχει την ευχέρεια:

A) να μη διαχωρίσει τους μη δουλευμένους τόκους και να διενεργήσει την εγγραφή:

12. Μηχανήματα - Τεχνικές εγκαταστάσεις - Λοιπός μηγ/κός εξοπλισμός	
12.00 Μηχανήματα	14.000.000
(εις) 51 Γραμμάτια πληρωτέα	
51.00 Γραμμάτια πληρωτέα σε ευρώ	14.000.000

Στο τέλος των χρήσεων 2001, 2002, 2003 και 2004 από την ονομαστική αξία του γραμματίου δε θα αφαιρούνται οι μη δουλευμένοι τόκοι.

B) Στο τέλος κάθε χρήσεως να διαχωρίζει τους μη δουλευμένους τόκους, τους οποίους να καταχωρεί στη χρέωση των αντίθετων λογαριασμών 51.03, 51.04 και 51.05 ή, κατά περίπτωση των επίσης αντίθετων λογαριασμών 45.24, 45.25 και 45.26.

Το Ε.ΓΛΣ αναφέρει σχετικά ότι «ο λογιστικός χειρισμός του διαχωρισμού αφήνεται στην κρίση κάθε οικονομικής μονάδας που επιθυμεί να κάνει χρήση της δυναμικής ευχέρειας της περίπτωσης αυτής,

υπό τον όρο όμως ότι δεν θα μεταφέρονται σε αποτελεσματικούς λογαριασμούς εξόδων και εσόδων των ομάδων 6 και 7 οι μη δουλευμένοι τόκοι των γραμματίων πληρωτέων της κατηγορίας αυτής». Δεν καθορίζει, συνεπώς, το Ε.ΓΛΣ τη σχετική λογιστική εγγραφή που πρέπει να γίνεται για το διαχωρισμό των μη δουλευμένων τόκων. Και όσο μεν αφορά τους χρεούμενους λογαριασμούς δεν είναι άλλοι από τους αντίθετους λογαριασμούς που αναφέρθηκαν παραπάνω. Δεδομένου ότι το Ε.ΓΛΣ αποκλείει την πίστωση λογαριασμού εξόδων ή εσόδων (ομάδες 6 και 7), η μόνη λύση που μένει είναι να πιστωθεί κάποιος μεταβατικός λογαριασμός, π.χ.:

Αν την 31/12/2001 οι μη δουλευμένοι τόκοι που περιλαμβάνονται στο γραμμάτιο του παραδείγματος της προηγούμενης περίπτωσης ανέρχονται σε 2.000.000 ευρώ, την ημερομηνία αυτή θα γίνει εγγραφή:

51. Γραμμάτια πληρωτέα	
51.03 Μη δουλευμένοι τόκοι γραμ. πληρωτέων	2.000.000
(εις) 56 Μεταβατικοί λογαριασμοί παθητικού	
56.00 Έσοδα επόμενων χρήσεων	2.000.000

Την 31/12/2002 θα αντιλογιστεί η εγγραφή αυτή κατά το ποσό των τόκων που κατέστησαν δουλευμένοι στη χρήση 2002.

- **Τρίτη περίπτωση:** Όταν οι μη δουλευμένοι τόκοι ορισμένων μόνο γραμματίων πληρωτέων περιελήφθησαν στο κόστος κτήσεως των στοιχείων που αποκτώνται με αποδοχή των γραμματίων

Είναι ενδεχόμενο οι μη δουλευμένοι τόκοι ορισμένων μόνο γραμματίων πληρωτέων, να περιελήφθησαν στο κόστος κτήσεως των στοιχείων ενεργητικού που αποκτήθηκαν με την έκδοση (ή την αποδοχή) των γραμματίων αυτών, ενώ οι μη δουλευμένοι τόκοι άλλων γραμματίων να μην έχουν συμπεριληφθεί στο κόστος των αποκτημένων στοιχείων. Στις περιπτώσεις αυτές οι μη δουλευμένοι τόκοι που εμφανίζονται στους αντίθετους λογαριασμούς 51.03, 51.04 και 51.05 ή 45.24, 45.25 και 45.26 δεν ανταποκρίνονται σε όλα τα πληρωτέα γραμμάτια και θα ήταν παραπλανητικό να εμφανιστούν στον ισολογισμό αφαιρετικά των γραμματίων πληρωτέων. Για το λόγο αυτόν είναι ορθότερο σε μια τέτοια περίπτωση όλα τα γραμμάτια να εμφανίζονται στο παθητικό του ισολογισμού στην ονομαστική τους αξία, οι δε μη δουλευμένοι τόκοι των

πληρωτέων γραμματίων που λογίστηκαν να εμφανίζονται, όχι στους αντίθετους λογαριασμούς των γραμματίων (51.03, 51.04 και 51.05 ή 45.24, 45.25, 45.26), αλλά στο λογαριασμό 36.00 «μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού/έξοδα επόμενων χρήσεων».

Ο λογιστικός χειρισμός του διαχωρισμού αφήνεται στην κρίση κάθε οικονομικής μονάδας που επιθυμεί να κάνει χρήση της δυνητικής ευχέρειας της περιπτώσεως αυτής, υπό τον όρο όμως ότι δε θα μεταφέρονται σε αποτελεσματικούς λογαριασμούς εξόδων και εσόδων των ομάδων 6 και 7 οι μη δουλευμένοι τόκοι των γραμματίων πληρωτέων της κατηγορίας αυτής.

Λογαριασμοί 51.90 «Υποσχετικές επιστολές πληρωτέες σε ευρώ»

51.91 «Υποσχετικές επιστολές πληρωτέες σε Ξ.Ν.»

Οι λογαριασμοί δημιουργήθηκαν με τη γνωμάτευση του Ε.ΣΥ.Λ. 79/1643/1991, στην οποία εκτός από τους λογαριασμούς αυτούς υιοθετούνται και οι αντίστοιχοι αυτών λογαριασμοί 51.92 «μη δουλευμένοι τόκοι υποσχετικών επιστολών πληρωτέων σε Ξ.Ν.».

Οι προκείμενοι λογαριασμοί λειτουργούν όπως και οι αντίστοιχοι λογαριασμοί των γραμματίων πληρωτέων.

Κριτική της προβλεπόμενης από το Ε.ΓΛΣ λογιστικής αντιμετώπισης των τόκων των γραμματίων πληρωτέων – Σύγχρονες αντιλήψεις

Η ρύθμιση των τόκων των γραμματίων πληρωτέων στις περιπτώσεις που δεν βαρύνουν το κόστος των αγοραζόμενων περιουσιακών στοιχείων κρίνεται ορθή, αφού βαρύνουν τα αποτελέσματα των χρήσεων στις οποίες καθίστανται δουλευμένοι.

Στην αντίθετη, όμως, περίπτωση που, κατά παράβαση, των παραδεγμένων λογιστικών αρχών, οι τόκοι των γραμματίων πληρωτέων βαρύνουν το κόστος των στοιχείων που αποκτώνται, ο διαχωρισμός των μη δουλευμένων τόκων από την ονομαστική τους αξία των γραμματίων πληρωτέων είναι κτά το Ε.ΓΛΣ δυνητικός και οι αντίθετοι λογαριασμοί

των μη δουλευμένων τόκων χρεώνονται με πίστωση όχι, όπως θα έπρεπε, του κόστους κτήσεως των στοιχείων που επιβαρύνθηκαν με τους τόκους αυτούς, αλλά κατ' ανάγκη με πίστωση κάποιου μεταβατικού λογαριασμού. Δηλαδή, με τους μη δουλευμένους τόκους των γραμματίων πληρωτέων χρεώνεται το κόστος των στοιχείων που αποκτώνται με πίστωση των μεταβατικών λογαριασμών. Το θέμα περιπλέκεται ακόμη περισσότερο στις περιπτώσεις που δεν τηρείται κατά πάγια τακτική η ίδια μεταχείριση των τόκων και σε άλλες περιπτώσεις κοαστολογούνται, ενώ σε άλλες βαρύνουν τα αποτελέσματα.

Κρίνεται σκόπιμο να ακολουθείται η ρύθμιση που δίνει το Α.Ρ.Β, η οποία συνοψίζεται στα εξής:

- Όλες οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις (σε ανοικτούς λογαριασμούς και σε γραμμάτια) εμφανίζονται στον ισολογισμό στην ονομαστική τους αξία και συνεπώς δεν υπολογίζονται για αυτές μη δουλευμένοι τόκοι, αφού οι υποχρεώσεις αυτές ή είναι άτοκες ή οι τόκοι αυτών επιβαρύνουν, κατά κανόνα, το κόστος των αγοραζόμενων περιουσιακών στοιχείων (ενσώματων και ασώματων).
- Όλες οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις (σε ανοικτούς λογαριασμούς και σε γραμμάτια) εμφανίζονται στον ισολογισμό στην παρούσα αξία τους, δηλ. υπολογίζονται για αυτές οι κατά το κλείσιμο του ισολογισμού μη δουλευμένοι τόκοι, υπό τον όρο ότι οι τόκοι δεν βαρύνουν το κόστος κτήσεως των αγοραζόμενων στοιχείων, αλλά σύμφωνα με τη σωστή αντίληψη περί κόστους κτήσεως, βαρύνουν τα αποτελέσματα.

Εμφάνιση του λογαριασμού 51 στον ισολογισμό

Οι υπολογισμοί του 51 εμφανίζονται στον ισολογισμό ως εξής:

<i>Υπολ/σμοί του 51</i>	<i>Λ/σμοί ισολογισμού (βραχ/σμο παθητικό)</i>
51.00 «Γραμμάτια πληρωτέα σε ευρώ»	«Γραμμάτια πληρωτέα»
51.01 «Γραμμάτια πληρωτέα σε Ξ.Ν.»	
51.02 «Γραμμάτια πληρωτέα εκδόσεως Ν.Π.Δ.Δ και Δημόσιων Επιχειρήσεων»	
51.90 «Υποσχετικές επιστολές πληρωτέες σε ευρώ» 51.91 «Υποσχετικές επιστολές πληρωτέες σε Ξ.Ν.»	
Οι 51.03, 51.04, 51.05 και 51.92, 51.93, που είναι αντίθετοι λ/σμοί των παραπάνω και εμφανίζουν τους μη δουλευμένους τόκους	αφαιρετικά του προηγούμενου λ/σμού με τον τίτλο: «μη δουλευμένοι τόκοι»

Λογαριασμός 56 «Μεταβατικοί λογαριασμοί παθητικού»

Έννοια και περιεχόμενο των μεταβατικών λογαριασμών παθητικού

Για τους μεταβατικούς λογαριασμούς παθητικού, το Ε.ΓΛΣ ανφέρει ότι, «όπως και οι μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού, έτσι και οι μεταβατικοί λογαριασμοί παθητικού εξυπηρετούν το σκοπό της αναμορφώσεως των λογαριασμών του ισολογισμού στο πραγματικό μέγεθός τους κατά την ημερομηνία λήξεως της χρήσεως»

Ο ν.2190/1920, σύμφωνα με το Ε.ΓΛΣ, ορίζει, ότι στους μεταβατικούς λογαριασμούς παθητικού εμφανίζονται χωριστά:

- τα έσοδα που εισπράχθηκαν μέσα στην κλειόμενη χρήση, αλλά αφορούν την επόμενη ή τις επόμενες χρήσεις (έσοδα προεισπραγμένα),
- τα έξοδα που πραγματοποιήθηκαν και αφορούν την κλειόμενη χρήση, αλλά δεν πληρώθηκαν ή δεν πιστώθηκαν σε προσωπικούς λογαριασμούς μέσα σ' αυτήν, ούτε είναι δυνατή η πίστωσή τους σε τέτοιους λογαριασμούς, επειδή δεν είναι απαιτητά κατά το τέλος της χρήσεως.

Οι μεταβατικοί λογαριασμοί παθητικού όπως και του ενεργητικού, χρησιμοποιούνται στο τέλος της χρήσεως. Οι χρονικές τακτοποιήσεις των εξόδων, των εσόδων, των αγорών και των πωλήσεων στη διάρκεια της χρήσεως, για την κατάρτιση βραχυπρόθεσμων οικονομικών καταστάσεων, γίνονται, στα πλαίσια της γενικής λογιστικής, με τη χρησιμοποίηση του λογαριασμού 58 «λογαριασμοί περιοδικής κατανομής» και όχι των μεταβατικών λογαριασμών.

Λογαριασμός 56.00 «Έσοδα επόμενων χρήσεων»

Στο λογαριασμό αυτόν καταχωρούνται τα έσοδα που εισπράχθηκαν μέσα στην κλειόμενη χρήση, τα οποία όμως αφορούν την επόμενη ή τις επόμενες χρήσεις. Συνήθεις περιπτώσεις τέτοιων εσόδων

είναι τα προεισπραγμένα ενοίκια ακινήτων, δικαιωμάτων και γενικά τα προεισπραγμένα έσοδα.

Η ανάπτυξη του παρόντος λογαριασμού σε υπολογισμούς πρέπει να είναι αντίστοιχη της αναπτύξεως των λογαρισμών εσόδων (της ομάδας 7 και του λογαριασμού 81), στους οποίους μεταφέρονται τα κονδύλια που αφορούν τη νέα (επόμενη) χρήση, αμέσως μετά την έναρξή της.

Ο λογαριασμός είναι δυνατό να πιστωθεί:

- Είτε απευθείας κατά την είσπραξη των εσόδων στη διάρκεια της χρήσεως
- Είτε στο τέλος της χρήσεως, με χρέωση των οικείων λογαριασμών εσόδων που είχαν πιστωθεί κατ'ατην είσπραξη των εσόδων στη διάρκεια αυτής, π.χ:

Την 1/11/2007 η επιχείρηση εισέπραξε από τον μισθωτή Γ. Γεωργίου τα ετήσια ενοίκια του ακινήτου της, 1.230.000 ευρώ. Ο λογαριασμός μπορεί να πιστωθεί:

<i>Κατά την είσπραξη (1/11/2007)</i>		<i>(α) Κατά την είσπραξη (1/11/2007)</i>	
38. Χρηματικά διαθέσιμα		38 Χρηματικά διαθέσιμα	1.200.000
38.00 Ταμείο	1.200.000	38.00 Ταμείο	
(εις) 75 Έσοδα παρεπόμενων ασχολιών		(εις) 75 Έσοδα παρεπόμενων ασχολιών	1.200.000
75.05 Ενοίκια κτιρίων	200.000	75.05 Ενοίκια κτιρίων	
56 Μεταβατικοί λ/σμοί παθητικού			
56.00 Έσοδα επόμενων χρήσεων	1.000.000		
56.00.7505 Ενοίκια κτιρίων			
		<i>(β) Στο τέλος της χρήσεως 2007</i>	
		75 Έσοδα παρεπόμενων ασχολιών	1.000.000
		75.05 Ενοίκια κτιρίων	
		(εις) 56 Μεταβατικοί λ/σμοί παθητικού	1.000.000
		56.00 Έσοδα επόμενων χρήσεων	
		56.00.705 Ενοίκια κτιρίων	

Λογαριασμός 56.01 «Έξοδα χρήσεως δουλευμένα (πληρωτέα)»

Στο λογαριασμό καταχωρούνται τα έξοδα που αφορούν την κλειόμενη χρήση, δηλαδή τα έξοδα που κατέστησαν δουλευμένα στην κλειόμενη χρήση, αλλά δεν καταβλήθηκαν (πληρώθηκαν) μέσα σ' αυτήν και τα οποία, σύμφωνα π.χ. με τις σχετικές συμβάσεις, δεν είναι στο τέλος

της χρήσεως απαιτητά από τους δικαιούχους. Για το λόγο αυτό δεν κρίνεται ορθό ή σκόπιμο τα έξοδα αυτά να φέρονται σε πίστωση των οικείων λογαριασμών υποχρεώσεων. Τις υποχρεώσεις αυτές η πράξη εμφανίζει συνήθως με τον τίτλο «πληρωτέα (ή οφειλόμενα) έξοδα». Τονίζεται ότι τα ποσά που καταχωρούνται στην πίστωση του λογαριασμού συνιστούν υποχρεώσεις της επιχείρησης οριστικές και εκκαθαρισμένες και συνεπώς δεν πρόκειται για προβλέψεις εξόδων, οι οποίες όπως είναι γνωστό, περικλείουν αβεβαιότητα. Απλώς οι υποχρεώσεις αυτές δεν είναι στο τέλος της χρήσεως απαιτητές από τους δικαιούχους. Οι υποχρεώσεις που, κατα την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού, είναι απαιτητές από τους δικαιούχους, καταχωρούνται στην πίστωση των οικείων λογαριασμών υποχρεώσεων λ.χ. στους οικείους υπολογισμούς του 50 «προμηθευτές» ή του 53 «πιστωτές διάφοροι» κ.λπ, π.χ.

Έστω ότι οι αμοιβές του ημερομισθίου προσωπικού καταβάλλονται κάθε Παρασκευή και ότι η τελευταία ημέρα της χρήσεως (31/12/2001) συμπίπτει να είναι Τετάρτη. Η μισθοδοτική κατάσταση θα εξοφληθεί την Παρασκευή 2/1/2002 και συνεπώς η δαπάνη των τριών ημερομισθίων (Δευτέρας, Τρίτης, Τετάρτης), πρέπει να βαρύνει τη χρήση 2001, γιατί η εργασία πραγματοποιήθηκε κατ' αυτήν. Αν οι αποδοχές των δύο ημερών ανέρχονται λ.χ. σε 1.000.000 ευρώ και οι ανάλογες εργοδοτικές εισφορές σε 200.000 ευρώ (αγνοουμένων, για την απλούστευση, των κρατήσεων κ.λπ) θα γίνουν εγγραφές:

Κατά την 31/12/2001

60 Αποδοχές και έξοδα προσωπικού		
60.01 Αμοιβές ημερομισθίου προσωπικού	1.000.000	
60.04 Εργοδοτικές εισφορές και επιβαρύνσεις ημερομισθίου προσωπικού	200.000	
(εις) 56 Μεταβατικοί λογαριασμοί παθητικού		
56.01 Έξοδα χρήσεως δουλευμένα (πληρωτέα)		1.200.000
56.01.6001 Αμοιβές ημερομισθίου προσωπικού	1.000.000	
56.01.6004 Εργοδοτικές εισφορές και επιβαρύνσεις ημερομισθίου προσωπικού	200.000	

Κατά την επόμενη χρήση (2/1/2002) γίνεται κανονική καταχώριση της μισθοδοτικής καταστάσεως και ταυτόχρονα αντιλογισμός της παραπάνω εγγραφής.

Λογαριασμός 56.02 «Αγορές υπό τακτοποίηση»

Κατά το Ε.ΓΛΣ στο λογαριασμό αυτόν «παρακολουθούνται οι υπό τακτοποίηση αγορές αγαθών σε περίπτωση που το τιμολόγιο ή τα άλλα δικαιολογητικά αγοράς δεν περιέρχονται στην οικον. μονάδα κατά την παραλαβή των αγαθών».

Ως προς τον τρόπο λειτουργίας του λογαριασμού, το Ε.ΓΛΣ προβλέπει τα εξής:

Η χρέωση των λογαριασμών αποθεμάτων με την αξία των αγαθών που αγοράζονται γίνεται κατά την παραλαβή τους με βάση τα τιμολόγια και λοιπά δικαιολογητικά αγοράς. Σε περίπτωση που τα τιμολόγια ή τα λοιπά δικαιολογητικά δεν περιέρχονται στην επιχείρηση κατά την παραλαβή των αγαθών, χρεώνονται οι λογαριασμοί αποθεμάτων με τη συμφωνημένη αξία των αγαθών που παραλαμβάνονται με πίστωση του λογαριασμού του προμηθευτή ή των λογαριασμών των χρηματικών διαθεσίμων ή των οικείων υπολογισμών του λογαριασμού 32 «παραγγελίες στο εξωτερικό». Ενδεχόμενη διαφορά μεταξύ της αξίας του τιμολογίου και εκείνης που λαμβάνεται υπόψη κατά τη χρέωση των λογαριασμών των αποθεμάτων, καταχωρείται στους οικείους λογαριασμούς αυτών, εκτός αν η εγγραφή τακτοποιήσεως γίνεται έπειτα από το κλείσιμο του ισολογισμού, οπότε η διαφορά αυτή καταχωρείται στον αποτελεσματικό λογαριασμό 82 «έξοδα και έσοδα προηγούμενων χρήσεων».

Λαμβανομένου υπόψη ότι κατά τον ΚΒΣ το τιμολόγιο πώλησεως εκδίδεται «το αργότερο σε ένα μήνα από την παράδοση ή αποστολή των αγαθών στον αγοραστή και πάντως μέσα στην ίδια διαχειριστική περίοδο των συμβαλλομένων», ο λογαριασμός είναι δυνατό να χρησιμοποιείται μόνο στη διάρκεια της χρήσεως. Δεν απομένει, συνεπώς, έδαφος λειτουργίας του λογαριασμού αυτού στο τέλος της χρήσεως, αφού όλα τα παραληφθέντα μέσα στη χρήση αγαθά πρέπει να τιμολογηθούν και συνεπώς με την αξία τους θα πιστωθούν οι λογαριασμοί των προμηθευτών. Για τη χρονική τακτοποίηση των αγορών στη διάρκεια της χρήσεως, το Ε.ΓΛΣ προβλέπει, στα πλαίσια της γενικής λογιστικής, τη χρησιμοποίηση υπολογισμών του λογαριασμού 58 και στα πλαίσια της αναλυτικής λογιστικής, τη χρησιμοποίηση υπολογισμών του 91 «ανακατάταξη εξόδων, αγορών και εσόδων».

Λογαριασμός 56.03 «Εκπτώσεις επί πωλήσεων υπό διακανονισμό»

1. Ε.ΓΛΣ

Στο λογαριασμό εμφανίζονται οι οφειλόμενες από την επιχείρηση προς πελάτες της εκπτώσεις επί των πωλήσεων της χρήσεως, το ακριβές ύψος των οποίων δεν είναι γνωτό κατά το κλείσιμο του ισολογισμού και, για το λόγο αυτό, δεν είναι δυνατή ή δεν κρίνεται σκόπιμη η πίστωση των λογαριασμών των πελατών με τα ποσά των εκπτώσεων αυτών.

Ο λογαριασμός πιστώνεται, με αντίστοιχη χρέωση των οικείων αντίθετων λογαριασμών εσόδων (π.χ. των λογαριασμών 70.98 «πωλήσεις εμπορευμάτων/εκπτώσεις πωλήσεων» ή 71.98 «πωλήσεις προϊόντων έτοιμων και ημιτελών/εκπτώσεις πωλήσεων») με τα ποσά των εκπτώσεων που η επιχείρηση υποχρεούται να χορηγήσει στους πελάτες της. Όταν κατά την επόμενη χρήση οι εκπτώσεις αυτές οριστικοποιηθούν, μεταφέρονται απότο σχολιαζόμενο λογαριασμό στην πίστωση των οικείων προσωπικών λογαριασμών των δικαιούχων πελατών. Τα μικροϋπόλοιπα που ενδεχομένως θα απομείνουν στο λογαριασμό αυτόν μεταφέρονται αν είναι χρεωστικά στο λογαριασμό 82.00.10 και αν είναι πιστωτικά στο λογαριασμό 82.01.10.

2. ΚΒΣ

Νόμιμο δικαιολογητικό για τις χορηγούμενες εκπτώσεις είναι το πιστωτικό τιμολόγιο (αθεώρητο) που εκδίδει η πωλήτρια επιχείρηση. Ο ΚΒΣ δεν καθορίζει το χρόνο εκδόσεως του πιστωτικού τιμολογίου λόγω εκπτώσεων.

3. Φορολογία εισοδήματος

Εάν η πωλούσα επιχείρηση εκδώσει πιστωτικό τιμολόγιο με ημερομηνία της χρήσεως στην οποία έγινε η πώληση, με βάση το τιμολόγιο αυτό χρεώνεται ο αρμόδιος λογαριασμός των πωλήσεων ή ο αντίθετος των πωλήσεων «εκπτώσεις πωλήσεων», με πίστωση απευθείας του προσωπικού λογαριασμού του πελάτη, οπότε δεν απομένει έδαφος χρησιμοποίησεως του λογαριασμού αυτού.

Ο μεταβατικός λογαριασμός είναι δυνατό να χρησιμοποιηθεί στο τέλος της χρήσεως μόνο αν, κατά παράβαση των διατάξεων περί φορολογίας εισοδήματος, η πωλήτρια επιχείρηση εκδώσει το πιστωτικό τιμολόγιο, για τις οφειλόμενες από αυτήν εκπτώσεις, όχι στη χρήση που έγιναν οι πωλήσεις, αλλά στην επόμενη χρήση. Η ενέργεια αυτή είναι δυνατό να συγχωρεθεί φορολογικά μόνο εάν οι υπολογιζόμενες και καταχωρούμενες στον παρόντα λογαριασμό εκπτώσεις επί πωλήσεων αντιμετωπιστούν στη δήλωση φορολογίας εισοδήματος της χρήσεως στην οποία έγιναν οι πωλήσεις ως λογιστική διαφορά προσαυξητική των φορολογητέων κερδών της χρήσεως αυτής και στη δήλωση φορολογίας εισοδήματος της επόμενης χρήσεως, οπότε και θα εκδοθεί το πιστωτικό τιμολόγιο, ως λογιστική διαφορά μειωτική των φορολογητέων κερδών της χρήσεως αυτής.

4. ΦΠΑ

Ο ΦΠΑ εκπίπτει κατά το χρόνο καταχωρήσεως στα βιβλία του πιστωτικού τιμολογίου, εφόσον αυτό εκδόθηκε από την πωλήτρια επιχείρηση και καταχωρήθηκε στα βιβλία της μέσα στις νόμιμες προθεσμίες, δηλαδή μέσα στις προθεσμίες που ορίζει ο ΚΒΣ.

5. Παράδειγμα

Η εμπορική επιχείρηση «Ω» με βάση τη σύμβαση που έχει υπογράψει με τον πελάτη «Ψ», υποχρεούται να χορηγήσει σ' αυτόν έκπτωση λόγω τζίρου που πραγματοποίησε στη χρήση 2008 10.000. Για την έκπτωση αυτή η «Ω» εξέδωσε πιστωτικό τιμολόγιο με ημερομηνία της επομένης χρήσεως 2009. Η «Ω» στο τέλος της χρήσεως 2008 διενεργεί την εγγραφή:

70 Πωλήσεις εμπορευμάτων	
70.00 Πωλήσεις εσωτερικού	10.000
ή	
70.98 Εκπτώσεις πωλήσεων	
(εις) 53 Μεταβατικοί λογαριασμοί παθητικού	
56.03 Εκπτώσεις επί πωλήσεων χρήσεως υπό διακανονισμό	10.000

Όταν στην επόμενη χρήση η «Ω» εκδώσει το πιστωτικό τιμολόγιο θα προβεί στην εγγραφή:

56 Μεταβατικοί λογαριασμοί παθητικού	
56.03 Εκπτώσεις επί πωλήσεων χρήσεως υπό διακανονισμό	10.000
(εις) 30 Πελάτες	
30.00 Πελάτες εσωτερικού	10.000
30.00.XX Πελάτης «Ψ»	

Λογαριασμός 56.90 «Πωλήσεις αγειρόμενων οικοδομών υπό διακανονισμό»

Ο λογαριασμός δημιουργήθηκε με τη γνωμάτευση του Ε.ΣΥ.Λ. η οποία απευθύνεται στις τεχνικές επιχειρήσεις και στην οποία, σχετικά με το σχολιαζόμενο λογαριασμό, αναφέρεται ότι:

«...Προκειμένου περί πωλήσεως ημιτελούς κτιρίου (ή διαμερίσματος ή ορόφου), με βάση το καταρτιζόμενο συμβολαιογραφικό έγγραφο (οριστικό ή προσύμφωνο) χρεώνεται, με το συνολικό (πραγματικό) αντίτιμο της πωλήσεως ο λογαριασμός 30 «πελάτες» (και οι σχετικοί υπολογισμοί του), με πίστωση του λογαριασμού 56 «μεταβατικοί λογαριασμοί παθητικού» και του νεοδημιουργούμενου δευτεροβάθμιου 56.90 «πωλήσεις ανεγειρόμενων οικοδομών υπό διακανονισμό», ο οποίος αναλύεται σε τριτοβάθμιους σύμφωνα με τις ανάγκες (κατά οικοδομή, κ.λπ). Από το μεταβατικό λογαριασμό γίνονται οι μεταφορές των αναλογούντων ποσών στους οικείους υπολογισμούς του 71 «πωλήσεις προϊόντων (ανεγειρόμενων οικοδομών)». Εξυπακούεται ότι, στις περιπτώσεις πωλήσεως έτοιμων κτιρίων ή διαμερισμάτων, δεν χρησιμοποιούνται μεταβατικοί λογαριασμοί».

Εμφάνιση του λογαριασμού 56 στον ισολογισμό

Οι υπολογισμοί του 56 εμφανίζονται στον ισολογισμό σε ιδιαίτερη κατηγορία του παθητικού με τον τίτλο «μεταβατικοί λογαριασμοί παθητικού» ως εξής:

56 Μεταβατικοί λογαριασμοί παθητικού	
56.03 Εκπτώσεις επί πωλήσεων χρήσεως υπό διακανονισμό	10.000
(εις) 30 Πελάτες	
30.00 Πελάτες εσωτερικού	10.000
30.00.XX Πελάτης «Ψ»	

Σημειώνεται ότι:

- Σύμφωνα με το άρθρο 42 ε του ν. 2190/1920 «όταν το σύνολο των εξόδων που πραγματοποιήθηκαν και αφορούν την κλειόμενη χρήση, αλλά δεν πληρώθηκαν ή δεν πιστώθηκαν μέσα σ' αυτήν, είναι σημαντικό, να γίνεται σχετική ανάλυση στο προσάρτημα
- Σύμφωνα με το υπόδειγμα ισολογισμού του Ε.Γ.Λ.Σ, οι μεταβατικοί λογαριασμοί παθητικού εμφανίζονται σε ιδιαίτερη κατηγορία στο τέλος του παθητικού. Εντούτοις, οι λογαριασμοί αυτοί, στο μέτρο που αφορούν την επόμενη χρήση είναι λογαριασμοί βραχυπρόθεσμου παθητικού και στο μέτρο που αφορούν την μεθεπόμενη χρήση είναι λογαριασμοί του μακροπρόθεσμου παθητικού.

Βιβλιογραφία

Βιβλία

-Ανάλυση και ερμηνεία του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου

Συγγραφέας Θεοδώρα Γ. Γρηγοράκου

- Το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο στην πράξη.

Συγγραφέας Παρασκευόπουλος Π. Δημήτριος

-Ημερολογιακές Εγγραφές

Συγγραφέας Παρασκευόπουλος Π. Δημήτριος

-Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο.

Συγγραφέας Καθηγητής Κλεάνθης Κωνσταντινούδης

- Ο Πανδέκτης του Λογιστή 2 Τόμοι

Συγγραφέας Καθηγητής Εμ. Σακέλλης

Ιστότοποι

www.power-tax.gr

www.softone.gr

www.naftemporiki.gr

www.taxheaven.gr

www.wikipedia.gr